

Jaarstukken 2015

Gemeente Brummen

College 27 juni 2016

INT16.1888

	Pagina
1. Inleiding.	
1.1 Inhoudelijke verantwoording.....	5
1.1.1 Inhoudelijke verantwoording, algemeen.....	5
1.1.2 Inhoudelijke verantwoording, specifiek.....	7
1.2 Uitleg van de jaarstukken.....	8
1.3 De financiële uitkomst voor het jaar 2015.....	9
1.4 De ontwikkeling van de algemene reserve.....	9
1.5 Analyse uitkomst jaarstukken 2015 t.o.v. 1 ^e bestuursrapportage 2015.....	10
1.6 Slotwoord.....	11
2.1 Programmaverslag 2015.....	13
1 Bestuur en veiligheid.....	15
2 Ruimtelijke ontwikkeling.....	21
3 Ruimtelijk beheer.....	29
4 Sociaal Domein.....	33
5 Samenleving.....	37
6 Financiering.....	41
2.2 Paragrafen.....	45
A Lokale heffingen.....	47
B Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	51
C Onderhoud kapitaalgoederen.....	55
D Financiering.....	61
E Bedrijfsvoering.....	65
F Verbonden partijen.....	69
G Grondbeleid.....	83
3. Jaarrekening.....	85
Balans met toelichting, inclusief de grondslagen.....	87
Totaal overzicht van baten en lasten met toelichting.....	113
4. Bijlagen.....	119
1. Resterende exploitatiebudgetten 2015.....	121
2. Overzicht subsidies.....	123
3. Overzicht toevoegingen en onttrekkingen bestemmingsreserves.....	125
4. SISA verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen.....	127
5. Controleverklaring accountant.....	129

Aan de leden van de gemeenteraad.

Voor u liggen de definitieve jaarstukken 2015. Definitief betekent jaarstukken die de accountant gebruikt om haar definitieve oordeel te geven. Het proces hiertoe is anders gelopen dan normaal. Dit heeft alles te maken met het kunnen vaststellen van de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de lasten en baten binnen de nieuwe taken binnen het Sociaal Domein. In deze jaarstukken zijn nu de laatste inzichten verwerkt, inclusief de gevolgen daarvan op de hoogte van de bestemmingsreserve 3D.

De jaarstukken laten onder de streep een **positief saldo van € 1.520.389** zien. Hoe dit positieve saldo te verklaren is, inclusief het onderscheid tussen voor bestemming en na bestemming, wordt verderop allemaal toegelicht. Ook wordt ingegaan op de vergelijking met de begroting en de verwachting bij de 2de bestuursrapportage 2015. De belangrijkste oorzaak ligt echter in het feit dat we, samen met alle betrokkenen, hebben weten bij te sturen in het dossier grondexploitaties en dan vooral bij de Elzenbos. Consequentie van het goede financiële resultaat is dat, richting de begroting 2017 en het daarbij behorende meerjarenperspectief, er meer mogelijk zal zijn dan verwacht bij de vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019. Overigens is € 372.059 het gevolg van productie die vanuit 2015 doorgeschoven wordt naar 2016 (zie bijlage 1). Dit is financieel voor 2015 positief maar voor 2016 negatief.

1.1 Inhoudelijke verantwoording.

1.1.1 Algemeen.

Zoals gezegd is 2015 duidelijk een kanteljaar geweest. Met het woord "kantelen" willen we twee veranderingen aanduiden: Verandering in het takenpakket van de gemeenten en verandering in de wijze van organiseren van de relatie tussen burgers en bedrijven enerzijds en de gemeente anderzijds.

Bij de verandering in taken zijn twee zaken kenmerkend: De vanaf 2015 gedecentraliseerde taken binnen het sociaal domein en de discussie over de taken waar meer of minder focus op gelegd gaat worden. Wij zijn van mening dat we met elkaar, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, e.e.a. goed hebben weten op te pakken.

Bij de verandering in de relatie tussen de burgers en bedrijven enerzijds en de gemeente anderzijds zijn in 2015 concrete stappen gezet die de gewenste verandering vanuit de gemeente ook handen en voeten kan geven. De gemeentelijke organisatie is overgegaan van productgericht werken naar procesgericht werken. De organisatiestructuur is daarbij tegelijkertijd minder hiërarchisch geworden. De formele startdatum voor de ambtelijke organisatie nieuwe stijl is 1 april 2016.

Het voorgaande hebben we kunnen bereiken vanuit het gezamenlijke besef dat 2015 als een overgangsjaar te beschouwen is. 2015 is daarmee politiek inhoudelijk geen spetterend jaar geweest, maar het is daarmee wel een jaar, ook politiek, waarmee de basis voor de toekomst kon worden gelegd. Een pas op de plaats om daarmee daarna grote stappen vooruit te kunnen zetten. Bij dit alles zijn er forse wijzigingen doorgevoerd in de ambtelijke organisatie. En is het Team voor Elkaar al in 2015 geëvalueerd. Dit laatste inclusief de gevolgen voor de bestaande relatie met een belangrijke partner binnen het sociaal gebied, de Stichting Welzijn Brummen.

Over de drie speerpunten vanuit het bestuursakkoord kunnen we kort zijn:

1. **Financieel gezond:** Het financieel herstelplan is in zeer grote mate gerealiseerd. Alleen oorspronkelijk beoogde bezuinigingen waar eerst regionaal draagvlak voor gevonden moest worden zijn niet altijd gehaald. De taakstelling op de organisatie wordt betrokken bij de invulling van de nieuwe organisatieopzet vanaf 1-1-2016. De gewenste omvang van de algemene reserve wordt

eerder gerealiseerd dan we bij het vaststellen van de programmabegroting 2015-2018 en 2016-2019 hebben voorzien.

2. **Sociaal Domein:** Het eerste jaar van de uitbreiding van de taken binnen het sociaal domein is intensief geweest. Specifieke terugkoppeling naar u als gemeenteraad was zeer geregeld aan de orde. Ambtelijk zijn er meerdere wisselingen doorgevoerd. Het Team voor Elkaar (TVE) heeft hard gewerkt om achterstanden te voorkomen en heeft tevens zichzelf doorgelicht op zoek naar verbeterpunten. Dit heeft geleid tot aanpassingen die vanaf 1-1-2016 worden doorgevoerd. Uiteindelijk kunnen we constateren dat alles uitgevoerd is met weinig negatieve respons vanuit de zorg-vragende inwoners. De uitkomst van een klanttevredenheidsonderzoek leverde een 7,2 op. Kortom: De transitie van de nieuwe taken sociaal domein is naar onze mening geslaagd, op het vlak van transformatie zullen in 2016 verdere stappen gezet moeten worden. Een specifiek punt van aandacht is, overigens landelijk, de vaststelling van de rechtmatigheid van de kosten binnen de Jeugdzorg. De accountant zal hier specifiek in zijn bevindingen over de nu voorliggende jaarstukken op ingaan.
3. **Eerbeek:** Met alle betrokkenen wordt hard gewerkt aan een totaal aanpak van de ruimtelijke situatie in Eerbeek. Het vereist veel overleg, waaronder met de provincie. Zoals in de Programmabegroting 2016-2019 staat beschreven ligt de focus bij het speerpunt Eerbeek op goede ontwikkelingsmogelijkheden voor de industrie, het centrumgebied en de aangrenzende woongebieden in Eerbeek. Voor het bepalen van de mogelijkheden is een Milieu Effect Rapportage (MER) nodig. In 2015 is duidelijk geworden dat we hiermee aan de slag kunnen na een positief advies van de landelijke MER-commissie op ons voorgestelde aanpak. Het project Eerbeek is vanaf eind 2015 te volgen via een nieuwe website. In september is een start gemaakt met de aanpak van de Stuijvenburchstraat/Coldenhovenseweg.

Financieel inhoudelijk zijn de volgende markante zaken in grote lijn bepalend voor het uiteindelijke financiële resultaat van het boekjaar 2015:

1. Herijking Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG). De MPG is om twee redenen beduidend anders van opzet dan in voorgaande jaren: Door nieuwe landelijke richtlijnen, die vooral betrekking hebben op het te hanteren rentepercentage en door nieuwe afspraken rondom vooral De Elzenbos. Dit alles heeft geleid tot een incidenteel voordeel van afgerond € 1.411.000, omdat het financiële risico op de bouwgrond verlaagd kon worden. De nieuwe afspraken Elzenbos maakten ook afspraken met Philadelphia over een nieuwe zorglocatie mogelijk.
2. De opbrengst grondverkoop. De netto opbrengst van de verkoop van gronden (niet behorende tot de grondexploitatie) pakte circa € 20.000 gunstiger uit dan verwacht.
3. Eenmalige kosten Integraal Huisvesting Plan onderwijs(IHP). Het in 2008 vastgestelde plan begint nu volop tot afwikkeling tot komen. Dit betekent o.a. het buitengebruik stellen van oude gebouwen, nu of in de hele nabije toekomst. In 2015 zijn de boekwaarden per 31-12-2015 van die locaties afgeboekt, wat een eenmalige last met zich mee brengt van ruim € 1,3 miljoen. Deze last wordt uit de daarvoor bedoelde bestemmingsreserve gedekt. Uit deze IHP reserve worden ook de sloopkosten gedekt.
4. Met uw raad is afgesproken, o.a. bevestigd in de nota Reserves en Voorzieningen 2015, om voor- en nadelen binnen de 3D taken te verrekenen met de bestemmingsreserve 3D. Financieel kunnen we in 2015 iets meer dan 3 miljoen aan de reserve toevoegen. Hiermee hebben we een buffer kunnen maken voor de komende jaren, waarin de omvang van de rijksmiddelen voor de 3D terug zullen lopen en waar, zoals al gezegd, we ook de transformatie verder invulling willen gaan geven. Op de uitvoering van de WMO-taken, die we ook al voor 2015 uitvoeren, is een overschot behaald van ruim € 240.000. Dit komt ten gunste van de algemene reserve omdat de

WMO-reserve aan zijn plafond zit. Ook op deze taken zal in 2016 nog een verdere rijkskorting doorgevoerd worden.

5. De rente is in 2015 blijvend laag gebleven. Bij de 2de bestuursrapportage 2015 was al een voordeel voor de begroting 2015 gemeld van € 120.000. Het uiteindelijke voordelige effect van de renteverdeling was € 428.000, deels veroorzaakt door de lage rentestand.
6. De werkelijke kosten voor Eerbeek vallen in 2015 iets meer dan € 200.000 lager uit dan geraamd. Voorgesteld wordt om dit via de 1ste bestuursrapportage 2016 door te schuiven naar het boekjaar 2016.
7. Leges bestemmingsplannen. In de begroting wordt geen rekening gehouden met incidentele baten. In 2015 hebben we voor bijna € 39.000 leges kunnen heffen.
8. Leges omgevingsvergunning Bouwen. Ook hier een eenmalig financieel voordeel behaald van € 293.000 ten opzichte van de raming.
9. Bij de algemene bijstand bleven de kosten € 398.000 binnen de raming, maar de rijksbijdrage pakte € 84.000 lager uit dan geraamd. De kosten van de inkomensvoorzieningen bleven €56.000 binnen de raming. De uitvoeringskosten Apeldoorn kwamen € 138.000 hoger uit dan geraamd. Tot slot is er bij het minimabeleid sprake van een nadeel ad € 43.000. Dit komt enerzijds door een beter bereik van de doelgroep. Dit is vooral merkbaar aan de kosten voor collectieve ziektekostenverzekering. Maar ook van drempelverlagende regelingen met betrekking tot bibliotheekwerk, zwemmen en dergelijke is volop gebruik gemaakt. Anderzijds is het beroep op de bijzondere bijstand hoger dan geraamd. Dit onder andere in de vorm van leenbijstand, dat de komende jaren weer terugkomt. Bij de eerste bestuursrapportage 2016 zal aangegeven worden welk deel van het nadeel als structureel te beschouwen is.
10. De netto opbrengst toeristenbelasting is afgerond € 43.000 hoger dan geraamd

Naast al het voorafgaande wordt via de jaarstukken 2015 ook het regionale project Sociale Kracht financieel verantwoord. Onder dit project vallen meerdere kleinere projecten waar Brummen bij betrokken is.

1.1.2. Specifiek.

Naast de hiervoor genoemde speerpunten en markante zaken zijn de volgende onderwerpen meebepalend voor het jaar 2015:

1. Met de doorgevoerde kanteling is "Dienstverlening" de corebusiness van de gemeente. De capaciteit van de gemeente wordt hier maximaal op ingezet. Daarbij wordt de noodzakelijke overhead zo beperkt als mogelijk gehouden;
2. Burgerparticipatie is mede de input geweest voor de Perspectiefnota 2015 die in de gemeenteraad is behandeld. De nota is de basis voor de indeling van de gemeentelijke taken in focus en niet focus taken. Verder is de discussie met de wijk- en dorpsraden over hun rol opgestart;
3. Bij vergunningverlening, handhaving en toezicht is samenwerking aangegaan met de gemeente Voorst. Eind 2015 is het besluit gevallen van Voorst en Brummen om samen de taak vanaf 2016 uit te voeren, met behoud van ieders eigen gemeentelijk beleid. Doel is vooral het verhogen van de kwaliteit;
4. Woonvisie: Op interactieve wijze is er een bouwstenennotitie opgesteld, die de basis vormt voor de in het 2de kwartaal 2016 te presenteren woonvisie;

5. Stappenplan energieneutraliteit: Binnen het einddoel van neutraal zijn per 2030 is er in 2015 een Koersdocument "Duurzame energie 2015-2018" vastgesteld. Verder is de functie van energiecoach ingevoerd. In 2016 komt een proef met zonne-energie uit de stortplaats aan de Doonweg;
6. Bedrijven Investerings Zone (BIZ) Eerbeek: In 2015 is dit opgepakt wat heeft geleid tot het daadwerkelijk starten van de BIZ in 2016. Hierbij vult de gemeente een kasfunctie in. Behalve ureninzet heeft dit geen financiële gevolgen voor de begroting van de gemeente;
7. Eerbeek Papierdorp: Dit onderwerp is vanwege capaciteitsproblemen in 2015 niet concreet opgepakt, maar dit zal in 2016 een vervolg krijgen.
8. Toerisme en Recreatie: Om invulling te geven aan het lokaal gastheerschap, zoals dat in het verleden door het Veluws Bureau voor Toerisme werd uitgevoerd, is de stichting Visit Brummen-Eerbeek opgericht. Daarnaast is in 2015, samen met de wijkraad Brummen Centraal, een begin gemaakt met een onderzoek naar de mogelijkheden van een voetgangers-/fietsoversteek over de N348 voor een directere verbinding tussen de fraai opgeknapt veeromgeving en het dorpscentrum van Brummen;
9. Algemene Beheerstaken wegen, groen en gebouwen. Deze algemene taak is conform de begroting uitgevoerd. In de begroting zijn wel veel bezuinigingen doorgevoerd in het kader van het financiële herstelplan. Richting de programmabegroting 2017-2020 zal een opwaardering van deze taak onderdeel gaan uitmaken van de te maken keuzes;
10. Integraal Huisvesting Plan onderwijs (IHP): Eind 2015 is er opnieuw een nieuwe schoollocatie opgeleverd, nu te Eerbeek. Er resteert nu nog de realisatie van een nieuw cluster in Eerbeek en een nieuw cluster in Brummen. Na huidig inzicht zal het IHP traject uiterlijk 2018 zijn afgerond;
11. Cruyff Court: In 2015 is de definitieve locatie nabij sporthal De Bhoele bepaald. Afronding van het project vindt in 2016 plaats;
12. Privatisering sportaccommodatie: Dit onderwerp vergt meer tijd dan verwacht. Zowel rondom het anders vormgeven van het beheer van De Bhoele als rond het proces privatisering buitensportaccommodaties zal in 2016 besluitvorming kunnen plaatsvinden;
13. Evaluatie combinatie functionarissen. De evaluatie heeft een positief beeld laten zien. Verder gaan is dan ook aan de orde;
14. Ontwikkelingen beleidsdocumenten Perspectiefnota, Programmabegroting en Jaarstukken: Om verschillende redenen is in 2015 een proces opgestart om tot een kwaliteitsverbetering te komen van beide documenten. De veranderingen vloeien voort uit landelijke ontwikkelingen (commissie Depla) en uit de door de raad vastgestelde perspectiefnota in 2015. De ontwikkeling heeft al gevolgen voor de nu voorliggende jaarstukken, zoals hieronder nader wordt toegelicht.

1.2 Uitleg van de jaarstukken.

De jaarstukken 2015 zien er anders uit dan de voorgaande jaarstukken. Het boekwerk bestaat nog steeds uit twee delen: Het jaarverslag en de jaarrekening. De jaarrekening bestaat vanaf nu alleen nog uit de balans en het totaaloverzicht van de lasten en baten. Voor de toelichting per programma wordt nu verwezen naar het 1^e deel, het jaarverslag. De presentatie per programma in het jaarverslag is om die reden wel anders vormgegeven. Anders dan in andere jaren worden de toevoegingen en de onttrekkingen aan bestemmingsreserves niet meer per programma aangegeven, maar apart in een totaaloverzicht.

Deze aanpassing past binnen de veranderingen als gevolg van het werk van de commissie Depla. Vanaf 2017 zal ook de begroting op deze wijze opgebouwd worden.

1.3 De financiële uitkomst voor het jaar 2015.

Het resultaat 2015 komt uit op een **positief bedrag van afgerond € 2.896.000**. Op de oorzaken van het resultaat wordt onderstaand nader ingegaan. Belangrijk is om te beseffen dat het hier gaat om het resultaat voor bestemming. Dit betekent zonder de verrekening met de bestemmingsreserves. Na verrekening met de bestemmingsreserves is het resultaat **€ 1.520.389 positief**. Voorgesteld wordt om dit resultaat aan de vrije reserve toe te voegen.

Het positieve resultaat is tegenstrijdig met het negatieve beeld bij de 1° bestuursrapportage. Het grote verschil komt doordat we in 2015 een deel van de voorziening risico bouwgrond hebben kunnen laten vrijvallen. Het totaalbeeld van raming en werkelijkheid 2015 is als volgt (bedragen x € 1.000):

Moment	Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	Toevoeging aan Reserves	Onttrekking aan Reserves	Gerealiseerd resultaat.
Vastgestelde begroting	1.561 N	415 N	2.363 V	387 V
1 ^e Burap, 2015	2.040 N	435 N	1.973 V	502 N
Jaarstukken 2015	2.896 V	3.339 N	1.963 V	1.520 V

De onderdelen "vastgestelde begroting" en "1e Burap 2015" in het bovenstaande overzicht zijn gebaseerd op formele raadsbesluiten. De 2° bestuursrapportage, gepresenteerd in het najaar van 2015, is niet formeel vastgesteld door de gemeenteraad, maar was alleen een informatiemoment. De uitkomst van die rapportage is daarom niet in het overzicht meegenomen.

Uit het overzicht wordt duidelijk, dat bij de 1° bestuursrapportage een negatief jaarresultaat 2015 werd verwacht van € 502.000. De jaarstukken nu laten een voordelig resultaat zien van € 1.520.000, een verbetering van € 2.022.000. Bij punt 1.5 worden de hoofdoorzaken hiervan beschreven.

1.4 De ontwikkeling van de Algemene Reserve

Op basis van o.a. de vaststelling van de jaarstukken 2014, de nota weerstandsvermogen 2015 en de nota Reserves en Voorzieningen 2015, heeft de **vrije reserve** zich in 2015 als volgt ontwikkeld:

Vrije Reserve		
Stand per 31 december 2014		-€ 4.215.498
Bij:		
Deel resultaat jaarrekening 2014		€ 1.295.983
Af:		
	Stand per 1 januari 2015	-€ 2.919.515
Bij:		
Vanwege verlaging weerstandsvermogen	€ 1.009.107	€ 1.009.107
Af:		
		€ 0
	Stand per 31 december 2015	-€ 1.910.408

Het eindbedrag per 31 december 2015 is exclusief het resultaat van de jaarrekening 2015.

Samen met de weerstandsreserve van € 2.087.893 en het rekening resultaat 2015 van € 1.520.389 ontstaat dan een **positieve algemene reserve per 31-12-2015 van € 1.697.874. De vrije reserve bedraagt dan € 390.019 negatief per 31.12.2015.**

1.5 Analyse uitkomst Jaarstukken 2015 t.o.v. 1^e Bestuursrapportage 2015.

In onderdeel 1.3 is aangegeven, dat de uitkomst van de jaarstukken afgerond € 2.902.000 positiever is uitgevallen dan ten tijde van de 1^e Bestuursrapportage werd becijferd. Hieronder een analyse van de voornaamste ontwikkelingen die dit verschil hebben veroorzaakt:

Omschrijving	Bedrag	V/N	Totaal	V/N	Gemeld bij 2e burap	V/N
Gemeenteraad, lagere kosten	-41.000	V				
Hogere kosten voormalig bestuur	201.000	N			30.000	N
Intergemeentelijke samenwerking incl. project Sociale Kracht	-48.000	V				
Kosten klachten en bezwaren	10.000	N			20.000	N
Kosten verkiezingen	-15.000	V			-14.000	V
Burgerzaken, pre-audit BAG	-25.000	V				
Brandbestrijding	-29.000	V				
Overige verschillen programma 1, per saldo	-20.000	V				
Totaal programma 1 - Bestuur en Veiligheid			33.000	N	36.000	N
Bestemmingsplannen, waarvan € 22.000 naar 2016	-23.000	V			-15.000	V
Hogere leges Particuliere plankosten	-33.000	V				
Centrumplan Eerbeek, naar 2016	-169.000	V				
Grondverkopen en grondwaardering	331.000	N				
Formulieren woonbeleid, opnieuw aanvragen in 2016	-12.000	V				
Omgevingsvergunning Bouwen, hogere opbrengst bouwleges	-340.000	V				
Gevolgen herijken Meerjaren Prognose Grondexploitatie	-1.411.000	V			pm	N
Herstel skatebaan 't Goor in Brummen, naar 2016	-11.000	V				
Economie, lager kosten lokale economie	-20.000	V				
Plattelandsontwikkeling, organisatiekosten project CoVo	66.000	N				
Overige verschillen programma 2, per saldo	16.000	N				
Totaal programma 2 - Ruimtelijke Ontwikkeling			-1.606.000	V	-15.000	V

Omschrijving	Bedrag	V/N	Totaal	V/N	Gemeld bij 2e burap	V/N
Lagere kosten participatiebeleid	-132.000	V			-70.000	V
Hogere kosten begeleiding minderheden	8.000	N				
Hogere uitvoeringskosten sociale uitkeringen Apeldoorn	138.000	N			178.000	N
Kosten bijstand/inkomensvoorzieningen	-371.000	V			-54.000	V
Kosten minimabeleid/bijzondere bijstand	42.000	N				
Algemene Gezondheidszorg o.a. door positieve afrekening 2014	-10.000	V				
Lagere kosten preventieve JeugdGezondheid	-83.000	V				
Overig inc.plaatselijke Soc. Kracht projecten en vrijval beklemmink	9.000	N			-200.000	V
Totaal programma 4 - Sociaal domein			-399.000	V	-146.000	V
IHP project en overige kosten huisvesting	-63.000	V				
Muziekonderwijs	-9.000	V				
Leerlingenvervoer/leerplicht	-8.000	V				
Welzijnsaccommodaties	-28.000	V				
Jeugdwerk	-7.000	V				
Overige ontwikkelingen	-7.000	V				
Totaal programma 5 - Samenleving			-122.000	V	0	V
Positief resultaat kostenplaats rente en afschrijving	-431.000	V			-120.000	V
Belastingen, incl. toerisme	-84.000	V				
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	319.000	N			465.000	N
Eenmalige teruggaaf BTW	-133.000	V			-129.000	V
Financiële informatievoorziening	42.000	N				
Taakstellende besparing organisatiekosten	256.000	N			256.000	N
Kostenplaatsen en afdelingskosten	599.000	N			224.000	N
Stelpost onvoorziene uitgaven	-20.000	V			-20.000	V
Overige verschillen inclusief accountant programma 7, per saldo	3.000	N			8.000	N
Totaal programma 6 - Financiering			551.000	N	684.000	N
Saldo ureninzet organisatie van alle programma's	-346.000	V				
Totaal ureninzet alle programma's samen			-346.000	V	1.152.000	N
Totaal verschil jaaruitkomst en 1e Burap			-2.023.000	V	1.148.000	N

1.6 Slotwoord.

Met de jaarstukken 2015 wordt uiteindelijk een bijzonder jaar afgesloten. Een overgangsjaar waar financiële problematiek voor een deel afgesloten kon worden, waar belangrijke nieuwe taken voor het eerst werden uitgevoerd en waarbij oude werkwijzen zijn omgezet naar nieuwe, bij de huidige tijd passende werkwijzen. Het oordeel over wat nu voorligt is aan u, als gemeenteraad en aan de inwoners van onze gemeente.

Burgemeester en wethouders van Brummen.

2.1 Programmaverslag 2015

Portefeuillehouders: A.J. van Hedel en K. Paauw

Korte omschrijving van het programma

Het programma bevat het bestuur van de gemeente, de externe dienstverlening, communicatie en rechtsbescherming. Daarnaast omvat het programma de verantwoordelijkheid van de gemeente op het vlak van de integrale veiligheid zoals openbare orde, brandweer en rampenbestrijding.

Wat hebben we gedaan

Verbeteren leefbaarheid en veiligheid woonwijken

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Bepalen op welke wijze de gemeente een goede bijdrage kan leveren aan het programma Actief Burgerschap.	Als gevolg van de organisatieontwikkeling en de perspectiefnota is de inzet ten aanzien van dit project op een lager pitje gezet. Thans moet worden bezien of dit vanuit de visies die recent zijn vastgesteld nog meerwaarde biedt aan de doelstellingen die we met elkaar beogen.
	In het kader van veiligheid samen met inwoners en verhuurders werken aan instelling van wijk- of dorpspreventieteams, mogelijk in combinatie met buurt-apps.	In het najaar 2015 gestart (i.s.m. politie en brandweer), mede in het kader van het "Donkere Dagen Offensief" (inbraakpreventie), invulling gegeven. Op dit moment is een aantal "whatsapp" groepen actief. Via Wijkraden inzet tot bredere bezettingsgraad door hele gemeente.

Bevolkingszorg: openbare orde en veiligheid

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Samenwerking bij rampenbestrijding nog verder vorm geven en uitwerken.	Continu proces.
	Samen met Zutphen en Lochem verder werken aan de harmonisatie van het kwaliteitsniveau van de brandweer en de daaraan gekoppelde financiële taakstelling	Is een continue proces en is in handen van de VNOG. Komende tijd m.n. gericht op kostenverdeling en nieuwe Gemeenschappelijke Regeling.
	Maximale inzet om een permanente politiepost in Eerbeek te behouden	Vaststaat dat er een politiepost+ in de gemeente Brummen blijft. De nieuwe locatie zal in een later stadium, i.o.m. de politie, gevonden gaan worden.

Handhaving en toezicht blijven nodig

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Op basis van het onderzoek naar nieuwe samenwerkingsvormen en/of overdracht van taken en werkzaamheden een besluit nemen over de gemeentelijke kerntaken t.a.v. handhaving en toezicht.	B&W heeft besluit genomen om samenwerking met de gemeente Voorst aan te gaan voor de Vergunningverlening, Toezicht- en Handhavings taken. Samenwerking is uitgewerkt in een convenant. Convenant is in 2015 ter besluitvorming aangeboden aan beide colleges.

Communicatie 2.0

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Communicatie als strategisch instrument nog meer verankeren in projecten en programma's	Dit is een doorlopend proces waarbij de doelstellingen van de communicatiebeleidsnota (2011) centraal staan. Onder andere bij programma's zoals Samen Goed Voor Elkaar, Wij werken voor Brummen en Ruimte voor Eerbeek wordt communicatie vroegtijdig betrokken en strategisch ingezet. Gelet op de (beperkte) omvang van communicatiecapaciteit en benodigde inzet op reguleren processen, is dit ook de maximaal haalbare inzet. Eind 2015 is een uitvraag over gemeentelijke informatie/communicatie uitgezet onder het inwonerspanel. De resultaten worden uiteraard betrokken bij (strategische) keuzes rondom de positie en uitvoering van communicatie in onze organisatie.
	De gemeentelijke informatievoorziening ook weer op papier verspreiden (GemeenteThuis);	Het aantal pagina's GemeenteThuis is met ingang van 2015 toegenomen van 1 naar circa 2 per week. Hierdoor is er meer ruimte om besluiten en andere belangrijke informatie met inwoners te delen.
	Verbeteren van de website.	Dit is een doorlopend proces. In het voorjaar van 2015 heeft onder andere een upgrade van het Contentmanagementsysteem (CMS) plaatsgevonden. Ook heeft er een verbeterslag van de website plaatsgevonden door overbodige of verouderde (project)pagina's te verwijderen of beknopter te maken. Verder is het aantal interactieve formulieren verder toegenomen. Het plan was om in 2016 fundamenteel naar de huidige (vier jaar oude) website te kijken en te komen met een voorstel om deze meest passend bij deze tijd te maken. Echter, bij de vaststelling van de begroting is bezuinigd op de middelen die hiervoor benodigd zijn.

Inwonerparticipatie op maat

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	In samenwerking met de wijk- en dorpsraden, onderzoek doen naar de herijking van hun rol en positie	In het voorjaar 2015 is een conceptnotitie geschreven over de rol van en samenwerking met de wijkraden. Deze is in mei 2015 opiniërend met de gemeenteraad besproken. Op basis hiervan is een uitvoeringsplan geschreven dat begin 2016 door het college wordt vastgesteld. In samenhang met het programma Wij werken voor Brummen/organisatieontwikkeling wordt gekeken hoe we de personele invulling, waar het gaat om ondersteuning van wijk- en adviesraden, goed kunnen borgen.
	Instelling inwonerpanel en daarvoor een goede digitale ontsluiting regelen	Sinds november 2014 is het inwonerspanel actief en in korte tijd uitgegroeid tot een platform met zo'n 800 betrokken inwoners. Er zijn in de periode november 2014 tot en met eind 2015 vier onderzoeken uitgezet (resp. dienstverlening, afval, kerntaken en communicatie). Eind 2015 is een korte evaluatienotitie opgesteld en vastgesteld. Conclusie: Het inwonerspanel is een waardevol instrument. De gemeenteraad bespreekt in het voorjaar van 2016 zijn positie in kader van trajecten rondom burgerparticipatie (incl. inwonerspanel).

Dienstverlening dichterbij de inwoners, nu ook in Eerbeek

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	De servicenormen die haalbaar en meetbaar zijn worden vastgesteld	De servicenormen "En wat kunnen wij voor u doen?" zijn op 18 september 2014 door de raad vastgesteld. Ze zijn nog niet geïmplementeerd.
	Loket in Eerbeek operationeel	De gemeentewinkel is op 7 januari 2015 officieel geopend.

Naar een effectieve en toekomstbestendige organisatie

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Evaluatie organisatievorm en werkwijze en opstellen advies	In het kader van de organisatieontwikkeling heeft het college besloten dat de nieuwe organisatie wordt ingericht wordt volgens het principe van processturing. Met een nieuwe topstructuur. De structuur van de hoofdprocessen is helder. In 2016 wordt e.e.a. verder uitgewerkt in een fijn structuur.

	Eerste tussenrapportage uit het implementatieplan Van partij naar partner, eerste kwartaal 2015	De evaluatie heeft in het voorjaar van 2015 plaatsgevonden. En is betrokken bij de voorbereiding en uitwerking van de perspectiefnota 2015. In 2016 worden de beginselen van participatie verankerd in de nieuwe organisatiestructuur en –cultuur.
	Een tevredenheidsonderzoek als nulmeting met behulp van het in te stellen inwonerspanel	In 2015 hebben we goede ervaringen opgedaan met de inzet van een inwonerspanel. In het voorjaar van 2016 wordt het bestuur voorgesteld om vooraf te bepalen voor welke ambities dit instrument zou moeten worden gebruikt. Daarbij volgt ook een voorstel over een nulmeting.
	Onderzoek naar het optimaliseren van de rol van de raad	Maakt onderdeel uit van de organisatieontwikkeling. Als de nieuwe organisatie en management staan zal inzet hierop worden gepleegd. Vooruitlopend is wel het overleg gestart met een werkgroep vanuit de raad naar de kaderstellende rol van de raad. In het voorjaar zullen hiertoe voorstellen aan de raad worden voorgelegd.
	De beschreven visie op organisatieontwikkeling en samenwerking verder uitwerken in een implementatieplan	Er is een programma voor de organisatieontwikkeling ingesteld. Het programma Wij werken voor Brummen. De programmagroep heeft eind 2015 voorstellen gedaan aan de nieuwe secretaris over de organisatieontwikkeling. De secretaris en het OT ontwikkelen met behulp van deze voorstellen begin 2016 een concernplan. In het concernplan wordt aangegeven welke opdracht het programma Wij werken voor Brummen krijgt. Het programma is bedoeld als 'hulpmiddel' om de secretaris en het OT te ondersteunen bij de vormgeving en implementatie van de nieuwe organisatie.
	Medewerkers trainen en coachen in nieuwe rol	De aandacht is in 2015 vooral uitgegaan naar de implementatie van een nieuwe leidinggevende structuur. In 2016 zal deze training moeten starten. In het concernplan wordt aangegeven hoe en wanneer.

Programmamanagement vergroot effectiviteit

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Voortzetten programmamanagement voor de uitwerking van de decentralisatievraagstukken	Voor het verder vormgeven van de decentralisaties is het programma "Samen Goed voor Elkaar" (ook wel 3D 2.0 genoemd) in mei 2015 door het college vastgesteld. Hieraan wordt nu uitvoering gegeven. Hiervoor wordt een programmatische werkwijze toegepast.
	Eerste kwartaal 2015: indeling programmabegroting 2016-2019 aanpassen aan programmamanagement	De indeling van de programmabegroting is voor 2016 ongewijzigd. Gekozen is voor de toepassing van een doelenboom bij in ieder geval programma 1. Programmasturing is toegepast bij de 3D's en

		centrumplan Eerbeek. De verankering van programmasturing in de planning & control, met focus op doelstellingen en maatschappelijk rendement, is in het 4 ^e kwartaal 2015 onderzocht. Dit heeft een aantal ideeën opgeleverd die in 2016 nader (kunnen) worden verkend c.q. toegepast, afhankelijk van de behoeften vanuit de nieuwe organisatie.
	Eerste kwartaal 2015: plan van aanpak programma Eerbeek gereed	Plan van aanpak programma "Ruimte voor Eerbeek" met de bijbehorende middelen zijn vastgesteld door de raad. Het programma "Ruimte voor Eerbeek" draait nu vol op.
	Bestendige methode en/of criteria toepassen om maatschappelijke vraagstukken/initiatieven beter en sneller te kunnen beoordelen	Onderdeel organisatieontwikkeling. Voor de ambtelijke organisatie is een grondhouding vastgesteld. Een bepalend element hierin is de wijze waarop de gemeente tot beleidsvorming komt. Daar wordt nu uitgebreid onderzoek naar gedaan. In de ontwikkeling van het personeel zal hier de nodige aandacht aan worden besteed.
	Voorstel over invoering programmamanagement, kritische prestatie indicatoren (KPI) en bestuurlijke opdrachten	In overleg met de auditcommissie van de raad is het beschrijven van prestaties en het gebruik van indicatoren in de begroting verkend en beschreven. Die uitkomst is opgenomen in de Perspectiefnota 2016-2019; in het 4 ^e kwartaal 2015 is prestatie management verder uitgewerkt naar een vorm die past bij de start van de nieuwe organisatie. In de 1e helft van 2016 wordt prestatie management geïmplementeerd.

Wat heeft het gekost

	Rekening 2014			Begroting 2015 na wijz.			Rekening 2015			Afwijking		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Bestuurlijke aangelegenheden	3.516	1.493	2.023	1.988	101	1.887	3.553	1.545	2.008	1.566	1.444	121
Voorlichting en promotie	619	0	619	699	0	699	606	0	606	-93	0	-93
Klachten en bezwaren	509	0	509	324	0	324	382	0	382	58	0	58
Burgerzaken	940	359	581	866	361	505	939	368	571	73	7	66
Openbare orde	296	43	253	457	30	427	352	27	325	-105	-3	-102
Integraal veiligheidsbeleid	90	0	90	80	0	80	161	0	161	81	0	81
Brandweer/rampenbestrijding	985	0	985	1.133	0	1.133	1.068	0	1.068	-65	0	-65
Resultaat vóór bestemming	6.955	1.895	5.060	5.547	491	5.056	7.060	1.941	5.119	1.513	1.450	64

In voorstaand overzicht zijn de volgende **incidentele lasten en baten op rekeningsbasis** meegenomen:

Nr	Incidentele lasten en baten	Lasten	Baten
1	Burgerzaken; Kadastrale informatie, pre-auditkosten BAG	€ 9.621	
2	Integraal veiligheidsbeleid; veiligheids-scan	€ 11.132	
3	Project Sociale Kracht	1.097.000	1.130.00
	Totaal incidenteel	1.197.753	1.130.000

Toelichting op verschillen tussen de realisatie en begroting na wijziging. Bedragen zijn exclusief verrekening met reserves.

Ureninzet ambtelijke organisatie op dit programma	€ 30.000 N
<p><u>“Bestuurlijke Aangelegenheden”</u> Het totale nadeel op dit bestuurlijke product wordt o.a. veroorzaakt door;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lagere kosten gemeenteraad € 41.000 V, • lagere kosten college van B&W € 21.000 V, • hogere kosten uitvoering wet APPA € 21.000 N, • hogere kosten voormalig college door vooral een waardeoverdracht aan een pensioenfonds € 201.000 N, • hogere kosten bij het bestuurssecretariaat door wisseling positie gemeentesecretaris € 14.000 N, • bijdrage samenwerkingsverbanden (VNG, Regio Stedendriehoek) € 14.000 V. <p>Onder “Bestuurlijke Aangelegenheden” is ook het regionale project Sociale Kracht opgenomen. Dit project is per 31.12.2015 afgesloten. Brummen leverde de projectleider voor het totale project en verzorgde de administratie rondom het project. Brummen heeft hiervoor een vergoeding ontvangen. Financieel is in 2015 nu een voordeel zichtbaar van € 33.000 V (Nb: Het project is bruto (baten en lasten) verantwoord vandaar de grote financiële afwijking op dit bestuurlijke product ten opzichte van de raming.) Overige voordelen € 7.000 V.</p>	€ 120.000 N
<p><u>“Voorlichting en promotie”</u> Geen bijzonderheden.</p>	€ 2.000 V
<p><u>“Klachten en bezwaren”</u> In 2015 extra juridische kosten gemaakt in verband met ontbinding van contracten met marktpartijen.</p>	€ 9.000 N
<p><u>“Burgerzaken”</u> Hier wordt het positieve resultaat veroorzaakt door, hogere opbrengsten bij Burgerlijke Stand, lagere kosten van (gecombineerde) Verkiezingen en daarnaast vielen de incidentele kosten voor het verbeterplan BAG mee.</p>	€ 50.000 V
<p><u>“Openbare orde”</u> Geen bijzonderheden.</p>	€ 6.000 V
<p><u>“Integraal veiligheidsbeleid”</u> Geen bijzonderheden.</p>	€ 2.000 V
<p><u>“Brandweer en rampenbestrijding”</u> Voordeel regionale brandweerkosten komt voort uit teruggave regio IJsselstreek. Daarnaast zijn de opleidingskosten bij rampenbestrijding lager dan geraamd.</p>	€ 36.000 V
Totaal	€ 63.000 N

.Portefeuillehouders: E. van Ooijen en L. Tuiten

Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat het adviseren over, ordenen, ontwikkelen, bepalen en inrichten van de ruimtelijke omgeving van de gemeente voor wonen en werken. Ook de plattelandontwikkeling van het buitengebied van de gemeente valt onder dit programma, inclusief toerisme en recreatie.

Wat hebben we gedaan

Goede oplossingen voor Eerbeek en het centrum van Brummen

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Start programmamanagement Eerbeek eerste kwartaal 2015. Als vervolg op het Tripartite-overleg. Met aandacht voor korte termijn maatregelen. Zoals de herinrichting van het Stuijvenburchplein.	De raad heeft ingestemd met de doelen, organisatie, proces en middelen behorende bij het programma "Ruimte voor Eerbeek". O.b.v. dat raadsbesluit is het programmamanagement Eerbeek formeel gestart. Vooruitlopend op uitkomsten van uit de planMER zijn een aantal bedrijfsuitbreidingen op bedrijventerrein Eerbeek-Zuid en een scholencluster in aanbouw. De herinrichting van de openbare ruimte Stuijvenburchstraat is gestart in september 2015 en wordt medio april 2016 opgeleverd.

Duurzame en lokale energiewinning

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Stappenplan voor energieneutraliteit gereed eerste kwartaal 2015.	Stappenplan gereed. Het Koersdocument Duurzame Energie is afgestemd met Perspectiefnota "Wij werken voor Brummen". Voorjaar 2016 volgt raadsbehandeling.
	Verbeteren van de voorlichting, via internet en met analoge middelen	Activiteit volgt uit Koersdocument Duurzame Energie. Voorlichting is een continu proces. Een goed voorbeeld is het via het project Energiecoach besparing onder de aandacht brengen bij inwoners van de gemeente.

Een toekomstbestendige woningvoorraad

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Besluit over woonvisie en huisvestingsverordening. Met o.a. aandacht voor ontwikkeling scheiden wonen en zorg, woningbouwprogrammering en stimuleringsmaatregelen.	Een Huisvestingsverordening wordt niet vastgesteld voor Brummen. Er is geen schaarste en de vrije vestiging wordt als belangrijk onderwerp gezien. De corporaties in Brummen deden mee in het convenant woonruimteverdeling in de regio. Deze is conform nieuwe wetgeving omgezet in een samenwerkingsovereenkomst regionale woonruimteverdeling voor de periode 1 juli 2015 tot en met 31 december 2017. Er wordt, zoals in het Bestuursprogramma

		<p>aangekondigd, een Woonvisie opgesteld. Op 24 september 2015 is er een informatieve bijeenkomst voor de raad geweest. Doel hiervan was informatie brengen en input visie halen. Voor woonvisie zijn ook uitkomsten MER van belang. Omdat er een extra bijeenkomst voor de stakeholders wordt ingelast en er opiniërend vergaderd wordt op 31 maart 2016, wordt de Woonvisie niet eerder dan mei of juni van 2016 vastgesteld. De wet schrijft voor dat er prestatieafspraken afgesloten moeten worden. Dit traject zal na vaststelling van aan de woonvisie gaan lopen en uiterlijk half december 2016 afgerond zijn. In de woonvisie zullen de onderwerpen scheiden wonen en zorg ook behandeld worden.</p> <p>Woningbouwprogrammering loopt in de regio. Nog niet alle portefeuillehouders van de regio hebben (op 31-12-2015) met het voorstel ingestemd. Naar verwachting zal de vaststelling in april van 2016 plaatsvinden.</p>
--	--	---

Planologische verankering met ruimte voor ontwikkeling

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Herziening structuurvisie 'Ligt op groen' voor 'wonen' (inclusief Lombok en Elzenbos) en aanpassing van de bestemmingsplannen.	Voor Elzenbos is een ontbindingsovereenkomst gesloten met marktpartijen: deelgebied I wordt afgerond (122 woningen), in deelgebied II worden alsnog 35 woningen gerealiseerd (en voor de resterende gronden wordt het bestemmingsplan herzien) en in deelgebied III zijn plannen in voorbereiding voor de realisatie een zorgcluster, 10 woningen en voor de resterende woningen worden alternatieve ontwikkelingen onderzocht. De structuurvisie en bestemmingsplan worden per deelgebied herzien. Voor Lombok is er overleg om te komen tot een totaaloplossing voor Lombok (in combinatie met Centrumplan Eerbeek). Pas na duidelijkheid daarover volgt wel of geen herziening.
	Vaststelling bestemmingsplannen Bedrijventerrein Eerbeek-Zuid, Centrum Eerbeek en Eerbeekse Enk.	Proces "planMER" loopt. Dit vormt de exclusieve basis voor de vast te stellen bestemmingsplannen. 1 ^{de} helft 2016 wordt gestart met het voorbereiden van de bestemmingsplannen. 2 ^{de} helft 2016 kan een ontwerpbestemmingsplan in procedure.

Een goed vestigingsklimaat voor ondernemers

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	De weekmarkt in Eerbeek privatiseren.	De weekmarkt in Eerbeek is per 1 januari 2016 geprivatiseerd. Op 15 december 2015 is de overeenkomst daartoe ondertekend door wethouder Tuiten, de voorzitter van de nieuwe stichting Eerbeekse Weekmarkt en de voorzitter van de

		Centrale Vereniging voor de Ambulante handel (CVAH).
	Uitvoering draagvlakmeting en invoering Bedrijven Investeringszone (BIZ) voor het centrum van Eerbeek	Zowel de uitvoering (nieuwe verordening) als draagvlakmeting als invoering zijn in 2015 afgerond. De BIZ-Eerbeek is per 1 januari 2016 in werking getreden.
	Zorg voor goed vestigingsklimaat voor ondernemers o.a. door - optimalisering bedrijvencontacten - jaarlijkse bijeenkomsten met ondernemers in Brummen en Eerbeek	Er is geregeld persoonlijk contact met de besturen van zowel de OVB als de OVE. Er is besloten planologisch geen medewerking te verlenen aan initiatieven van startende ondernemers in schuren en/of tuinhuisjes, ten einde deze groep te laten inzien dat ondernemingen thuishoren in het centrum. Hiermee willen we ook de huidige leegstand meer onder de aandacht brengen en tegengaan. Momenteel is er een structureel overleg met de IKB, waarbij de gemeente ook meedenkt over de verbetering van het vestigingsklimaat. Door o.a. te faciliteren bij de aanleg van glasvezel en te bemiddelen bij duurzame energie. Ander belangrijk bespreekpunt daarbij is de oprichting van Parkmanagement
	Faciliteren bij de realisatie van een glasvezelnetwerk op de bedrijventerreinen.	Zie vorige activiteit.

Papierdorp Eerbeek op de kaart zetten

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Netwerk met partners uit Eerbeek opzetten	Is gestart, maar niet voortgezet. Andere prioriteiten gesteld. Uitkomsten "planMER" zijn deels voorwaardelijk voor kansen van creëren netwerk.
	Met het netwerk de mogelijkheden verkennen voor o.a. een kennis-/papiercentrum.	Zie vorige activiteit waarbij opgemerkt wordt dat de planMER deels voorwaardelijk is voor de mogelijkheden om o.a. een kennis/papiercentrum op te zetten.

Opzetten netwerk recreatie en toerisme

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Werkgroep recreatie en toerisme formeren. Met lokale ondernemers samenstellen.	De stichting Visit Brummen Eerbeek is opgericht.

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Samenwerkingsmogelijkheden binnen oostelijke Veluwezoom onderzoeken en benutten (aaneengesloten natuurgebied)	Er is bestuurlijk overleg van de Veluwezoom-gemeenten (Wageningen t/m Brummen) om binnen bestaand budget van Visit Veluwe meer aandacht voor Veluwezoom te krijgen.
	Ontwikkeling gezamenlijke visie op samenwerking, promotie en marketing. Inclusief maken uitvoeringsprogramma.	In 2015 heeft de Stichting Visit Brummen Eerbeek ervaringen opgedaan met de organisatie van het lokaal gastheerschap. Gemeente en stichting Visit Brummen Eerbeek zijn in gesprek over de invulling van het lokaal gastheerschap in 2016 en verder.
	Aanpassing fietsknooppuntensysteem door knooppunten te creëren nabij verblijfsaccommodaties (vakantieparken, hotels, e.d.)	N.a.v. het faillissement van het Veluws Bureau voor Toerisme is het jaar 2015 gebruikt om te bezien of en in welke vorm het fietsknooppuntensysteem, voortgang moet krijgen. Er is tijdens een bijeenkomst unaniem besloten dat het moet blijven bestaan en hierover zijn afspraken gemaakt. Deze afspraken hebben geleid tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen alle deelnemende gemeenten, alsmede afspraken over een noodzakelijke kwaliteitsimpuls.
	De eerste fysieke informatiepunten in samenwerking met ondernemers realiseren	Is onderdeel van het lokaal gastheerschap van Stg. Visit Brummen Eerbeek.
	Variantenstudie verbinding kern Brummen-Bronkhorst afronden (incl. variant met brug voor voetgangers en fietsers over de N348).	Er is een haalbaarheidsstudie opgesteld. Het college heeft in principe besloten de voorkeursvariant (fiets-/voetgangersbrug) verder te onderzoeken. Eind 2015 is er voor alle omwonenden een informatieavond gehouden
	Haalbaarheidsstudie uitbouw activiteiten VSM in Eerbeek	Binnen het programma Ruimte voor Eerbeek is prioriteit gegeven aan het opstellen van een "planMER". O.b.v. de uitkomsten van de planMER wordt bepaald in welke vorm de haalbaarheidsstudie Veluwsche Stoomtrein Maatschappij (VSM) in Eerbeek gestart wordt.
	Opstellen gemeentelijk evenementenbeleid.	Evenementenbeleid is in concept gereed. Hierop volgend worden begin 2016 nadere regels rondom subsidieverstrekking evenementen ter goedkeuring voorgelegd aan het college. Vervolgens zullen belanghebbenden inspraak krijgen. 2016 wordt gezien als 'overgangsjaar' naar een structurele werkwijze rondom evenementen en subsidiëring daarvan.
	Nieuwe (recreatief/toeristische) ontwikkelingen stimuleren en faciliteren.	Is in 2015 geen invulling aangegeven. Er zijn vanwege beperkte capaciteit andere prioriteiten gesteld.

Buitengebied, behoud door ontwikkeling met de agrariër voorop

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Landschapscontract uitvoeren.	In 2015 (1e jaar van een 4 jarig project) is voornamelijk gewerkt aan naamsbekendheid en informatieverstrekking, o.a. via de Landschapsdag in juni 2015. Landschapsbeheer Gelderland voert namens de gemeente deelprojecten uit voor aanleg en herstel van het landschap. Er is veel animo onder bewoners voor de aanleg van landschapselementen. Er is een werkgroep Heg en Haag opgericht en enkele initiatieven i.h.k.v. Natuur Bewust Brummen worden ondersteund. Eind 2015 is gestart met de ontwikkeling van een natuureducatieprogramma en landschapswerkgroep voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
	Opzetten netwerk landschapsvernieuwing: de agrariër voorop	Er is in 2015 geen verzoek geweest voor het opzetten van een dergelijk netwerk. Wel zijn er diverse contacten geweest met organisaties, ondernemers en bewoners in het buitengebied.

Bescherming van het cultureel erfgoed en een impuls voor landgoederen

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Tweede tranche actieprogramma landgoederen in het najaar 2014. Vervolgens evaluatie en daarna mogelijk bijstelling.	Evaluatie en budget 2015 en 2016 conform. Eind 2016 afronding van het gehele project, inclusief accountantsverklaring.
	Beleed ontwikkelen voor nieuwe economische dragers in monumenten	Hier is geen invulling aangegeven in 2015. Als gevolg van de keuze van de gemeenteraad bij de besluitvorming over de perspectiefnota om hier niet op te focussen. Wordt in principe ook in 2016 niet opgepakt.

Goede verkeersontsluiting met oog voor leefbaarheid

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Lopende ontwikkelingen goed monitoren: - blijven aandringen op een andere route voor het goederenvervoer per spoor dan via de IJssellijn (noordtak); - streven naar goede verbinding (N786) tussen Dieren en Apeldoorn langs het Apeldoorns kanaal.	Het rijk heeft een besluit over het herrouteren van goederenvervoer voor 5 jaar uitgesteld. Er is een aanvullende studie naar de N786 door de provincie uitgevoerd. Besluitvorming bij provincie wordt verwacht in 2016.
	Onderzoek naar de kwaliteit van ons wegennet en de verkeersveiligheid	Najaar 2015 heeft er weer een wegininspectie plaats gevonden. Op basis van deze inspectie wordt het onderhoud voor de komende twee jaren ingepland.

Klimaatmaatregelen faciliteren

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Uitvoering van de dijkverleggingen goed monitoren en faciliteren	Uitvoering van dijkverlegging verloopt conform planning. De nieuwe dijklichamen in Voorsterklei en Cortenoever zijn gereed. Het bestemmingsplan Fietspad Oude Bandijk is onherroepelijk. Verwachting is dat voor de zomer van 2016 de werkzaamheden, inclusief wegen en fietspaden, gereed zijn. Tot eind oktober 2016 kan de aannemer nog afrondende werkzaamheden uitvoeren. De verplaatsing van het melkveebedrijf Beker is afgerond. In 2016 wordt de planologische procedure voor het melkveebedrijf en paardenhouderij Breukink waarschijnlijk afgerond.
	Ontwikkeling van het Deltaprogramma monitoren en opkomen voor de belangen van bewoners en gebruikers in het gebied	Voorkeursstrategie IJssel (met Brummense inbreng) is opgenomen in Nationale Deltaprogramma

Wat heeft het gekost

	Rekening 2014			Begroting 2015 na wijz.			Rekening 2015			Afwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Ruimtelijke ordening	825	475	350	1.431	773	658	1.538	1.002	536	107	229	-122
Volkshuisvestingsbeleid	146	54	92	192	52	140	174	56	117	-18	4	-23
Bouw- en woningtoezicht	559	372	187	604	374	230	674	702	-28	70	328	-258
Bouwgrondexploitatie	2.625	2.756	-131	1.288	1.288	0	197	2.294	-2.097	-1091	1006	-2097
Plattelandsbeleid	1.859	1.250	609	742	151	591	766	363	403	24	212	-188
Economie	97	18	79	149	15	134	98	15	83	-51	0	-51
Resultaat vóór bestemming	6.111	4.925	1.186	4.406	2.654	1.752	3.447	4.432	-986	-959	1.778	-2.737

In voorstaand overzicht zijn de volgende **incidentele lasten en baten op rekeningsbasis** meegenomen:

Nr	Incidentele lasten en baten	Lasten	Baten
1	Ruimtelijke Ordening; Ruimte voor Eerbeek, planMER	€ 193.000	€ 35.000
2	Ruimtelijke Ordening: Verkoop gronden en landerijen	€ 178.000	€ 902.000
3	Vrijval voorziening bouwgrondexploitatie		€1.982.000
	Totaal incidenteel	€ 371.000	€ 2.919.000

Toelichting op verschillen tussen de realisatie en begroting na wijziging. Bedragen zijn exclusief verrekening met reserves.

Ureninzet ambtelijke organisatie op dit programma	€ 320.000 V
“Ruimtelijke Ordening” Het voordeel op dit product wordt veroorzaakt door de volgende onderdelen: Aanpassing bestemmingsplannen geeft een voordeel van € 23.000 V. De deelplannen,	€ 99.000 N

<p>Eerbeek-Zuid, ON plein/Loenenseweg en paraplu geluidszone Eerbeek-Zuid zullen opgepakt worden in het totaalplan Eerbeek, nog nodig in 2016 € 22.000. Dit wordt via de 1^e bestuursrapportage opnieuw aangevraagd. Partiële plannen laten een voordeel zien van € 33.000 V. Betreft meerinkomsten leges van particulieren en projectontwikkelaars.</p> <p>Plankosten Ruimte voor Eerbeek. Voor jaarschijf 2015 is hier extra budget beschikbaar gesteld, zie inhoudelijke toelichting aan het begin van dit programma. Er resteert nog een bedrag van € 169.000 V. Dit bedrag zal in 2016 opnieuw nodig zijn en wordt via de 1^e bestuursrapportage 2016 aangevraagd.</p> <p>Gronden en landerijen laat een totaalvoordeel zien van € 331.000 N. Naast een positief saldo door incidentele verkopen, t.w.v. € 21.000 is er in 2015 sprake van een nadelige balans correctie t.w.v. € 352.000 van.</p> <p>De overige lasten en baten laten een voordeel zien van € 7.000 V</p>	
<p><u>“Volkshuisvesting”</u> Kosten woonvisie laat een voordeel zien. Traject loopt door in 2016, bedrag € 10.400 wordt via de 1^e bestuursrapportage 2016 aangevraagd. Er komen extra avonden voor stakeholders en raad. De kosten en opbrengsten voor het project energiecoach wordt verrekend met de bestemmingsreserve Duurzaamheid.</p>	<p>€ 13.000 V</p>
<p><u>“Bouw- en woningtoezicht”</u> Dit product laat een fors voordeel zien. Betreft extra leges omgevingsvergunning bouwen. In 2015 zijn een aantal grote (ver-)bouwprojecten aangevraagd, zoals scholenbouw, bedrijfshallen Brummen-Noord, renovaties aan ruim 130 woningen.</p>	<p>€ 340.000 V</p>
<p><u>“Bouwgrondexploitatie”</u> In 2015 heeft Brummen nieuwe afspraken kunnen maken over de invulling van de grondexploitatie Elzenbos. Dit inclusief de intentieverklaring met Philadelphia voor het afnemen van grond voor een nieuwe zorglocatie. De herijking van de Elzenbos is de grootste aanpassing binnen de bouwgrond. Alle wijzigingen tezamen hebben geleid tot het kunnen verlagen van de voorziening voor de risico's binnen de bouwgrond. Per saldo leveren alle ontwikkelingen een eenmalig voordeel op van € 2.076.000 V. Van dit voordeel gaat € 665.000 naar de reserve Ligt op Groen en € 1.411.000 naar de vrije reserve.</p>	<p>€ 2.076.000V</p>
<p><u>“Plattelandsbeleid”</u> Bij dit bestuurlijk product kennen we de volgende producten:</p> <p>Recreatieterreinen laat een voordeel zien van € 9.000 V. Vanuit 2014 was een restantbedrag van € 11.300 meegenomen naar 2015 voor een bijdrage aan een bewonersinitiatief in park 't Goor voor een nieuwe speelvoorziening (geld reparatie/vervanging skatebaan). Het bewonersinitiatief heeft in 2015 geen doorgang gevonden maar is nog niet van de baan. Verwacht wordt dat het initiatief in 2016 weer wordt opgepakt. Het gereserveerde budget zal bij de 1^e bestuursrapportage 2016 opnieuw worden aangevraagd.</p> <p>Toerisme & Recreatie Binnen de reguliere beschikbare budget voor subsidies en projecten zijn extra kosten verantwoord zoals, oprichting nieuwe stichting, voorbereidingskosten brug N348, Roots in the Woods, etc. Daarnaast zijn er zo goed als geen kosten meer gemaakt in 2015 voor het project veeromgeving Brummen- Bronckhorst. Per saldo een voordeel voor bestemming van € 72.000 V. Deze wordt volledig verrekend met de reserve Toerisme en</p>	<p>€ 75.000 V</p>

<p>daarom geen invloed op het gemeentelijke jaarresultaat.</p> <p>Plattelandsontwikkeling Geeft een nadeel voor bestemming van € 6.000 N. Ook hier worden een aantal projecten verantwoord en verrekend met afzonderlijke bestemmingsreserves of uit bekleemde middelen via Rijk en Provincie. Projecten die hier verantwoord zijn, Dijkverlegging Cortenoever, Plankosten fietspad Oude Bandijk, Landschapscontract en project landgoederen.</p>	
<p><u>“Economie”</u> In 2015 worden hier voor het laatste jaar de kosten van de markt in Eerbeek verantwoord. De meerkosten o.a. het gevolg van uitbreiding contract met kramenzetter. Daarnaast is sprake van een voordeel op het budget voor de lokale economie.</p>	€ 12.000 V
<p><u>TOTAAL</u></p>	€2.737.000 V

Portefeuillehouders: A.J. van Hedel, E. van Ooijen en L. Tuiten

Korte omschrijving van het programma

Het programma bevat het beheer en onderhoud van de infrastructuur in de openbare ruimte in de gemeente. Dit is inclusief de zorg voor het milieu, het openbaar groen en de inzameling en afvoer van huishoudelijk afval. Ook de zorg voor monumenten en gedenktekens valt binnen dit programma, alsmede het streekarchief.

Wat hebben we gedaan

Leefbaar houden door goed beheer en onderhoud

Resu- taat	Activiteit	stand van zaken
	Integrale visie op beheertaken gereed.	Opstellen beheervisie nog niet opgestart.
	Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte niet verder te laten dalen dan het huidige C-niveau. Een uitzondering voor de centra van Eerbeek en Brummen en voor de belangrijkste toegangswegen naar de centra.	Onderhoud is op basis van beleidsuitgangspunten aanbesteed. Over het algemeen is de kwaliteit van de openbare ruimte nog ruim boven het gestelde minimumniveau.
	Uitbreiding 30km zones binnen bebouwde kom, wanneer weggedeeltes tijdens groot onderhoud een herinrichting kunnen krijgen	Is niet aan de orde. Nog maar enkele 50 km wegen in de kommen aanwezig. Wanneer er werkzaamheden worden uitgevoerd op deze wegen wordt er gekeken naar mogelijke aanpassing wegprofiel en herziening snelheidsregiem. Is op betreffende weggedeeltes voorlopig nog niet aan de orde.
	Inspannen om de hoeveelheid verkeersborden verder terug te brengen	Beoogde vermindering verkeersborden is volledig gerealiseerd.
	Evaluatie en mogelijk herziening beleid m.b.t. vervanging speelvoorzieningen	Vanuit jeugdbeleid is noodzaak aanwezigheid speelvoorzieningen benadrukt. Evaluatie daarom niet meer noodzakelijk.
	Verbetering inzameling huishoudelijk afval, met als doel het zoveel mogelijk terugdringen van de hoeveelheid restafval (inhoud grijze container) en het zoveel mogelijk kunnen hergebruiken van afvalstoffen als grondstof.	Nieuw inzamelingsplan is vastgesteld en wordt vanaf 1 januari 2016 in uitgevoerd.
	Meer werk maken van inwonerp participatie bij het beheer van de openbare ruimte en daarbij incidenteel ook tegemoet kunnen komen aan inrichtingswensen van betrokken bewoners	Bewoners lopen niet storm om te participeren in het beheer van de openbare ruimte. Meedenken is prima, weinig mensen zitten te wachten om het beheer zelf op te pakken. Met enkele groepen zijn wel beheerafspraken gemaakt (bijvereniging, OVE, wijkraden). Actief oppakken materie is door

	inzet regisseur openbare ruimte op o.a. organisatieprojecten (nog) niet van de grond gekomen. Bij het project " Hofjes" was er wel sprake van goede bewonersparticipatie en integraal beleid.
--	---

Wat heeft het gekost

	Rekening 2014			Begroting 2015 na wijz.			Rekening 2015			Afwijking		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Rioleringen	2.975	2.761	214	2.714	3.194	-480	2.724	3.084	-360	10	-110	120
Wegen	1.290	58	1.232	1.594	7	1.587	1.450	26	1.424	-144	19	-163
Verkeer en openbaar vervoer	302	36	266	436	34	402	270	28	242	-166	-6	-160
Monumenten en oudheidkunde	138	0	138	149	0	149	167	0	167	18	0	18
Afvalverwijdering	2.005	2.543	-538	1.660	2.009	-349	1.718	2.109	-391	58	100	-42
Milieu	691	144	547	566	1	566	705	104	601	139	104	35
Openbaar groen	1.392	17	1.375	1.332	22	1.310	1.346	20	1.326	14	-2	16
Lijkbezorging	-42	95	-137	279	90	189	174	91	83	-105	1	-106
Resultaat vóór bestemming	8.750	5.655	3.096	8.730	5.356	3.373	8.552	5.462	3.092	-178	106	-282

In voorstaand overzicht zijn de volgende **incidentele lasten en batens op rekeningsbasis** meegenomen:

Nr	Incidentele lasten en batens	Lasten	Batens
1	Wegen; project Hofjes Brummen	€ 27.000	€ 10.000
	Totaal incidenteel	€ 27.000	€ 10.000

Toelichting op verschillen tussen de realisatie en begroting na wijziging. Bedragen zijn exclusief verrekening met reserves.

Ureninzet ambtelijke organisatie op dit programma	€ 37.000 V
<p>“Riolering” Alle kosten en opbrengsten worden verrekend met de voorziening Rioolheffing. De relevante kosten incl. kosten kwijtschelding minimabeleid pakt € 13.000 N hoger uit. De werkelijk opbrengst rioolheffing ligt € 15.000 N onder de raming. Per saldo te onttrekken uit de voorziening rioolheffing een bedrag van € 151.000. Dit is € 116.000 N lager dan verwacht bij de begroting. Zie ook paragraaf A – lokale heffingen.</p>	€ 144.000 N
<p>“Wegen” Voor een inhoudelijk toelichting wordt u verwezen naar paragraaf C – onderhoud kapitaalgoederen. In financiële zin is een voordelig resultaat gehaald in 2015, veroorzaakt door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lagere kosten o.a. op wegenonderhoud, wegmarkeringen, onkruidbestrijding, bouwstoffen (grondafvoer) € 62.000 V, • lagere kapitaallasten infrastructurele maatregelen Eerbeek € 92.000 V, • bij openbare verlichting per saldo een voordeel van € 20.000 V. 	€ 174.000 V
<p>“Verkeer en openbaar vervoer” Het voordeel op dit product wordt grotendeels veroorzaakt door het incidentele budget voor vervanging van de nieuwe verkeersregelinstallatie bij de Brummense brug. We hebben de afrekening nog niet ontvangen. Bij de 1^e bestuursrapportage 2016 zal het budget van € 125.000 opnieuw worden aangevraagd.</p>	€ 120.000 V

<p><u>“Monumenten en oudheidkunde”</u> Voor monumentenbeheer veel lagere kosten van geraamd en daarnaast nemen de kosten af voor het streekarchief.</p>	<p>€ 17.000 V</p>
<p><u>“Afvalverwijdering”</u> Alle kosten en opbrengsten worden verrekend met de bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing. De relevante kosten incl. kosten kwijtschelding minimabeleid pakt ruim € 37.000 V lager uit. Veroorzaakt door: hogere bijdrage St. Afvalfonds, geen dividend en hogere kosten i.v.m. nieuw afvalplan (pmd containers). De werkelijke opbrengst afvalstoffenheffing pakt afgerond € 20.000 N lager uit. Al met al kan er op basis van de werkelijke kosten en opbrengsten een bedrag van ruim € 77.000 worden toegevoegd aan de reserve Afvalstoffenheffing. Zie ook paragraaf A – lokale heffingen.</p>	<p>€ 17.000 V</p>
<p><u>“Milieu”</u> Ook in 2015 is weer veel gebruik gemaakt van de subsidiemogelijkheden op energiebesparende maatregelen. De budgetoverschrijding op dit onderdeel wordt gedekt uit de reserve Duurzaamheid. Daarnaast zijn kleinere voordelen behaald op dit product.</p>	<p>€ 8.000 V</p>
<p><u>“Openbaar groen”</u> Door minder snoeiwerk en nagenoeg geen plantsoenaanpassingen waardoor ook minder groenafval te verwerken, laten de werkelijke cijfers hier een voordeel zien van € 15.000 V. Het budget voor bomen en landschappen laat daarentegen een nadeel zien van € 31.000 N als gevolg van stormschades en inhaaleffect op bomenonderhoud. Het budget voor bermen en sloten laten een voordeel zien van € 13.000 V. Met enkele agrariërs zijn afspraken gemaakt om het maaisel op hun grond te verwerken. Verhuuropbrengst groenstroken is niet gerealiseerd in 2015. Opbrengst ad € 8.000 N gaat over naar 2016. Overige ontwikkelingen zorgen voor een nadeel ad € 1.000 N. Zie voor verdere inhoudelijke toelichting paragraaf C – onderhoud kapitaalgoederen.</p>	<p>€ 12.000 N</p>
<p><u>“Lijkbezorging”</u> Het voordeel is ontstaan wegens door te schuiven productie naar 2016, zie toelichting hierna en door lagere kosten overige onderhoud ad € 19.000 V. Het onderzoek naar de rechthebbenden in Hall is dit jaar niet afgerond. Nader onderzoek naar rechthebbenden maakte dat er in 2015 nog geen besluit over grafrechten genomen kon worden. De afwikkeling van het onderzoek zal in 2016 plaats vinden waarna ook de geplande werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden. Hiermee gecombineerd wordt het verwijderen van oude grafzerken in Eerbeek dat ook in 2015 plaats zou vinden. Bedrag van € 47.700 V wordt meegenomen naar 2016 en zal via de 1^e bestuursrapportage opnieuw aangevraagd worden.</p>	<p>€ 67.000 V</p>
<p>Totaal</p>	<p>€ 284.000 V</p>

Portefeuillehouder: K. Paauw

Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat onderwerpen als arbeidsparticipatie, sociale uitkeringen, gezondheidszorg, voorzieningen voor mensen met een beperking, WMO taken van voor 2015, WMO taken vanaf 2015 en taken op het terrein van de Jeugdzorg 2015.

Wat hebben we gedaan

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Uitvoering volgens het vastgestelde programmaplan 2015	Medio 2015 is met het nieuwe programma gestart. Het programma loopt tot 2018. Uitvoering vindt plaats aan de hand van jaarlijkse uitvoeringsplannen. Voor 2016 is een update van het uitvoeringsplan in ontwikkeling.
	Ontwerp en implementatie bedrijfsvoering processen en implementatie keuzes lokale structuur	Als onderdeel van de business case sociaal domein is de nota "Doorontwikkeling van het Team Voor Elkaar" vastgesteld en positief in de gemeenteraad besproken. Hiermee is het Team Voor Elkaar als autonoom team binnen de gemeentelijke organisatie ingericht en vormgegeven. Bij de organisatieontwikkeling worden de processen nader uitgewerkt.
	Actieplan Mantelzorg Brummen.	In 2015 is een aantal initiatieven ontwikkeld om positie van mantelzorgers in Brummen te versterken. Een beleidsnota Mantelzorg is in ontwikkeling en zal in 1 ^e kwartaal 2016 worden afgerond.
	Evaluatie kortdurende cliëntenondersteuning	In de besluitvorming "Doorontwikkeling van het Team Voor Elkaar" is de evaluatie van de kortdurende cliëntondersteuning meegenomen.
	Versterking Vrijwilligerscentrale via website www.samengoedvoorelkaar.nl en lancering "buurtmarktplaats-concept".	De buurtmarktplaats "Buurtkanaal" is in september 2015 gelanceerd. Binnen dit concept zijn er buurtverbinders actief om de informele zorg in Brummen te versterken. In de opdracht 2016 aan Stichting Welzijn Brummen is de taak vrijwilligersondersteuning en de buurtmarktplaats "Buurtkanaal" opgenomen. Aanvullend is de gemeente met andere maatschappelijke partners in gesprek om vrijwilligersondersteuning te versterken.
	Uitvoering Pilot Buurtpunt, doel versterken eigen kracht en ondersteuning van ouderen die langer thuis moeten blijven wonen.	De pilot heeft onder een andere naam "Buurtklus" een succesvol uitvoering in 2015 gekend. In de opdracht 2016 aan Stichting Welzijn Brummen is Buurtklus gecontinueerd.

	Ontwikkeling van een financieel monitorsysteem en rapportagesysteem sociaal deelfonds.	Hierbij is aangesloten bij landelijke en regionale ontwikkelingen. Lokaal is er periodiek een financieel overzicht beschikbaar. Er vindt nog een doorontwikkeling plaats.
	Onderzoek naar intergemeentelijke samenwerking in de GR Delta.	Het bedrijfsplan Het Plein en Delta is door de gemeenteraad van Brummen vastgesteld. Ook de andere 4 GR gemeenteraden hebben het bedrijfsplan vastgesteld.

Wat heeft het gekost

	Rekening 2014			Begroting 2015 na wijz.			Rekening 2015			Afwijking		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Arbeidsparticipatie	3.011	2.897	114	3.027	2.867	160	2.828	2.796	32	-199	-71	-128
Sociale voorzieningen	5.524	3.798	1.726	5.732	3.900	1.832	5.459	3.822	1.637	-273	-78	-195
Gezondheidszorg	757	0	757	839	0	839	865	148	717	26	148	-122
Voorz .mensen met beperking	4.119	537	3.581	3.181	2.448	733	3.152	2.491	661	-29	43	-72
WMO overige taken	960	127	834	1.129	109	1.020	1.160	417	743	31	308	-277
WMO taken 2015	0	0	0	3.896	3.770	126	2.933	3.726	-793	-963	-44	-919
Jeugdzorg	0	0	0	5.022	5.073	-50	3.787	4.861	-1.074	-1.236	-212	-1.024
Resultaat vóór bestemming	14.371	7.359	7.012	22.825	18.166	4.659	20.185	18.262	1.922	-2.641	96	-2.737

In voorgaand overzicht zijn geen **incidentele lasten en batens op rekeningsbasis** meegenomen.

Toelichting op verschillen tussen de realisatie en begroting na wijziging. Bedragen zijn exclusief verrekening met reserves.

Ureninzet ambtelijke organisatie op dit programma	€ 116.000 V
<p>“Arbeidsparticipatie” De gemaakte kosten maatschappelijke begeleiding minderheden zijn hoger dan de ontvangen rijksbijdrage: € 8.000 N. De werkelijke rijksbijdrage participatiebeleid is lager dan geraamd: € 13.000 N. De werkelijke kosten in het kader van de arbeidsparticipatie zijn beduidend lager dan geraamd: € 144.000 V. Conform voorgaande jaren komt dit voordeel ten gunste van de algemene middelen. Daartegen wordt de bestemmingsreserve Participatiebeleid conform de Nota reserves en voorzieningen 2015 opgeheven en toegevoegd aan de bestemmingsreserve 3D. Dit gebeurt rechtstreeks als een mutatie op de gemeentelijke balans.</p>	€ 123.000 V
<p>“Sociale voorzieningen” Door stijging van het aantal mensen in de bijstand zijn de kosten uitvoering door Appeldoorn conform contract gestegen met een nadeel ad € 138.000 N De toename is wel binnen het beschikbare budget voor algemene bijstand gebleven € 398.000 V. De rijksbijdrage is daarbij lager dan geraamd: € 84.000 N Het minima beleid laat een nadeel zien van € 43.000 N. Het bereik van de doelgroep in combinatie met de uitbreiding van de doelgroep is hiermee zichtbaar geworden De kosten van bijstand in de vorm van inkomensvoorzieningen (IOAW, IOAZ en BZ) zijn binnen de raming gebleven: € 56.000 V Afrondingsverschil: € 2.000 V.</p>	€ 191.000 V
“Gezondheidszorg”	€ 101.000 V

<p>Mede door een financieel positieve afwikkeling GGD oude jaren is er op de algemene gezondheidszorg een voordeel ontstaan: € 10.000 V. De kosten van preventief onderzoek binnen de jeugdgezondheidszorg bleven in 2015 beperkt: € 12.000 V. De kosten voor Centrum voor gezin bleven ruim binnen het budget, mede door de nadruk in 2015 op de transitie van de Jeugdhulp van de WMO 2015. € 79.000 V. Omdat de CJG financieel vanaf 2015 via het algemene deel van het gemeentefonds loopt, komt het voordeel ten gunste van de algemene middelen.</p>	
<p><u>“Vorzieningen voor mensen met een beperking”</u> Op de uitvoering van de activiteit “Gehandicaptenparkeerkaart is een voordeel ontstaan van € 3.000 V. Dit voordeel dekt de kosten ureninzet af. Op de uitvoeringsvormen van de oude Wet Voorziening Gehandicapten is in 2015 een nadeel ontstaan van € 25.000 N. Op de uitvoering van de taak hulp in huishouden is een voordeel ontstaan van € 303.000 V. Dit voordeel is kleiner dan in 2014, omdat de rijksbijdrage in 2015 is. Deze rijksbijdrage zal in 2016 verder dalen. Qua invoering van de nieuwe taken is ten laste van dit bestuurlijk product in 2015 nog kosten geboekt ad € 99.000 N. Afronding € 1.000 V.</p>	<p>€ 183.000 V</p>
<p><u>“Wmo-overige taken”</u> De afwikkeling rondom meerdere projecten in het kader van het regionale project “Sociale Kracht” laat op dit bestuurlijke product een voordeel van € 137.000 V. Dit voordeel komt vooral door de vrijval van bekleemde middelen voor de projecten. Deze vrijval is nu aan de orde omdat het regionale project per 31.12.2015 financieel wordt afgesloten.</p>	<p>€ 137.000 V</p>
<p><u>“WMO-taken vanaf 2015”</u> De uitvoering van de nieuwe taak begeleiding in het kader van de WMO 2015 is in 2015 financieel goed verlopen. Daarbij kon ook het aandeel in de kosten van het Team voor Elkaar binnen het budget worden opgevangen. Per saldo kon € 845.000 V aan de nieuwe reserve 3D worden toegevoegd. Het overige voordeel ad € 13.000 V betreft een voordeel voor de algemene middelen omdat dit bedrag meer ten laste van de uitvoering WMO 2015 kon worden gebracht dan eerder was geraamd.</p>	<p>€ 858.000 V</p>
<p><u>“Jeugdzorg”</u> Ook de uitvoering van de nieuwe taak Jeugdzorg is in 2015 ruim binnen het beschikbare budget gebleven. De werkelijke kosten zijn hierbij nog wel voor een beduidend deel gebaseerd op nog te verwachten nota's over 2015. De administratieve relatie tussen de aanbieders en de betalende gemeenten is nog lang niet overal optimaal. Daarbij zijn er regionaal dan wel bovenregionaal gezamenlijk afspraken gemaakt die nog onderling afgewikkeld moeten worden. De accountant zal deze aspecten ook zeker meenemen in de beoordeling van de jaarstukken 2015 van de gemeente. De uiteindelijke toevoeging aan de reserve 3D bedraagt € 1.128.000, dit is meer dan geraamd € 1.028.000 V. Binnen de cijfers was het bedrag aan ontvangen ouderbijdragen nog geen € 7.000. Vanaf 2016 zal er geen ouderbijdrage weer geheven worden. De rijksbijdrage 2016 is circa € 600.000 lager dan in 2015.</p>	<p>€ 1.028.000 V</p>
<p>Totaal</p>	<p>€ 2.737.000 V</p>

Portefeuillehouders: E. van Ooijen, K. Paauw en L. Tuiten

Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat onderwerpen als onderwijsbeleid en -beheer, leerplicht en leerlingenvervoer. Daarnaast zijn ook opgenomen sport, cultuur, het bibliotheekwerk, het muziekonderwijs, de beoefening van amateurkunst, kinderopvang, welzijnsaccommodaties, ouderenwerk en jeugd- en jongerenwerk.

Wat hebben we gedaan

Goed onderwijs en een goede huisvesting van maatschappelijke voorzieningen

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Ontwikkelen van een meerjarenagenda basisonderwijs, met aandacht voor verbinding met het bedrijfsleven en de recreatiesector	De huidige meerjarenagenda basisonderwijs is niet vernieuwd. De belangrijkste aspecten zijn meegenomen binnen het jeugd- en jongerenbeleid. De verbinding met het bedrijfsleven en recreatiesector wordt vanuit die sectoren ingezet.
	Bouw twee scholenclusters, incl. besluit over vrijkomende scholen	Scholencluster Sweelinckstraat is opgeleverd, afronding loopt door in 2016, binnen budget. Realisatie scholencluster Meengatstraat is vertraagd door bezwaar tegen de omgevingsvergunning. Realisatie wordt 2016. Een besluit over de vrijkomende schoollocaties komt in 2016.
	Voortzetten overleg over samenwerking en huisvesting Stichting Welzijn Brummen en Bibliotheek vierde kwartaal 2014.	Lopend proces. Afronding in 2016
	Verkennen behoefte en mogelijkheden accommodatie eerste en tweedelijnszorg.	Mogelijkheden verkend. Eerste en tweede lijns zorg ondernemers hebben plannen voor een nieuwe accommodatie. In 2016 wordt hierover waarschijnlijk meer bekend.

Kansen voor jeugd en jongeren

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Een nieuw (actiegericht) jeugd- en jongerenbeleidsplan gereed.	Is gereed. Acties die erin genoemd zijn worden uitgevoerd.
	Een multifunctioneel speelveld/'court', bij voorkeur in samenwerking met de Cruyff Foundation.	In het najaar heeft de raad besloten tot een Cruyff Court bij de Bhoele. Inmiddels is een eerste opzet van een sociaal beheersplan ondertekend door diverse organisaties die het plan willen laten slagen. Nadere uitwerking hiervan volgt begin 2016. Realisatie van het Court wordt verwacht in april 2016.

	Instelling van een breed samengestelde jongerenadviesraad.	In het jeugdbeleid is aangegeven dat we twee keer per jaar een jongerenraadpleging gaan invoeren en geen jongerenadviesraad instellen. Samen met communicatie en de organisaties waar kinderen te vinden zijn wordt bekeken hoe we in contact met de jongeren kunnen achterhalen hoe we jeugd meer kunnen betrekken bij beleid.
	Een pilot project om talent van jong en oud met elkaar te verbinden.	In oktober is besloten tot inbedding van het project in de reguliere werkwijze. Verbreding naar Eerbeek vindt ook plaats.

Een bloeiend verenigingsleven en goede culturele en sportvoorzieningen

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Beleidsanalyse en aanzet vernieuwd subsidiebeleid.	Nog geen start mee gemaakt. Wordt in 2016 opgepakt.
	Evaluatie van de actieve ondersteuning van het verenigingsleven door de combinatiefunctionarissen sport en cultuur	Evaluatie is inmiddels uitgevoerd en afgerond. Op basis van de evaluatierapportage worden combinatiefuncties in 2016 voortgezet.
	Ontwikkeling hernieuwd sportbeleid in relatie tot gezondheidsbeleid	Nog geen start mee gemaakt. Wordt in 2016 opgepakt.
	Afronding onderzoek privatisering sportaccommodaties	Gesprekken met 4 van de 6 betrokken partijen (buitensport accommodaties) zijn afgerond. Streven om in 1 ^e kwartaal 2016 eerste voorstellen aan de gemeenteraad voor te leggen. Onderzoek naar oprichting sportkoepel (in relatie met privatisering sporthal De Bhoele) bijna afgerond. Verwachting voorstel aan de gemeenteraad in 1 ^e kwartaal 2016.

Wat heeft het gekost.

	Rekening 2014			Begroting 2015 na wijz.			Rekening 2015			Afwijking		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Onderwijs bevoegd gezag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal onderwijsbeleid	1.606	311	1.294	2.621	155	2.466	2.717	154	2.563	96	-1	97
Leerplicht en leerlingenvervoer	642	0	642	728	0	728	686	0	686	-42	0	-42
Kinderopvang	248	0	248	123	0	123	105	0	105	-18	0	-18
Bibliotheek en media	408	0	408	404	0	404	407	0	407	3	0	3
Muziek- en kunsteducatie	28	-1	29	34	0	34	25	0	25	-9	0	-9
Amateurkunst/ overige cultuur	52	0	52	65	0	65	54	0	54	-11	0	-11
Sport	1.616	537	1.079	1.578	557	1.021	1.564	544	1.020	-14	-13	-1
Welzijnsaccommodaties	182	133	49	187	88	99	179	109	70	-8	21	-29
Integraal ouderenswerk	15	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jeugd- en jongerenwerk	70	0	70	278	0	278	242	0	242	-36	0	-36
Resultaat vóór bestemming	4.867	981	3.886	6.017	802	5.216	5.979	807	5.172	-38	5	-43

In voorstaand overzicht zijn de volgende **incidentele lasten en baten op rekeningsbasis** meegenomen:

Nr	Incidentele lasten en baten	Lasten	Baten
1	Lokaal onderwijsbeleid; Afboeking boekwaarde oude gebouwen	€ 1.400.000	
	Totaal incidenteel	€ 1.400.000	

Toelichting op verschillen tussen de realisatie en begroting na wijziging. Bedragen zijn exclusief verrekening met reserves.

Ureninzet ambtelijke organisatie op dit programma	€ 80.000 V
<p>“Lokaal onderwijsbeleid” In 2015 zijn alle boekwaardes van schoolgebouwen, die op de nominatie staan om buiten gebruik gesteld te worden, afgeboekt. Zonder rekening te houden met inzet van de reserve IHP levert dit, samen met eenmalige sloopkosten, een nadeel op ad € 146.000 N. Verder laat de reguliere exploitatie een voordeel op van € 44.000 V, mede door positieve afwikkeling oude jaren.</p>	€ 102.000 N
<p>“Leerplicht en Leerlingenvervoer” De kosten van leerlingenvervoer hebben zich gestabiliseerd, waarbij de kosten net binnen de raming bleven.</p>	€ 8.000 V
<p>“Kinderopvang” De overschrijding op de afwikkeling harmonisatie kinderopvang kon meer dan gecompenseerd worden door lagere kosten van kwaliteitstoetsing binnen de kinderopvang.</p>	€ 5.000 V
<p>“Bibliotheek en media” Geen bijzonderheden.</p>	0 V
<p>“Muziek- en kunsteducatie” De werkelijk gemaakte kosten muziekonderwijs bleef ruim binnen de raming.</p>	€ 9.000 V
<p>“Amateur kunst/overige cultuur” Geen bijzonderheden.</p>	0 V

<p><u>“Sport”</u> Op dit product is per saldo een beperkt voordeel ontstaan van € 8.000. Hieronder zitten zit echter de volgende specificatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minder exploitatiekosten De Bhoel € 11.000 V, • hogere kosten groenonderhoud buitensportaccommodatie € 3.000 N, • minder kosten sportbeleid onder andere door een eenmalige vrijval bekleemde middelen € 37.000 V, • hogere exploitatie overige binnensportaccommodaties, vooral door lagere verhuuropbrengsten, € 36.000 N. 	<p>€ 8.000 V</p>
<p><u>“Welzijsaccommodaties”</u> Het voordeel van dit jaar wordt grotendeels veroorzaakt voor hogere huuropbrengsten. Hierbinnen is, op basis van een separaat raadsbesluit, het gevolg van de aankoop van het pand Troelstralaan 49a op de exploitatie verwerkt. De jaarlijkse kosten worden gedekt uit huuropbrengsten. Vanaf 2016 wordt het jaarlijks benodigde budget op de begroting opgevoerd. Daarnaast zijn er wijzigingen in de verhuur met betrekking tot pand de Plu.</p>	<p>€ 28.000 V</p>
<p><u>“Jeugd- en jongerenwerk”</u> In 2015 is op dit product een onderbesteding zichtbaar van bijna € 7.000, onder anderen door geen kosten voor de Brummense Bikkel.</p>	<p>€ 7.000 V</p>
<p><u>Totaal</u></p>	<p>€ 43.000 V</p>

Portefeuillehouder: K. Paauw

Korte omschrijving van het programma

De dekking van de lasten van het voorzieningenniveau in onze gemeente wordt voor een groot deel gevonden in dit programma. Het gaat dan vooral om de onroerende-zaak belastingen (OZB) en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Deze middelen hebben, in tegenstelling tot heffingen als de rioolrechten of de afvalstoffenheffing, geen vooraf bestemd bestedingsdoel. Ze zijn dus niet geormerkt.

Verder zijn in dit programma opgenomen de lasten van een aantal ondersteunende functies en de documentaire en financiële informatievoorziening.

Wat hebben we gedaan

Meer samenwerken

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Visie op samenwerking verder uitwerken.	Onderdeel organisatieontwikkeling. Met een werkgroep van de raad is inmiddels het overleg gestart om de visie op samenwerking op te stellen. In het kader van Sterk bestuur in Gelderland komt deze vraag ook aan de orde. Doel is om in april 2016 een visie op samenwerking door de raad vast te laten stellen.
	Richting bepaald voor de processen voorbereiding, uitvoering, evaluatie en monitoring	Onderdeel organisatie ontwikkeling. Afgerond.
	Richting bepaald voor de inrichting van bedrijfsvoering processen	Onderdeel organisatie ontwikkeling. Afgerond.

Financieel gezond

Resultaat	Activiteit	stand van zaken
	Jaarlijks een sluitende begroting presenteren, waarin bijbehorende risico's worden afgedekt. Voor de jaren 2015 t/m 2018 wordt gestreefd naar een jaarlijks begrotingsoverschot, waarmee het eigen vermogen van de gemeente weer kan worden versterkt	De vastgestelde begroting 2015 sloot met een voordelig resultaat van € 387.000. Na vaststelling van de 1 ^e Bestuursrapportage is er op begrotingsbasis een negatief resultaat ontstaan van € 502.000. Het resultaat op rekeningsbasis is echter positief. Meerjarig is er sprake van een structureel sluitende begroting
	Zorgen voor een minimale stand van de algemene reserve van € 1.000.000 positief	Inclusief het nog te bestemmen positieve resultaat van de jaarrekening 2014 bedroeg de stand van de algemene reserve per eind 2014 €178.000 positief. Voor de stand per 31.12.2015 zie onderdeel "Inleiding" van de jaarstukken

	<p>Zorgen dat alle tarieven zoveel mogelijk kostendekkend zijn</p>	<p>Gerealiseerd via het vaststellen van de tarievennota 2015.</p>
	<p>Een nieuwe Nota Reserves en Voorzieningen</p>	<p>Op 18 juni 2015 heeft de gemeenteraad de vernieuwde nota vastgesteld.</p>
	<p>Herijking bestaande actieve grondbeleid</p>	<p>In mei 2016 besluit raad over nieuwe nota Grondbeleid en grondprijzenbeleid.</p>
	<p>Totaalbeeld aan mogelijkheden tot verkoop gronden en gebouwen</p>	<p>Planning verkoop 2014, 2015 en 2016 al realiseert. Nu blijven de wat "lastigere" stukken over te verkopen.</p>
	<p>Optimaliseren van het budgetbeheer. Herbezinning van de planning & control cyclus (als onderlegger voor de Bestuursrapportage). Frequent beoordelen van de uitgaven en prognose voor de rest van het jaar op productenniveau binnen de programma's van de begroting.</p>	<p>Na vaststelling van de Perspectiefnota door de Gemeenteraad is een uitvoeringsplan opgesteld om deze nota verder uit te werken. Een van de acties in dit uitvoeringsplan was het instellen van een werkgroep die zich o.a. ging bezighouden met een herbezinning op de P&C. Deze multidisciplinaire werkgroep heeft mogelijke aanpassingen van de P&C verkend, maar definitieve voorstellen daarover kunnen pas worden geformuleerd bij de start van de nieuwe organisatie, gepland op 1 april 2016.</p>
	<p>Format programmabegroting aanpassen aan wensen vanuit de gemeenteraad, inclusief het smart maken van de begroting</p>	<p>Op basis van een advies van de Auditcommissie heeft de gemeenteraad bij het vaststelling van de Perspectiefnota op 18 juni 2015 besloten om de komende jaren, gefaseerd, de format van de programmabegroting aan te passen. De komende jaren vormt het meer "SMART" omschrijven van doelstellingen, resultaten en effecten naar verwachting een continu leerproces voor gemeenteraad, college en de ambtelijke organisatie.</p>

Wat mag het kosten

	Rekening 2014			Begroting 2015 na wijz.			Rekening 2015			Afwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Financiering en beleggingen	666	1.898	-1.232	-1.494	167	-1.661	-5	2.111	-2.116	1.489	1.944	-455
Belastingen	336	4.059	-3.723	351	4.119	-3.768	302	4.233	-3.931	-49	114	-163
Algemene uitkering	46	18.423	-18.377	7	14.679	-14.672	9	14.360	-14.351	2	-319	321
Organisatiebeleid	158	0	158	276	0	276	142	0	142	-134	0	-134
Beleidsinstrumentarium	574	0	574	552	0	552	642	0	642	90	0	90
Doc. informatievoorziening	598	0	598	702	1	701	645	0	645	-57	-1	-56
Fin.informatievoorziening	678	71	607	540	15	525	656	4	652	116	-11	127
Stelposten	190	132	58	-168	77	-245	495	616	-121	663	539	124
Kostenplaatsen	26	243	-217	269	102	167	220	302	-82	-49	200	-249
Afdelingskosten	356	27	329	-141	-343	202	1.273	-2	1.275	1.414	341	1.073
Begroting- en rekeningssaldo	0	0	0	20	0	20	0	0	0	-20	0	-20
	3.628	24.853	-21.225	916	18.816	-17.900	4.379	21.594	-17.216	3.463	2.779	684

In bovenstaand overzicht zijn de volgende **incidentele lasten en baten** op rekeningsbasis meegenomen:

Nr	Incidentele lasten en baten	Lasten	Baten
1	Afwikkeling met Belastingdienst herziening Btw mengpercentage	€ 390.000	€ 523.000
	Totaal incidenteel	€ 390.000	€ 523.000

Toelichting op verschillen tussen de realisatie en begroting na wijziging. Bedragen zijn exclusief verrekening met reserves.

Ureninzet ambtelijke organisatie op dit programma	€ 176.000 N
<p>“Financiering en beleggingen” Het voordeel is, naast een voordeel op de balanspost Svn, ontstaan vanwege een hoger positief resultaat op de kostenplaats rente en afschrijving, met name veroorzaakt door een lagere rentelast. In de 2^e bestuursrapportage werd al melding gemaakt van een voordelig effect van € 120.000.</p>	€ 456.000 V
<p>“Belastingen” De opbrengst OZB ligt rond € 27.000 V boven de raming. De opbrengst toeristenbelasting kwam bijna € 87.000 V hoger uit dan geraamd, hetgeen ook een hogere toevoeging aan de reserve Toerisme heeft betekend. Omdat de uitvoeringskosten voor de belastingen en de wet WOZ met afgerond € 14.000N zijn meegevallen, ontstond er uiteindelijk een voordelig effect van afgerond € 23.000</p>	€ 128.000 V
<p>“Algemene uitkering” De geraamde stand van de uitkering 2015 ten tijde van de 1^e bestuursrapportage 2015 (begroting na wijziging) was op basis van de gegevens uit de decembercirculaire 2014. De werkelijke ontvangst is gebaseerd op daarna ontvangen circulaire is mei, september en december 2015 en de werkelijke stand van de Brummense verdeelmaatstaven. Ten tijde van de meicirculaire bleek dat onder invloed van lagere rijksuitgaven in 2014 er een forse terugbetaling door de gemeenten moest worden gedaan. Dit lagere niveau van de rijksuitgaven werkte vervolgens ook negatief door naar de gemeenten in uitkering over het jaar 2015 zelf. Samen met een aantal andere kleinere effecten leverde dit een nadeel op van ruim € 440.000, dat in de 2^e bestuursrapportage 2015 is gemeld. De september/decembercirculaires hebben een deel van dit nadeel weer goedge maakt, omdat wordt verwacht dat de rijksuitgaven 2015 hoger zullen uitvallen, met name als</p>	€ 319.000 N

<p>gevolg van de grote toestroom van asielzoekers. Hierdoor kwam het nadeel ten opzichte van de begroting na wijziging uiteindelijk uit op afgerond € 319.000.</p> <p>Via specifieke advisering is de gemeenteraad steeds op de hoogte gehouden van het verloop van de totale gemeentefondsuitkering.</p>	
<p>“Beleidsinstrumentarium” Bij dit onderdeel is een nadeel van afgerond € 5.000 ontstaan vanwege hogere accountskosten. In de 2^e Bestuursrapportage 2015 werd nog uitgegaan van een te verwachten nadeel van € 8.000.</p>	€ 5.000 N
<p>“Documentaire informatievoorziening” Ten opzichte van de begroting is er een nadeel ontstaan van afgerond € 3.000, vanwege hogere kosten drukwerk en opslag archief.</p>	€ 3.000 N
<p>“Financiële informatie voorziening” Bij de bankkosten, inclusief de invorderings- en vervolgingskosten is per saldo een voordeel ontstaan van € 12.000 V. Herijking van de voorziening dubieuze debiteuren levert een nadeel op van € 74.000 N.</p>	€ 62.000 N
<p>“Stelposten” In de vastgestelde begroting 2015 was een taakstelling op de organisatiekosten in brede zin opgenomen van € 343.094. Via de 1^e Bestuursrapportage 2015 werd de ambtelijke formatie met 1,4 fte. teruggebracht een daalde de taakstelling tot € 256.198. Verdere invulling van deze taakstelling kon in 2015 niet worden gerealiseerd, zodat er op rekeningsbasis een nadeel is ontstaan van afgerond € 256.000 N.</p> <p>Op basis van de uitgevoerde Btw. scan is met de belastingdienst een verlaging van het Btw. mengpercentage en een eenmalige teruggave overeengekomen. Per saldo leverde dat in 2015 een eenmalig voordeel op dit jaar van afgerond € 132.000 V. In de 2^e Bestuursrapportage 2015 werd deze ontwikkeling al gemeld.</p>	€ 124.000 N
<p>“Kostenplaatsen” en “Afdelingskosten” Bij de kostenplaatsen, bijvoorbeeld huisvesting en automatisering, gaat het om alle, om administratieve redenen, centraal verzamelde kosten, met uitzondering van de rentelasten. De verdeling van de rentelasten loopt via het product “Financieringen en beleggingen”. Via verdeelsleutels worden de kosten over de andere programma's verdeeld en resteert op programma 6 een verdeelverschil.</p> <p>Op de afdelingskostenplaatsen worden alle (loon)kosten van het ambtelijk personeel verantwoord. Via verantwoording van werkelijk gemaakte uren worden deze kosten tegen een voor gecalculeerd tarief vervolgens verdeeld over de andere programma's. Op programma 6 resteert er dan op rekeningsbasis een verdeelverschil.</p> <p>Voor beide onderdelen samen is er op rekeningsbasis een saldo ontstaan van afgerond € 599.000.</p> <p>Onderdeel van de nadelige ontwikkeling op het onderdeel kostenplaatsen is het beschikbare budget voor inhuur van tijdelijk personeel. In de 2^e bestuursrapportage 2015 is het risico gemeld op overschrijding van het in 2015 beschikbare budget.</p>	€ 599.000 N
<p>“Begrotings- en rekeningssaldo” De jaarlijkse stelpost van € 20.000 voor “onvoorzien uitgaven” is in 2015 niet ingezet en valt daarmee vrij ten gunste van het resultaat van de jaarrekening.</p>	€ 20.000 V
<p>Totaal</p>	€ 684.000 N

De paragrafen

De inhoud van deze paragraaf

In deze paragraaf worden de beleidslijnen beschreven die van belang zijn voor de gemeentelijke belastingen en heffingen. Verder worden de financiële uitkomsten in 2015 beschreven.

De onroerende-zaakbelastingen

De tarieven voor de onroerende-zaakbelastingen (OZB) worden jaarlijks aangepast aan de ontwikkeling van de inflatie in Nederland. Voor de berekening van de inflatie wordt aangesloten bij het CBS cijfer voor de consumentenprijsindices (CPI) voor alle huishoudens, dat maandelijks wordt berekend. Om tot een berekening van het jaargemiddelde te komen wordt de periode juli van het voorgaande jaar tot en met juni van het lopende jaar genomen. De uitkomst daarvan wordt vervolgens aangehouden als correctiefactor voor het eerstvolgende jaar.

Onroerende-zaakbelastingen	2013	2014	2015
Netto gerealiseerde opbrengst	€ 3.296.957	€ 3.414.298	€ 3.490.695
Inflatiecorrectie op basis ontwikkeling CPI.	2,5%	2,7%	1,6%
Voorgesteld inflatiepercentage*	2,5%	2,2%	1,6%
Incidentele extra verhoging	5,0%	0,0%	0,0%
Woningen, eigenarenheffing in %	0,096%	0,103%	0,107%
Niet-woningen, gebruikersheffing in %	0,145%	0,156%	0,165%
Niet-woningen, eigenarenheffing in %	0,183%	0,196%	0,207%

In 2014 is de inflatiecorrectie met 0,5% verlaagd als gedeeltelijke compensatie voor de incidentele extra verhoging met 5% die in 2013 werd doorgevoerd.

Vanaf 2009 is de OZB gebaseerd op een systematiek van percentuele heffing, gelijk aan de berekening van de eigenwoning forfait bij de inkomstenbelasting. De opbrengst 2015 is € 26.000 hoger dan geraamd.

De toeristenbelasting

Bepalend voor de hoogte van de aanslagen toeristenbelasting is het aantal overnachtingen door personen die niet in onze gemeente woonachtig zijn en het tarief per overnachting.

Vanaf 2012 geldt een tarief van € 1,35 per overnachting. Beleid is om 50%, van de meeropbrengst ten opzichte van de raming van 2011 ad € 318.000, toe te voegen aan de bestemmingsreserve "Toerisme". Deze reserve wordt ingezet ter dekking van bestaande kosten van toerisme en recreatie en voor dekking van nieuwe initiatieven. De werkelijke opbrengst 2015 van afgerond € 741.000 is ruim € 87.000 meer dan geraamd. Van de opbrengst, die boven € 318.000, uitkomt wordt 50% in de bestemmingsreserve Toerisme gestort. Dit komt dus neer op € 741.000 - € 318.000 = € 318.000 x 50% = € 211.000.

De afvalstoffenheffing

Het jaar 2015 was het dertiende volledige jaar dat met gedifferentieerde tarieven in het kader van afvalstoffenheffing is gewerkt. Met als uitgangspunt het volume van de beschikbare containers en de frequentie waarin deze voor lediging worden aangeboden zijn tarieven per lediging vastgesteld met daarnaast een zogenaamd vastrechtbedrag. Met de opbrengst die via deze tarieven wordt verkregen moet 100% van de relevante kosten worden gedekt.

Afvalstoffenheffing	2013	2014	2015
Gerealiseerde opbrengst	€ 2.147.005	€ 2.163.741	€ 1.904.642
Vast recht per perceel per maand of gedeelte daarvan	€ 12,08	€ 12,08	€ 10,87
Een container van 80 liter bestemd voor restafval	€ 2,80	€ 2,80	€ 2,52
Een container van 140 liter bestemd voor restafval	€ 4,43	€ 4,43	€ 3,99
Een container van 240 liter bestemd voor restafval	€ 7,16	€ 7,16	€ 6,44
Een container van 80 liter bestemd voor gft-afval	€ 1,99	€ 1,99	€ 1,79
Een container van 140 liter bestemd voor gft-afval	€ 3,20	€ 3,20	€ 2,88
Procentuele tariefstijging /-daling t.o.v.. het vorig jaar.	8,4%	0,0%	-10,0%

De uiteindelijke opbrengst 2015 blijft rond € 20.000 onder de raming. Omdat de kosten in 2015 lager uitvielen, kon uiteindelijk ruim € 77.000 aan de bestemmingsreserve afvalstoffen worden toegevoegd. De stand van de bestemmingsreserve per 31-12-2015 wordt betrokken bij de tariefvaststelling voor 2017.

Onderdeel	Begroot na wijziging	Realisatie
Berekende heffing voor de gebruikers, inclusief btw.	€ 1.924.493	€ 1.904.642
Aandeel btw. in bovenstaande heffing	€ 314.379	€ 314.283
Heffing exclusief btw.	€ 1.610.114	€ 1.590.359
Relevante kosten exclusief btw. en incl. minimabeleid	€ 1.655.986	€ 1.513.214
Over/onderdekking te verrekenen met de reserve	-/- € 45.872	€ 77.145

De rioolheffing

Met de opbrengst van de rioolrechten moet 100% van de exploitatiekosten van de openbare rioolstelsels in de gemeente worden gedekt. Vanaf 2011 bestaat de heffing deels uit een vast recht en voor het overige uit een bedrag per m3 waterverbruik. Voor de inning zorgt het waterbedrijf Vitens, dat hiervoor kosten in rekening brengt.

Rioolheffing	2013	2014	2015
Gerealiseerde opbrengst	€ 2.988.348	€ 2.730.850	€ 2.908.856
Aantal m3 waterverbruik voor heffing	1.093.131 m3	1.075.860 m3	1.056.816 m3
Vastrecht	€ 42,36	€ 42,36	€ 42,36
Tarief per m3 waterverbruik	€ 2,42	€ 2,42	€ 2,42
Procentuele stijging tarief t.o.v. het voorgaande jaar.	0,9%	0,0%	0,0%

De gerealiseerde opbrengst betreft altijd de opbrengst in het betreffende boekjaar. De opbrengst 2015 is krap € 15.000 lager dan de raming. Omdat de kosten in 2015 lager uitpakken hoeft er uiteindelijk ruim € 151.000 onttrokken te worden uit de voorziening rioolrechten. Dit is € 116.000 lager dan geraamd. De stand van de voorziening per 31-12-2015 wordt betrokken bij de tariefvaststelling voor 2017 en daarna.

Onderdeel	Begroot na wijziging	Realisatie
Berekende heffing voor de gebruikers, inclusief btw.	€ 2.923.765	€ 2.908.856
Aandeel btw. in bovenstaande heffing	€ 380.355	€ 360.512
Heffing exclusief btw.	€ 2.543.410	€ 2.548.344
Relevante kosten exclusief btw. en incl. minimabeleid	€ 2.810.880	€ 2.699.745
Over/onderdekking te verrekenen met de reserve	-/- € 267.470	-/- € 151.401

Marktgelden

Omdat de weekmarkt te Eerbeek per 1-1-2016 verzelfstandigd wordt, is 2015 het laatste jaar dat er gerapporteerd wordt over de werkelijke lasten en baten van de weekmarkt. Uitgangspunt was altijd dat de kosten van de wekelijkse markt in de kern Eerbeek voor 100% worden gedekt via de tarieven. Sinds 2007 is de 100% niet meer gehaald. Op basis van de werkelijke lasten en baten is de dekking in 2015 27,6%.

Marktgelden	2013	2014	2015
Gerealiseerde opbrengst	€ 19.060	€ 17.511	€ 15.399
Tarief per strekkende meter frontbreedte	€ 1,95	€ 2,00	€ 2,03
Minimum heffing	€ 5,85	€ 6,00	€ 6,10

Leges

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland. Voor 2015 was het inflatiecorrectie 1,6%.

<i>Gerealiseerde opbrengst leges</i>	2013	2014	2015
Rijks- en gemeente leges productgroep burgerzaken	€ 267.541	€ 312.621	€ 307.695
Gemeentelijke leges naturalisaties	€ 2.527	€ 2.545	€ 7.620
Leges burgerlijke stand	€ 42.821	€ 38.502	€ 52.473
Leges obv. de Algemene Plaatselijke Verordening	€ 24.588	€ 17.361	€ 12.899
Leges Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO)	€ 294.185	€ 376.086	€ 644.031
Leges gebruiksvergunningen van gebouwen	€ 77	€ 430	€ 644

Begrafenisrechten

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland. Voor 2014 was de inflatiecorrectie 1,6%.

<i>Opbrengst begrafenisrechten</i>	2013	2014	2015
Gerealiseerde opbrengst	€ 93.980	€ 95.458	€ 91.304

De werkelijke opbrengst is ruim € 1.304 hoger dan geraamd.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op het weerstandsvermogen van de gemeente Brummen. Uitgangspunt is de op 29 oktober 2015 door de gemeenteraad vastgestelde Nota weerstandsvermogen 2015.

Deze paragraaf bevat volgens artikel 11, lid 1 van het BBV tenminste:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- b. een inventarisatie van de risico's
- c. het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

Bij het weerstandsvermogen gaat het om het vermogen om risico's te kunnen opvangen, zodat het afgesproken takenpakket toch onverkort kan worden uitgevoerd. Of anders gezegd: "de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken zonder het beleid te veranderen". Dit is enerzijds afhankelijk van de weerstandscapaciteit (welke middelen zijn voorhanden) en anderzijds van de risico's die worden gelopen (het risicoprofiel).

De weerstandscapaciteit

Er bestaat geen eenduidige definitie van de weerstandscapaciteit. Een vrij algemeen gehanteerde definitie is: "de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote lasten (die onverwachts en substantieel zijn) te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast behoeven te worden." Daarbij kan worden uitgegaan van een enge en een ruime interpretatie.

In de nota weerstandsvermogen 2015 staat dat we in Brummen uit willen gaan van de zogenaamde enge definitie van de weerstandscapaciteit. Het verschil tussen beide zit vooral in de snelle beschikbaarheid van de middelen en de vraag of het beleid moet worden aangepast. In onderstaande tabel wordt dit zichtbaar gemaakt:

Omschrijving	Eng	Ruim
Algemene reserve (inclusief weerstandsreserve)	X	X
Bestemmingsreserves	X	X
Stelpost onvoorzien	X	X
Flexibiliteit van de begroting	X	X
Stille reserves (niet direct beschikbaar)		X
Onbenutte belastingcapaciteit (vraagt beleidswijziging)		X

Dat betekent dat bijvoorbeeld de zogenaamde stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit niet worden meegenomen bij de berekening van de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit van onze gemeente bestaat eind 2015 uit de volgende onderdelen:

1. Algemene reserves

De algemene reserves van de gemeente Brummen bestaan uit de volgende onderdelen en bedragen :

- Weerstandsreserve € 2.087.893
- Vrije reserve € 390.019 negatief
- Totaal algemene reserve € 1.697.874 positief

Weerstandsreserve

Het bedrag is alleen bedoeld als weerstandscapaciteit om risico's te kunnen afdekken. Het is te beschouwen als een soort ijzeren voorraad. De reserve is dus een onderdeel van de totale capaciteit om risico's op te vangen.

Algemene reserve

Het saldo ad € 1.697.874 is vooral ontstaan doordat er voor de grondexploitaties in 2010 en 2011 verliezen zijn genomen. Via de nu voorliggende jaarstukken kan een deel van deze genomen verliezen ongedaan gemaakt worden. Het blijft noodzakelijk om de lasten te blijven beheersen en/of de baten te verhogen. Brummen kiest voor het beheersen van de lasten die leiden tot structurele begrotingsoverschotten. Het BBV bepaalt dat reserves geen negatief saldo mogen hebben.

2. Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves maken in principe deel uit van de weerstandscapaciteit. De bestemmingsreserves zullen naar verwachting grotendeels worden ingezet in de aankomende 4 jaren. Daarom zijn de bestemmingsreserves niet meegenomen in de weerstandscapaciteit. Over het verloop van de bestemmingsreserves wordt in de balans ingegaan. Verder is er een aparte bijlage waarin het verloop van de bestemmingsreserves per programma inzichtelijk worden gemaakt.

3. De jaarlijks in de begroting opgenomen stelpost voor onvoorziene uitgaven

Op basis van artikel 189 lid 2 van de Gemeentewet is het verplicht om een bedrag voor onvoorziene uitgaven in de begroting op te nemen. De begrotingsvoorschriften (BBV 2004) laten gemeenten de vrijheid om per programma een bedrag op te nemen of hiervoor een centrale stelpost aan te wijzen. Onze gemeente heeft altijd voor de laatste mogelijkheid gekozen omdat hiermee het meeste recht wordt gedaan aan het karakter van de stelpost als buffer om daarmee onvoorziene ontwikkelingen binnen de totale begroting op te kunnen vangen.

Bij het inzetten van de stelpost wordt een strikte begrotingsdiscipline gehanteerd, waardoor alleen een beroep op de stelpost kan worden gedaan als er sprake is van de zogenaamde drie O's. Alleen onderwerpen die onvoorzien, onafwendbaar en onuitstelbaar zijn komen voor incidentele dekking in aanmerking. In 2015 was € 20.000 beschikbaar binnen programma 6, wat onbenut bleef.

4. Flexibiliteit van de begroting

Tot de weerstandscapaciteit rekenen wij ook de flexibiliteit van de begroting. Dat wil zeggen of we in de gemeente Brummen in staat zijn om snel ons inkomsten- en uitgavenpatroon aan te passen. Door de diverse bezuinigingsoperaties in de afgelopen jaren is de rek (flexibiliteit) hier nagenoeg uit. De bij de Perspectiefnota 2016-2019 gekozen denkrichting in focus-gebieden is geen bezuinigingsoperatie maar een herschikkingsoperatie. Hiermee zal dus het inkomsten- en uitgavenpatroon in z'n totaliteit niet wezenlijk veranderen.

Overigens is in de nota Weerstandsvermogen zoveel mogelijk rekening gehouden met de tijdfase die nodig is om bijstellingen in de begroting te kunnen effectueren. Conclusie is dat flexibiliteit op zich wel een onderdeel van de weerstandscapaciteit is, maar qua omvang moet de capaciteit op nul gesteld worden.

5. Aanwezige stille reserves

Van een stille reserve is sprake wanneer de actuele waarde van een bezitting hoger is dan de boekwaarde die op de gemeentelijke balans is opgenomen. Omdat gemeenten deze hogere waarde niet op de balans mogen opnemen ontstaat daardoor een overwaarde die stille reserve wordt genoemd. In de nota weerstandsvermogen 2015 is herbevestigd dat deze reserves niet meegerekend worden in het bepalen van de weerstandscapaciteit.

6. De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegeneerd kunnen c.q. mogen worden door de gemeentelijke belastingen en heffingen (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges) te verhogen. Voor de heffingen zijn overigens regels gesteld: de tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn in meerjarenperspectief.

In paragraaf A – Lokale heffingen van de programmabegroting is het beleid ten aanzien van de belastingen en rechten uiteengezet. Uitgangspunt bij de leges en heffingen zijn kostendekkende tarieven. Dit geldt ook voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Hier zit geen ruimte voor de weerstandscapaciteit.

Voor de OZB is de capaciteit te berekenen door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente Brummen. Voor de maximale belastingtarieven is gebruik gemaakt van de normen voor "een redelijk peil van de eigen heffingen" bij het zogenaamde artikel 12 beleid zoals genoemd in de circulaire Gemeentefonds. Uitgaande van het normtarief 2015 ligt de werkelijke opbrengst aan OZB bedraagt de onbenutte capaciteit € 1.582.000. Dit is ca. 45% stijging ten opzichte van het tarief 2015.

De onbenutte OZB capaciteit wordt niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen. Reden: wijziging van OZB-tarieven vraagt om een beleidswijziging van de Raad.

Totaaloverzicht van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen

De weerstandscapaciteit	In exploitatie	In het vermogen
De benodigde weerstandsreserve		€ 2.087.893
De vrije reserve		-/- € 390.019
Onvoorzien	€ 20.000	
Flexibiliteit begroting	€ 0	
Totalen	€ 20.000	€ 1.697.874

De financiële risico's

De nota weerstandsvermogen van 2015 is als basis gebruikt. Onderstaand volgt een beschrijving van de potentiële risico's (> € 100.000) die Brummen loopt, waarvoor geldmiddelen zijn gereserveerd:

Nr	Beleidsstaak	Gebeurtenis	Bedrag
1	Bestuurlijke aangelegenheden	Wettelijke overheveling ineens aan pensioenfondsen voor uitkeringen aan gepensioneerde wethouders.	€ 100.000
2	Brandweer en rampenbestrijding	Grote calamiteit zoals natuurramp, treinongeluk etc.	€ 100.000
3	Bouwgrondexploitaties	Minder rendabele exploitaties en contractrisico's	P.M.
4	Jeugdzorg	Rijkskorting op budget kan niet in lasten worden gerealiseerd.	€ 180.000
5	Lokaal onderwijsbeleid	Contractrisico's nieuwbouw onderwijs	P.M.
6	Kostenplaats personeel	Ontslag en gevolgen van ontslag personeel	€ 125.000
7	Overige risico's < € 100.000		€ 1.583.000
	Totaal weerstandsreserve		€ 2.088.000

Voor een aantal gebeurtenissen is P.M. ingevuld omdat het openbaar maken de gemeente mogelijk zou kunnen schaden.

Conclusie

De incidentele weerstandscapaciteit is bepaald op positief € 1.698.000. Het totaal aan incidentele gewogen risico's is bepaald op € 2.088.000. Hieruit blijkt dat de risico's nog net niet binnen de huidige weerstandscapaciteit opgevangen kan worden.

Het blijft gewenst om de ruimte boven de hoogte van de weerstandreserve op minimaal € 1.000.000 positief te brengen. Dit mede gezien in de schommeling van de hoogte van de weerstandreserve. Ook de provincie stimuleert de gemeente om een gezonde reservepositie na te streven

7. Financiële kengetallen

Vanaf 2016 zijn gemeenten verplicht om een aantal "kengetallen" in de begroting op te nemen. Wij willen dit nu ook al doen bij de nu voorliggende jaarstukken. De bedoeling hiervan is om de financiële positie van gemeenten weer te geven en te kunnen vergelijken. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet alles en moet daarom altijd in relatie worden gezien met andere kengetallen. Als de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld geven, betekent dit dat de financiële positie van een gemeente onder druk staat en dat

maatregelen noodzakelijk zijn om deze situatie te verbeteren. De komende jaren zullen we verder ervaring moeten opdoen, zowel bij het opstellen van als met het trekken van conclusies in de Brummense situatie.

7a – Netto schuldquote, exclusief verstrekte leningen

De netto schuld geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente weer, ten opzichte van de eigen middelen. Daarmee ontstaat er een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen/afschrijvingen op de exploitatiebegroting/rekening.

Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
108.5 %	103.4 %	96.6%

7b – Netto schuldquote, inclusief verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in welke mate er sprake is van doorlenen van kapitaal, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel is van de verstrekte leningen en wat dit betekent voor de schuldenlast van de gemeente.

Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
115.1 %	107.6 %	100.1%

7c – De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft het eigen vermogen weer als percentage van het balanstotaal.

Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
7.9 %	4.3%	13.2%

7d – Kengetal bouwgrondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een grote invloed heeft gehad op de financiële positie van de gemeente. Het kengetal geeft aan het aandeel van boekwaarde van de gronden in exploitatie en niet in exploitatie in de totale bate van de gemeente (excl. verrekeningen met reserves).

Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
27.0 %	26.8 %	31.9%

7e – Structurele exploitatieruimte

Bij de beoordeling van de begroting wordt altijd een onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten en baten. Hoewel het onderscheid niet altijd even goed te maken is gaat het bij eenmalige zaken vaak om onderwerpen die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, uitgedrukt in een percentage.

Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
2.7 %	1.4 %	4.4%

7f – Belastingcapaciteit – Woonlasten meerpersoonshuishoudens

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Hieronder worden verstaan de OZB., de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De uitkomst van de berekening zijn de woonlasten in Brummen uitgedrukt in een percentage van het landelijk gemiddelde. De cijfers die in de Brummense lokale lastenmonitor worden genoemd, zie paragraaf A, vormen de basis van de berekening.

Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
130.8 %	125.9 %	125.9%

De inhoud van deze paragraaf

In deze paragraaf gaan wij in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de 'grotere' kapitaalgoederen van de gemeente. Hierbij moeten we denken aan de kosten van aanleg en instandhouding van wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Een groot deel van het 'vermogen' van onze gemeente bestaat uit het bezit van wegen, groenvoorzieningen, rioleringen, gebouwen en aanverwante zaken. Een afgewogen beheer en onderhoud hiervan is dan ook van wezenlijk belang. Een tweede, wellicht nog belangrijker aspect, is dat de kwaliteit van het openbare gebied door de inwoners vaak het meest intensief beleefd wordt. Zwerfvuil, hondenpoep, loszittende trottoirtegels, boomwortels, slecht onderhouden (school)gebouwen, moeilijk toegankelijke gemeentelijke gebouwen: deze onderwerpen in de directe omgeving raken de inwoners direct en hier hebben zij vaak een eigen en duidelijke mening over.

De kosten van instandhouding worden berekend aan de hand van onderhoudsplannen (de beheersplannen), voor wegen, groen, riolering en gebouwen. Onderhoudskosten maken een substantieel deel van de uitgaven uit en zijn maar deels beïnvloedbaar via het maken van keuze in het niveau van onderhoud.

Om het onderhoudsniveau vast te kunnen stellen is in het kader van de verordening 212: Uitgangspunten financieel beleid en beheer, in artikel 18 kapitaalgoederen, besloten dat er een nota Onderhoud openbare ruimte moet worden opgesteld en vastgesteld. In september 2007 is het Beheerkwaliteitsplan Gemeente Brummen opgesteld. In dit plan is de kwaliteit van het beheer van de openbare voorzieningen geanalyseerd en meetbaar gemaakt. Het vastgestelde kwaliteitsniveau is het toetsingskader voor bestuur, inwoners en medewerkers.

De te onderhouden kapitaalgoederen***Het onderhoud van de wegen***

Elk jaar wordt een bedrag toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen. Ook het groot onderhoud van de bruggen maakt hier onderdeel van uit. Uit deze voorziening wordt het groot onderhoud van de asfalt- en elementenverhardingen bekostigd en ook de oppervlaktebehandelingen.

Op basis van de resultaten van een tweejaarlijkse inspectie, uitgevoerd in 2013, is de begroting en planning van het wegonderhoud voor 2015 opgesteld. In het najaar van 2015 zijn de wegen wederom geïnspecteerd. De uitkomsten van dit onderzoek vormen de basis voor de onderhoudsplannen voor 2016 en 2017.

In 2015 is op basis van het uitvoeringsplan groot onderhoud gepleegd aan diverse asfalt- en klinkerwegen in het buitengebied en in de kernen. Asfaltreparaties en vervangingen van deklagen of slijtlagen zijn uitgevoerd op: Mercuriusweg, Zutphensestraat, Troelstralaan – Schaepmanstraat, en de Offenbachstraat. De werkzaamheden aan de Troelstralaan zijn gecombineerd met de aanleg van een kiss&ride-zone bij de school Het P@rk.

Herstraten van wegen is vooral op kleine schaal uitgevoerd op plaatsen waar schades of verzakkingen zijn geconstateerd. Grotere herstraatwerkzaamheden vonden plaats in de Van Vuurenstraat, Zegerijstraat, Zutphensestraat en de Weg naar het Ganzenei.

Bezuiniging op het wegenfonds

In het kader van de bezuinigingen (Kadernota) wordt er gedurende 5 jaar € 100.000 minder aan de voorziening "Groot onderhoud wegen" toegevoegd.

De bezuiniging op het wegenfonds betekent dat niet alle wegen het onderhoud kunnen krijgen dat technisch gezien gewenst is. In het wegbeheersplan 2014/2015 is aangegeven dat we met de huidige budget uitkomen maar dat we uitgaan van een basisinspanning en dat er geen rekening is gehouden met herstel van schade aan verhardingen door extreme winters.

Verkeer

In 2015 is een proef gestart om het centrum van Brummen beter te ontsluiten door de rijrichting op een deel van de Ambachtstraat om te keren (eenrichtingverkeer). De proef heeft tot veel commotie geleid. Eind 2015 hebben winkeliers een handtekeningactie gehouden om de proef te beëindigen en de resultaten van hun actie aan de gemeenteraad aangeboden. Nadat uit een door de gemeente uitgevoerde enquête ook bleek dat de overgrote meerderheid voor herstel van de oude situatie is heeft het college besloten de proef te beëindigen.

Openbare verlichting

Er hebben in 2015 geen vervangingen van armaturen en/of masten plaats gevonden (bezuinigingsactie vanuit 2012). In 2015 is gezamenlijk met andere stedendriehoekgemeenten het regulier onderhoud van de openbare verlichting.

Werkzaamheden derden

De provincie heeft de N345 ter hoogte van Empe opnieuw ingericht (Emperbocht). Voor de uitvoer van de gewenste aanpassingen, met een verlaging van de snelheid op de weg, was een aanpassing van de bebouwde komgrens noodzakelijk. De uitvoer van de werkzaamheden vond plaats in november en december. Tijdens de uitvoer van de werkzaamheden was doorgaand verkeer op de weg niet mogelijk. Veel verkeer heeft tijdens de uitvoer van de werkzaamheden alternatieve routes door ons buitengebied gezocht en gevonden met als resultaat veel kapot gereden wegbermen. Door de natte weersomstandigheden was een goed bermherstel niet direct mogelijk. De bermen zijn provisorisch hersteld en zullen in een droge periode in 2016 verder hersteld moeten worden. Met de Provincie zijn afspraken gemaakt over een bijdrage in het herstel.

Nutsbedrijven

In november 2015 is de AVOI (algemene verordening ondergrondse infra) vastgesteld. De bestaande regelingen voor kabels en leidingen zijn hiermee gemoderniseerd. Hiermee is het mogelijke leges in rekening te brengen. Gezamenlijk met de overige deelnemende gemeenten zijn de tarieven vastgesteld.

De gemeentelijke riolering

De gemeente Brummen is wettelijk verplicht een actueel verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) te hebben. In november 2015 is het GRP 2016-2020 vastgesteld met het bijbehorende uitvoeringsprogramma. 2015 is de vijfde jaarschijf van zowel het GRP als het BRP. In 2015 is een nieuw vGRP opgesteld. Het BRP is in 2015 ook geactualiseerd

Verbetermaatregelen uit het GRP

Het betreft afkoppelen van 1,51 ha verhard oppervlak in de Eerbeekse Enk. In 2015 zijn er infiltratie riolen aangelegd in een deel van Ruijgenbosweg, Zonnebloem- Rozen- Dahlia- en Nobelstraat

Milieumaatregel uit GRP

Bij de rioolvervangings in de kern Eerbeek (Rentmeesterstede- en Veldweg en Illinckstraat en Derickskamp) is er ook een infiltratieriool aangelegd (bekostigd uit het budget voor additionele maatregelen). Hierbij zijn twee hemelwateroverlaten op de Eerbeekse beek gerealiseerd. In dit project wordt ook de capaciteit van een viertal duikers in de Eerbeekse beek vergroot. Deze werkzaamheden zijn opgenomen in het project van de rioolwerkzaamheden en worden uitgevoerd in opdracht van het Waterschap Vallei en Veluwe. Hiermee wordt de beoogde samenwerking ook in praktijk gebracht. Door de herinrichting van het Stuijvenburchplein is een gefaseerde uitvoering van de rioolwerkzaamheden noodzakelijk. De uitvoering zal voorjaar 2016 gereed zijn.

Aanbrengen DSI diep-infiltratie in de Eerbeekse Enk

Bij het bestaande infiltratieriool in de Eerbeekse Enk zijn op vijf locaties DSI filters aangebracht. Deze diep-infiltratie zorgt voor een snellere ledigingstijd van het infiltratieriool waardoor deze weer sneller beschikbaar is.

Vervanging

Vervanging minigemalen tweede fase; van 112 minigemalen uit 1995 is het elektrisch- en mechanische gedeelte gerenoveerd. Hierbij zijn ook de minigemalen in het buitendijkse deel van Cortenoever gerenoveerd.

Onderzoeksinspanning uit GRP

Het grondwatermeetnet is operationeel. De meetgegevens zijn inzichtelijk.

Onderzoek naar foutieve aansluitingen is uitgevoerd op het zuidelijk deel van bedrijventerrein Rhienderen en de Kollergang. Een aantal panden is aangeschreven om foutieve aansluitingen te herstellen. De gemeente heeft ook een aantal aanpassingen bij het gemeentelijk deel van het stelsel uitgevoerd.

Renovatie

De voorgestelde renovaties van riolen zijn uitgevoerd;

- a) door vervanging gelijktijdig met de afkoppelwerkzaamheden/aanleg hwa riool (in Eerbeekse Enk en kern Eerbeek). In de kern Brummen zijn de riolen in Cromhout, Primula- en Brummelstraat vervangen;
- b) door aanbrengen van relining zijn rioolstrengen in delen van Louberg- en Coldenhovenseweg gerenoveerd;
- c) plaatselijke reparatie aan hoofdriolen. Op 85 locaties in de kernen van Eerbeek en Brummen zijn plaatselijke reparaties uitgevoerd (aanbrengen van een kunststof-coating). Op deze wijze voldoen deze riolen weer aan de eisen zoals in het GRP vastgesteld.

Onderhoud

De najaarsronde reinigen kolken is niet uitgevoerd. Hiermee willen we praktijkervaring opdoen om deze ronde structureel te laten vervallen.

Groen & afval*Afval*

In 2015 heeft een verdere uitwerking van het afvalbeleidsplan plaats gevonden en zijn concrete stappen gezet om tot een vermindering van de afvalstroom en een beter hergebruik van afvalstoffen te komen.

In januari/februari is het inwonerspanel ingezet om te polsen hoe onze inwoners denken over de scheiding van afval. De verkregen informatie is gebruikt bij de verdere uitwerking van het afvalbeleid en voorstellen voor verdere afvalscheiding.

In mei 2015 heeft het college besloten plastics, metalen en drankkartons (PMD) apart aan huis in te zamelen middels een extra mini-container. Aan het aanbieden van deze container zijn geen kosten voor de aanbieder verbonden. De inwoners hoeven geen gebruik te maken van de nieuwe PMD-container. Zij kunnen het PMD-afval ook wegbrengen naar ondergrondse brengpunten. In totaal heeft ca. 90 % van de huishoudens de nieuwe PMD-container geaccepteerd en in gebruik genomen.

Om het gescheiden aanbieden van GFT-afval te bevorderen is het tarief voor het aanbieden van de Gft-container vanaf 2016 gehalveerd. Met de invoering van de PMD wordt ook de frequentie van de inzameling van afvalstromen gewijzigd. Het restafval wordt vanaf 2016 één keer per vier weken ingezameld in plaats van om de week. Op het vrijvallende inzamelmoment wordt het PMD-afval ingezameld. GFT blijft om de week ingezameld worden.

De PMD-containers zijn in het najaar uitgedeeld en er heeft een eerste inzameling plaats gevonden. Per 2016 gaat de nieuwe inzamel frequentie van start.

Openbare reiniging

Het onderhoudsniveau van zowel het vegen van de openbare ruimte als het ruimen van zwerfvuil en het verwijderen van onkruid op verhardingen vindt plaats op C-niveau. In 2015 is het bestek voor het vegen van de wegen, verwijderen van onkruid op verharding en ledigen straatkolken opnieuw aanbesteed.

Jaarlijks wordt steekproefsgewijs gemeten of de aannemer zich aan de afgesproken beeldkwaliteit houdt. In totaal is de kwaliteit 3840 keer op een punt in de gemeente gemeten. In 92% van de gevallen werd er een hogere kwaliteit gemeten dan vereist (A of B-niveau). Slechts in 1% van de gevallen werd er een lager niveau gemeten en dat was voornamelijk in de periode van bladval.

Groenvoorzieningen

De groenvoorzieningen zijn op basis van beeldkwaliteit onderhouden. Het onderhoudsniveau vindt sinds 2013 op C-niveau plaats (CROW-beeldmeetlatten). De kwaliteit van het uitgevoerde werk is het gehele jaar rond gemeten volgens de bij de beeldbestekken behorende methodiek. De uitvoering van de bestekken lag bij de sociale werkvoorziening (Delta-Zutphen) die het werk weggezet hebben bij twee bedrijven waar hun mensen ondergebracht zijn.

Ook hier is de beeldkwaliteit jaarlijks steekproefsgewijs gemeten. Net als bij de reiniging is er in 92% van de metingen een hoger niveau gemeten dan in het bestek vereist en in 1% een lager niveau. 7% voldeed aan het gestelde niveau. Daar waar niet aan het niveau voldaan werd betrof het in de helft van de constatering te lang gras.

Bij de seniorenwoningen in Brummen (de Hofjes) is gezamenlijk met de woningstichting opgetrokken bij een project om de buitenruimte her in te richten en te verduurzamen. In het voorjaar van 2015 heeft de realisatie plaats gevonden. De totale bestrating is vervangen, er is duurzame straatverlichting aangebracht en het geheel is aangekleed met een representatieve beplanting. De bewoners hebben een aantal verhoogde plantenbakken in gebruik genomen die zij zelf inplanten en verzorgen. De woonomgeving is daarmee toekomstbestendig gemaakt.

Boombeheer

Conform de bezuinigingsopgave heeft het boomonderhoud beperkt plaats gevonden en zijn bij het snoei-onderhoud met name dood hout en risicotakken verwijderd. Het was in 2015 de eerste keer dat weer gesnoeid werd in een wijk na invoering van de lagere onderhoudsfrequentie. De hoeveelheid snoeiwerk in de wijk was beduidend hoger dan voorheen toen nog om het jaar in de wijk gesnoeid werd. In juli trok een zware zomerstorm over Nederland. De directe schade als gevolg van de storm viel mee. Na de storm werden echter veel loshangende takken en andere gevaarlijke situaties geconstateerd die ingrijpen noodzakelijk maakten (o.a. op de weg langs het Kanaal). Naast de eigen dienst werden lokale groenbedrijven ingeschakeld om de gevaarlijke situaties weg te nemen.

Bosonderhoud

In 2014 heeft geen planmatig onderhoud aan de bossen plaats gevonden. Vanwege de bezuinigingen is geen voorbereidings- en uitvoeringsbudget meer beschikbaar. Incidenteel zijn gevaarlijke dode bomen en/of takken, met name in de bosranden, verwijderd. De in 2013 opgerichte Groen Groep Wilhelminapark heeft ook in 2015 enkele onderhoudswerkzaamheden in het gemeente bos in het park uitgevoerd.

Eikenprocessierups

De hoeveelheid meldingen over overlast van de eikenprocessierupsen was ook in 2015 weer beperkt. Slechts drie personen hebben bij de gemeente een melding gedaan over aanwezigheid/overlast van de eikenprocessierups. De rups is wel op diverse plekken in onze gemeente gesignaleerd. De nesten waren echter klein in omvang en voor leken moeilijk waarneembaar. Het staken van de eikenprocessierupsbestrijding (bezuinigingsmaatregel) heeft derhalve niet tot problemen geleid. De voorlichting over de gevaren van de rups doormiddel van het plaatsen van informatie borden op recreatieve plekken en info op de website heeft plaats gevonden waardoor werd voldaan aan onze minimale zorgplicht.

Bermen en sloten

Door verruiming van de wetgeving is het in 2015 mogelijk geworden vrijkomend maaisel van bermen en sloten te verwerken op landbouwgrond. Van deze mogelijkheid is gebruik gemaakt en er zijn met enkele agrariërs afspraken gemaakt om het maaisel op hun grond tegen een kleine vergoeding te verwerken.

Hiermee kon voorkomen worden dat het maaisel tegen relatief hoge kosten afgevoerd moest worden naar een groenrecycling.

Roeken beschermingsplan

De gemeentelijke inzet bij de uitvoering van het Roekenbeschermingsplan is als gevolg van de in 2012 opgelegde bezuiniging nagenoeg nihil. Vrijwilligers hebben op delen de bestrijding en verplichte rapportage opgepakt. Kosten voor verjaging en verslaglegging zijn voor rekening van de wijkraden of particulieren gekomen. De gemeente is ontheffing houder op basis van haar roekenbeschermingsplan en dient te rapporteren over de uitgevoerde werkzaamheden in haar gemeente. De telgegevens van het aantal roekennesten over 2015 zijn nog niet ontvangen maar duidelijk is dat het aantal roeken in onze gemeente steeds verder daalt.

Speelvoorzieningen

Ook in 2015 was er geen vervangingsbudget voor speeltoestellen beschikbaar. Gebreken aan bestaande speeltoestellen zijn waar mogelijk gerepareerd om speeltoestellen zo lang mogelijk voor de jeugd te behouden. Aan de Baron van Sytzamastraat zijn niet meer te repareren speeltoestellen verwijderd. Door een fout zijn abusievelijk ook drie speeltoestellen aan de M.Putstraat verwijderd. Deze, nog niet versleten toestellen, zijn wel vervangen.

Na het positieve besluit voor de realisatie van een Cruiffcourt voor de Bhoel in Eerbeek is de voorbereiding voor de aanleg gestart.

Begraafplaatsen

Het onderzoek naar de belangstelling van graven op de begraafplaatsen in Eerbeek en Hall is voorgezet. De voor 2015 geplande afronding van het onderzoek op de begraafplaats in Hall heeft nog niet plaats gevonden. Nieuw verkregen informatie over een aantal graven heeft geleid tot verlenging van de reactietermijn voor een aantal graven. De besluitvorming voor begraafplaats Hall is in het eerste kwartaal van 2016 voorzien. Het verwijderen van oude grafzerken op de begraafplaats Eerbeek heeft niet plaats gevonden i.v.m. het gebrek aan capaciteit om dit voor te bereiden en te regelen (procesbeheerder groen is per 1 juni vertrokken en functie is vooralsnog niet ingevuld).

Overzicht uitvaarten gemeentelijk be- graafplaatsen	2010	2011	2012	2013	2014	2015 geraamd	2015 werkelijk
Begravingen	41	52	40	46	39	31	38
Urn bijplaatsingen	27	29	16	23	16	10	21
As verstrooiingen	7	2	3	2	9	5	2
Totaal	75	83	59	71	64	46	61

In 2014 hebben een, voor Brummen, gemiddeld aantal begravingen en bijzettingen plaats gevonden. Het totaal aan begravingen, bijplaatsingen en as verstrooiingen (61) lag echter iets hoger dan het in de begroting geraamde aantal van 46.

Het onderhoud op de begraafplaatsen is op het aangegeven onderhoudsniveau (B) onderhouden door medewerkers van Delta.

Sportvelden

De sportvelden zijn conform planning beheerd en onderhouden. Dit jaar is er groot onderhoud uitgevoerd aan veld 2 op sportpark De Hazenberg. Met het vertrek van de korfbalvereniging op sportpark De Veldkant is het korfbalveld halverwege het jaar uit de verhuur gegaan en vanaf dat moment ook beheerd als gazon i.p.v. sportveld.

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen

De gemeente beheert een aantal gebouwen, monumenten en kunstwerken. Het beheer vindt plaats op basis van het Beleidsplan gemeentelijke gebouwen 2013-2018 en het Beheersplan gemeentelijke gebouwen 2013-2016. Afgelopen jaar heeft er een nadere bouwkundige beoordeling binnen het beheerplan plaatsgevonden wat heeft geleid tot beter inzicht in benodigd onderhoud. Tevens zijn er enkele wijzigingen in de onderhoudsplanning doorgevoerd.

Het voormalig handbalgebouw op De Hazenberg is verkocht en daarmee uit het beheer gekomen. Daarentegen zijn er ook een aantal panden bijgekomen, Troelstralaan 49a (kinderdagopvang), Hazenberg 2 verenigingsgebouwen, aantal scholen dat leeg is komen te staan.

Er kan een aantal soorten onderhoud worden onderscheiden:

- Dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functievervulling noodzakelijk is.
Voor dit kleinschalige onderhoud, vaak in de vorm van aanschaf van klein materiaal, zijn in de exploitatiebegroting jaarlijkse bedragen verwerkt;
- Periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals binnenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de cv-installatie).

Bij gebouwen die op de nominatie staan om gesloopt te worden of die verkocht gaan wordt alleen klachtenonderhoud uitgevoerd. Voor periodiek- en groot onderhoud is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoed ten laste van de exploitatiebegroting.

Uit de voorziening wordt al het onderhoud bekostigd van de gemeentelijke gebouwen, inclusief sportaccommodatie Rhienderoord.

Herijking notitie reserves en voorzieningen

Voor alle kapitaalgoederen waarbij voor het onderhoud en/of renovatie wordt gewerkt met een voorziening of een reserve geldt dat de toereikendheid jaarlijks getoetst moet worden aan het beleid dat is vastgelegd in de notitie reserves en voorzieningen. Op 18 juni 2015 is de nota door de Raad vastgesteld.

Actualiteit van beheers- / en beleidsplannen

Beheerplan	Actueel	Financiële gevolgen verwerkt
Beheerplan gemeentelijke gebouwen	Ja t/m 2016	Ja
Beheerplan wegen	Ja t/m 2018	Ja
Uitvoeringsplan gladheidbestrijding	Ja	Ja
Beheerplan groenvoorzieningen	Nee	Ja
Openbare verlichting	Te actualiseren in 2016	Nee
Beheerplan riolen	Ja t/m 2020	Ja
Beleidsplan	Actueel	Financiële gevolgen verwerkt
Beleidsplan gemeentelijke gebouwen	Ja t/m 2018	Ja
Beleidsplan Wegen	Ja t/m 2016	Ja
Gladheidsbestrijding	Ja t/m 2017	Ja
Groenstructuurplan Brummen	April 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Groenstructuurplan Eerbeek	Nov. 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Landschapsbeleidsplan	Mei 2008	Ja op het huidige niveau
Openbare verlichting	Te actualiseren in 2016	Ja
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	Ja t/m 2020	Ja
Afvalbeleidsplan	2013-2017	Ja

Algemeen

De uitgangspunten van de Wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) zijn het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden en het beheersen van renterisico's. Om dit te bereiken worden in de Wet FIDO diverse regels gesteld.

Randvoorwaarden

Het aangaan van leningen en het uitzetten van middelen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Uitzetting van tijdelijk overtollige middelen moet een voorzichtig karakter hebben en mag niet gericht zijn op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico's.

Uit deze beide randvoorwaarden komt naar voren dat bankieren, zoals het bewust aantrekken van gelden om deze uit te lenen met als doel het genereren van inkomsten, niet is geoorloofd.

Activiteiten op het gebied van Treasury

In het treasury-statuut is vastgelegd op welke wijze geldstromen en financiële vermogenswaarden en de hieraan verbonden risico's worden beheerst. Het Treasury-statuut is eind 2009 geactualiseerd.

Bij het aantrekken van (vaste) geldleningen wordt, overeenkomstig het statuut, rekening gehouden met de nodige functiescheiding. Voor het tijdig aantrekken of uitzetten van middelen (vooral voor de lange termijn) is een liquiditeitsplanning van belang. In de liquiditeitsplanning wordt van elke investering- en inkomensstroom de invloed op de liquiditeiten geraamd om zodoende een goed inzicht te verkrijgen in de geldstromen.

Bij het opstellen van de begroting wordt een liquiditeitsplanning "in grove lijn" gemaakt. Hierdoor kunnen we de te verwachten te betalen rente op eventueel aan te trekken financieringen beter inschatten, maar ook de toe te rekenen rente.

Om een laag risicoprofiel te hebben en te houden wordt ook aandacht besteed aan een zogenaamde rentevisie, die aan moet geven wat de verwachte renteontwikkelingen op korte, middellange en lange termijn zijn. Deze rentevisie is belangrijk voor een anticiperend en actief financieringsbeleid (versneld of vertraagd aantrekken van financieringsmiddelen). Dit uiteraard in samenhang met de liquiditeitsplanning. Kenmerkend voor de renteontwikkeling is dat deze zich lastig laat voorspellen, op dit onderdeel sluiten wij in principe aan bij de visie van de BNG. Er wordt naar gestreefd om bij de aangetrokken leningen zoveel mogelijk het "ideaalcomplex" na te streven. Dit houdt in dat de leningen zoveel mogelijk gespreid over de jaren vervallen. Dit in verband met de renterisico-norm. Daarnaast wordt ook gekeken naar de liquiditeitsplanning om te kijken hoe de liquiditeitsbehoefte in de komende 5 tot 10 jaar is.

Risicobeheer

Bij het risicobeheer geldt dat de gemeente geen nieuwe leningen of garanties meer aan derden verstrekt uit hoofde van haar publieke taak. De gemeente kan wel middelen uitzetten uit hoofde van de Treasury-functie. Deze uitzettingen hebben dan een voorzichtig karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico. Het voorzichtige karakter van uitzettingen wordt gewaarborgd door regels zoals opgenomen in het Treasury-statuut en de Wet FIDO:

- het kopen van aandelen en derivaten is niet toegestaan
- kasgeldlimiet en *renterisiconorm* mogen niet worden overschreden.

Instrumenten in de Wet FIDO

In 2009 is de wet op onderdelen aangepast. Voor gemeenten betekent dit echter dat het toezichtinstrumentarium vrijwel niet is gewijzigd. Het doel van de *renterisiconorm*, het beheersen van het renterisico bij herfinanciering is niet gewijzigd. De berekening is eenvoudiger geworden. Deze norm houdt in dat de leningen waarvoor in een jaar het rentepercentage wordt herzien, niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal is in de plaats gekomen van de totale vaste schuld.

De gemiddelde rente die in 2015 werd betaald over alle afgesloten leningen per 1 januari 2015 bedraagt 3,19% (begroot was 3,10%).

Kasgeldlimiet

Ten aanzien van de kasgeldlimiet is voor 2015 de volgende informatie te geven:

Wettelijk is er een maximum gesteld aan het saldo van de netto vlottende schuld van gemeenten. Dit maximum wordt de kasgeldlimiet genoemd. De vlottende schuld mag deze limiet niet overschrijden. De kasgeldlimiet is sinds 1 januari 2003 vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. In geld betekent dit voor 2014 een limiet van ruim € 4,1 miljoen. Per 31 december 2015 staat er vlottende activa op de balans van € 22 miljoen, tegen vlottende passiva van € 25 miljoen. Dit is inclusief 2 kasgeldleningen van samen € 15 mln. We bevinden ons ruim binnen de grenzen van de kasgeldlimiet.

Gemeentefinanciering

Financieringen voor een periode van één jaar en langer worden enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. De financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat te optimaliseren.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn uitsluitend onderhandse leningen. Er worden offertes opgevraagd bij minimaal 3 instellingen alvorens een lening wordt aangetrokken. Eén offerte wordt in ieder geval bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten gevraagd.

De huidige leningenportefeuille bestaat uit leningen aangegaan met de NV Bank Nederlandse Gemeenten, de Nederlandse Waterschapsbank en het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds in Heerlen.

In 2015 is er geen sprake geweest van vervroegde aflossing.

Kasbeheer

De behoefte aan extra geldmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door de geldstromen op gemeentenniveau op elkaar af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt vrijwel uitsluitend elektronisch uitgevoerd door de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Daarnaast worden de betalingen van de sociale voorzieningen, welke door de gemeente Apeldoorn worden uitgevoerd via de BNG.

Gezien de extreem lage rentepercentages, welke momenteel gelden voor vooral kasgeldleningen, is er voor gekozen om tijdelijk financieren met kasgeldleningen. Maximaal elke 2 maanden wordt bezien of het langer verantwoord is op deze manier door te gaan met deze manier van financiering. Ook wordt de eerdergenoemde kasgeldlimiet nauw in de gaten gehouden.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekening-courant. Bij het uitzetten van gelden voor een periode korter dan één jaar zijn dit rekening-courant, daggeld en deposito's.

De gemeentelijke kaspositie verandert per dag. Om de saldi optimaal te beheren wordt gebruik gemaakt van het pakket voor geïntegreerde dienstverlening op het terrein van betalingsverkeer en kredietverlening van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Op basis van dit pakket trekt de bank voor de gemeente dag-gelden aan bij een schuld in rekening-courant en de bank zet voor ons daggeldleningen uit bij een tegoed in rekening-courant. Het voordeel hiervan is dat de tarieven van daggeld gunstiger zijn dan de tarieven voor rekening-courant.

Schatkist bankieren

Het Schatkistbankieren heeft op 1 januari 2014 zijn beslag gekregen. Hierbij moeten de gemeentes hun overtollige geldmiddelen bij de Nederlandse Staat stallen. Of dit qua rendement goed gaat uitpakken voor de gemeenten is maar de vraag, want zoals de wet nu is, zal er een rente vergoed worden, gelijk aan het

percentage waartegen de Rijksoverheid nu leent. Momenteel is dat in elk geval lager dan de Eonia of Euribor. De bedoeling van de wet is om de gelden van de totale overheid zolang onder de centrale overheid te houden totdat ze besteed moeten worden voor een collectief doel. In de tussentijd is het voor de totale sector niet efficiënt dat de ene overheid over heeft, stalt bij een bank, en de andere komt tekort en leent bij de bank. Op zich een sympathieke gedachte, die op zich wel haaks staat op gedachten rond dereguleren en verzelfstandiging van de lagere overheden. Verder is het maar de vraag of het voor de beleggen-de gemeente, provincie, GR. e.d. voordelig uit gaat pakken.

Kasgeldlimiet

Wettelijk is er een maximum gesteld aan het bedrag van de netto vlottende schuld van gemeenten. Dit maximum wordt de kasgeldlimiet genoemd. De vlottende schuld mag deze limiet niet overschrijden. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. In geld betekent dit voor 2015 een limiet van afgerond € 4,1 miljoen. De gemiddelde netto vlottende schuld blijft hier naar verwachting elk kwartaal onder, zodat aan de kasgeldlimiet wordt voldaan. Bij een eventuele overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste (=langlopende) geldlening worden aangetrokken. Wanneer de overschrijding gedurende een langere periode dan 2 kwartalen wordt verwacht, moet er een verzoek om ontheffing worden ingediend bij de toezichthouder i.c. de provincie Gelderland. Bij onze

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)

De wet HOF is per 1 januari 2014 ingegaan. Volgens de Europese Unie mogen de lidstaten met hun begrotingstekort de 3% niet overschrijden. Dit begrotingstekort wordt berekend op basis van het kasstelsel. Dus wat wordt er ontvangen en uitgegeven. Nu de wet HOF van kracht is, worden ontvangsten en uitgaven van gemeenten, provincies en waterschappen samengeteld en mogen deze gezamenlijk niet boven hun aandeel in het begrotingstekort uitkomen.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om bij het voeren van de administratie uit te gaan van het stelsel van baten en lasten en dreigen nu te worden afgerekend op basis van het kasstelsel, zoals de Rijksoverheid dat hanteert. In jaren waarin grote investeringen gedaan worden, komen de gemeenten daardoor in de problemen. Deze investeringen drukken bij het kasstelsel op dat ene jaar, terwijl de lasten normaliter uitgesmeerd worden over de exploitatieduur, zoals dat bij het stelsel van baten en lasten gebeurt. Vooral kleinere gemeenten ondervinden hiervan de meeste hinder, omdat de investeringen daar door de jaren heen eerder schoksgewijs zullen verlopen. Grotere gemeenten benaderen met hun activa sneller een "ideaalcomplex", waarbij de jaarlijkse uitgaven nagenoeg gelijk zijn aan de jaarlijkse lasten

Financieringsbehoefte in 2015

Over 2015 werden de volgende mutaties in de leningenportefeuille verwacht.

Onderdeel	1 januari	Opname	Aflossing	31 december
Leningen tbv. de gemeente	36.546.465	6.000.000	7.857.166	34.689.299
Leningen ws. Sprengenland	136.134		136.134	
Lening tbv. S.W.B.	416.444		12.588	403.856
<i>Totalen</i>	37.099.043	6.000.000	8.005.888	35.093.155

De werkelijke situatie was in 2015 als volgt:

Onderdeel	1 januari	Opname	Aflossing	31 december
Leningen tbv. de gemeente	37.098.795		7.708.443	28.837.772
Leningen ws. Sprengenland	136.134		136.134	
Lening tbv. SWB	416.445		12.588	403.856
<i>Totalen</i>	37.098.795		7.857.166	29.241.628

De leningen verstrekt aan de beide woningstichtingen zijn in het verslagjaar geheel afgelost.

Algemeen

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen meer inzicht gegeven in de aspecten van bedrijfsvoering en de kosten die hiermee gepaard zijn gegaan. Financieel gezien worden de totale lasten en baten uitgesplitst naar de onderliggende bestuurlijke producten. Naar aanleiding van de ervaringen bij de behandeling van eerdere programmabegrotingen en –rekeningen, worden in deze paragraaf de totale kosten op onderdelen gepresenteerd in plaats van een gedeelte per programma. Vanwege het integrale karakter vindt op begrotingsbasis de formele autorisatie van deze budgetten plaats via het vaststellen van het totaal van de programma's. Het is logisch om ook op rekeningsbasis een integraal beeld te bieden.

Organisatie

2015 is het jaar van de reorganisatie van het ambtelijk apparaat van de gemeente Brummen. Vanuit het programma "Wij werken voor Brummen" streven we naar een organisatie die in staat is om te zorgen voor een kostenbewuste optimale dienstverlening voor onze inwoners, ondernemers en instellingen waarbij de klant centraal wordt gesteld. Het leidend principe is dat we werken vanuit een procesgestuurde organisatie waarin de klantvraag centraal wordt gesteld. Van essentieel belang is dat deze veranderopgave goed aangestuurd wordt. Daarom heeft het college ervoor gekozen om een nieuwe topstructuur neer te zetten. Vervolgens is een aanzet gegeven voor de fijnstructuur voor de rest van de organisatie. In de komende jaren zal prioriteit worden gegeven aan het implementeren van het procesgericht werken en het continu verbeteren van onze dienstverlening. Dat we zuinig omgaan met de financiële middelen die we daarvoor beschikbaar hebben is daarbij een randvoorwaarde.

Personeel

De formatieve *bezetting* in fte's van de ambtelijke organisatie ziet er over de afgelopen jaren als volgt uit:

Afdeling	31-12-2013	31-12-2014	31-12-2015
Gemeentesecretaris	1,00	1,00	1,00
Griffie	1,36	1,36	1,36
Concernplaatsingen	0,44	0,44	0,33
Beleid en Bedrijfsvoering	49,98	49,98	49,92
Dienstverlening	36,16	36,19	34,51
Realisatie en Beheer	39,81	39,89	39,83
Totaal	128,75	128,86	126,95

Een totaaloverzicht op kostenniveau wordt bij de jaarstukken via de Loonkosten Analyse (LKA) zichtbaar gemaakt. Via deze analyse, die aan de auditcommissie beschikbaar wordt gesteld, wordt jaarlijks op rekeningbasis inzicht gegeven in de besteding van de personele budgetten. Om een transparante verantwoording te kunnen presenteren wordt de analyse beperkt tot die onderdelen die te maken hebben met de primaire salariskosten. Onderdelen die in de analyse worden meegenomen zijn: Raadsvergoedingen, kosten van de raadsgriffie, kosten van het college van B&W en de kosten van het ambtelijk personeel.

Kengetallen

Onderstaande kengetallen zijn gebaseerd op het ambtelijk personeel excl. de griffiemedewerkers, te weten de gemeentesecretaris en het personeel van de afdelingen.

Onderdeel	Werkelijk 2013	Werkelijk 2014	Werkelijk 2015
Loonsom	€ 7.259.277	€ 7.483.855	€ 7.678.194
Aantal personeelsleden	147	143	146
Percentage mannen in dienst	49%	50%	49%
Percentage vrouwen in dienst	51%	50%	51%
Ziekteverzuimpercentage, totaal, excl. zwangerschap	6,89%	4,41%	3,89%
Waarvan kortdurend ziekteverzuim	1,25%	1,24%	1,61%
Gemiddelde leeftijd mannelijke personeelsleden	49,1	49,6	51
Gemiddelde leeftijd vrouwelijke personeelsleden	46,6	47,0	48
Uitstroom, aantal personen	7	1	6
Instroom	3	3	5

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage van de organisatie in zijn geheel bedraagt 3,89 % in 2015. Een daling met 0,52% t.o.v. 2014. In een relatief kleine organisatie als de onze is een wijziging van het percentage weliswaar een signaal voor nader onderzoek, maar ook betrekkelijk, omdat een fulltime medewerker die een volledig kalenderjaar ziek is, staat voor 0,78% ziekteverzuim.

Overige personele kosten

Onderdeel	Werkelijk 2013	Werkelijk 2014	Werkelijk 2015
HRM en organisatiebeleid (o.a. secundaire arbeidsvoorwaarden, budget ziekteverzuim)	€ 56.000	€ 40.000	€ 90.000
Personeelsontwikkeling en mobiliteit (opleidingen, seminars etc.)	€ 123.000	€ 199.000	€ 227.000
Arbeidsomstandigheden (contract Arbo-dienst, BHV.)	€ 32.000	€ 45.000	€ 26.000
Ondernemingsraad, verbetertrajecten, juridische ondersteuning	€ 14.000	€ 69.000	€ 46.000
Werving en selectie	€ 5.000	€ 2.000	€ 7.000
Totaal	€ 230.000	€ 355.000	€ 396.000

De werkelijke kosten bij het onderdeel HRM. enz. zijn inclusief een bedrag van afgerond € 43.000 voor nog uit te keren "vrije ruimte" in het kader van de zogenoemde werkkostenregeling.

Kwaliteitsontwikkeling personeel.

De vorming en opleiding van het personeel wordt jaarlijks uitgevoerd via een integraal opleidingsplan. In de jaren 2013 t/m 2015 werd daarbij, op grond van CAO afspraken, gewerkt met individuele loopbaanbudgetten (ILB) met als oogmerk verbeterde inzetbaarheid van medewerkers. Financieel is dit in de jaarkosten 2015 geheel afgerond.

Informatievoorziening en automatisering

Het jaar 2015 was een jaar van verdere consolidatie van de lopende begrotingen. Mede door de steeds hogere eisen die wettelijk aan de informatievoorzieningen gesteld worden, wordt er altijd gezocht naar een balans om de kosten en eisen naar een aanvaardbaar niveau te brengen. De ontwikkeling van een verschuiving van investeringslast naar exploitatielast is een trend die zichtbaar wordt. Zo investeren we niet langer in een eigen back-up voorziening in huis, maar sluiten we een contract met een externe partij voor een veilige oplossing in de Cloud. Het regiesysteem t.b.v. het Team voor Elkaar is ook een cloud-oplossing. Hierin is vooral het veilig koppelen van de juiste gegevens en het goed opleiden van de medewerkers de grootste investeringslast.

De gemeente heeft het aantal applicaties fors weten terug te dringen. Ook in samenwerkingsverband wordt hier zeer kritisch naar gekeken. De praktijk is soms echter weerbarstig als blijkt dat gezamenlijke uitvoering niet per definitie altijd de economisch meest verantwoorde keuze.

In het gegevensbeheer zijn weer stappen gemaakt. In 2015 is ook de daadwerkelijke aansluiting op de landelijke voorziening Basiskaart Grootchalige Topografie gerealiseerd. Alle basisregistraties worden nu afgehandeld via één gegevensmagazijn en één Elektronische Servicebus. Dit scheelt niet alleen in onderhoud, maar reduceert ook de foutgevoeligheid.

In 2015 zijn verschillende stappen gezet in een verbeterde dienstverlening aan de inwoners en bedrijven door het verder ontwikkelen van de e-formulieren, het openstellen van de gemeentewinkel in Eerbeek en het verbeteren van de klantgeleiding in de centrale hal van het gemeentehuis.

Door invoering van de BIG (Baseline informatiebeveiliging gemeenten) heeft de gemeente op het gebied van informatiebeveiliging al een grote slag overwonnen om te standaardiseren.

In 2015 is de digitalisering van werkprocessen, o.a. het bestuurlijke besluitvormingsproces, het post proces en zaakgericht ordenen verder doorontwikkeld. Per onderwerp (zaak) worden dossiers digitaal opgeslagen. Op die manier kan de klantvraag van de burger digitaal worden ingezien en afgewikkeld en kan hij altijd de actuele statusinformatie opvragen zoals in de toekomst op mijnoverheid.nl moet gebeuren. De

acceptatie van medewerkers blijft achter bij de verwachtingen. Er zal in 2016 dan ook bekeken worden hoe hierin een kwaliteitsslag gemaakt kan worden. Verder is in 2015 de digitale leeskamer voor raadsleden gerealiseerd binnen het Extranet.

Procesoptimalisatie

Omdat we in 2015 met een doorontwikkeling van de organisatie zijn gestart, zijn de Leanactiviteiten de eerste helft van 2015 op een laag pitje gezet. Met de ontstane duidelijkheid over de richting voor onze organisatie en een duidelijke keuze voor procesgericht en dus ook Lean werken in de organisatie, zijn we eind 2015 gestart met een inhaalslag voor Lean binnen het programma "Wij werken voor Brummen", met name ten aanzien van de bewustwording binnen de organisatie.

Met de bewustwording en kennisvergroting is gestart met een introductiesessie over Lean op 29 oktober 2015. Verder is een gastcollege over Lean verzorgd. Tot slot zijn werksessies gehouden, waarbij met groepen medewerkers is gediscussieerd over wat er onder de verschillende processen valt en waarbij op hoofdlijnen is beschreven wie de betrokken partijen zijn bij het desbetreffende proces, wat de klant verwacht, welke processtappen en verspillingen er zijn en welke informatie ontvangen of gegenereerd wordt in het proces dan wel noodzakelijk is.

In de periode 2016 t/m 2019 willen we verbeteractiviteiten prioriteren om die gemeente te worden die optimale efficiënte dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten levert aan haar burgers en bedrijven. Hierbij wordt met name gekeken naar de stappen die wij als organisatie moeten nemen om die optimale dienstverlening te bereiken. Optimale dienstverlening houdt in dat professionals vlot antwoord geven op vragen, het antwoord correct en daar waar nodig integraal afgestemd is en dat daarnaast de bejegening van de burgers en bedrijven goed is. Onze professionals voeren hun werk met passie voor hun vak uit en zijn trots op onze gemeente.

In 2016 gaan we in ieder geval met inkomens- en maatschappelijke ondersteuning aan de slag, naast de processen administreren, documenteren en archiveren, en programmeren, strategie vormen en evalueren.

Gemeentehuis

Het project kon in 2015 definitief worden afgesloten met een positief resultaat van € 220.000 ten opzichte van het nog beschikbare investeringsbudget. In 2016 zullen er nog aanvullende maatregelen getroffen moeten worden, ondermeer rond klimaatbeheersing, beveiliging, verlichting van het parkeerterrein, toegankelijkheid en het meubilair in de raadszaal. Hiervoor zal een nieuw budget worden aangevraagd.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van de financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin onze gemeente deelneemt en verder een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen.

In de begrotingsvoorschriften 2004 (BBV) wordt hiervoor het begrip “verbonden partijen” gehanteerd. Hieronder wordt verstaan het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen om daarmee het publieke belang te behartigen.

De voorschriften geven aan dat vanaf 2014 in de begroting in een aparte paragraaf tenminste aandacht moet worden geschonken aan de visie, welke onze gemeente heeft op de verbonden partijen in relatie tot de uitvoering van de gemeentelijke doelstellingen. Wat willen we met deze partijen? Hoe past de uitvoering van de taken binnen onze gemeentelijke programma's? Hoe dragen zij bij aan het uitvoeren van het door gemeente gewenste beleid? Ook moeten de beleidsvoornemens van de partijen zelf aan de orde komen. Vanaf 2015 zijn de eisen aan Paragraaf F aangescherpt. Opgenomen zijn de laatst beschikbare cijfers over vermogens en resultaten.

De begrotingsvoorschriften definieerden een verbonden partij als een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk **en** een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij via een vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat aan de verbonden partij ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is of het bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet kan nakomen.

Het huidige aantal verbonden partijen is conform Paragraaf F bij de programmabegroting 2016-2019. Los van deze jaarlijkse paragraaf zal in 2016 nog een adviesnota volgen over de nut en noodzaak van de verbonden partijen in het licht van het voorgenomen gemeentelijke beleid conform de perspectiefnota van 2015.

De verbonden partijen van onze gemeente

Uitgaande van de definitie van verbonden partijen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) heeft onze gemeente de volgende verbonden partijen:

I – Deelname in vennootschappen;

1. Bank Nederlandse Gemeenten;
2. Vereniging Nederlandse Gemeenten;
3. Circulus-Berke B.V.;
4. Waterbedrijf Vitens;
5. NUON/Vattenfalls;
6. VAM/ESSENT/RWE.

II – Deelname in gemeenschappelijke regelingen

7. Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG);
8. Regio Stedendriehoek;
9. Sociaal Werkvoorzieningsschap Regio Zutphen (Delta);
10. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord en Oost Gelderland;
11. Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ);

III – Overige samenwerkingsvormen

12. Regionaal Archief Zutphen;
13. Regiotaxi in ombouw;
14. Stichting Archipel;
15. PPS constructie Lombok II Eerbeek;
16. RGV holding B.V. (Leisure Lands);
17. Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in kader centrumplan Eerbeek.

Informatie per verbonden partij**1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten****Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd**

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), opgericht in 1914 en gevestigd in Den Haag, is de bank van de overheid en voor het maatschappelijk belang. De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. Volgens de statuten is de BNG 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg. De missie en de strategie van de BNG zijn vertaald in de volgende strategische doelstellingen:

- A. Behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semipublieke domein;
- B. Behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Voorwaardenscheppend hiervoor zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en het realiseren van klantenpartnerschap op een zo effectief en efficiënt mogelijk wijze.

Brummen vraagt altijd bij BNG een offerte bij het willen aangaan van een nieuwe lening (zie paragraaf D).

Brummen heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op aandelen die de gemeente in bezit heeft.

Het financiële belang

De gemeente bezit 702 aandelen van € 2,50 per stuk, wat een waarde van € 1.755 vertegenwoordigt. Dit aantal is 0,00126% % van het totaal aantal aandelen dat de BNG heeft uitgegeven. In 2015 is € 400 aan dividend ontvangen. In 2014 was dit € 892 en in 2013 net boven € 1.000.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Gelet op de manier waarop de BNG opereert is er voor de gemeente Brummen als aandeelhouder geen reden het beleid aan te passen. De beleidsvrijheid voor gemeenten is verder beperkt sinds de aanpassing van de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido) per eind 2013.

Ontwikkelingen

Sinds eind 2013 zijn gemeenten verplicht rentedragende liquide middelen in de schatkist onder te brengen. Dit beperkt de BNG in de (bedrijfsmatige) mogelijkheden binnen het bankverkeer.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen vermogen per	01-01-2014	€ 3.430 miljoen
Eigen vermogen per	31-12-2014	€ 3.582 miljoen
Vreemd vermogen per	01-01-2014	€ 127.721 miljoen
Vreemd vermogen per	31-12-2014	€ 149.891 miljoen
Achtergestelde schulden per	01-01-2014	€ 32 miljoen
Achtergestelde schulden per	31-12-2014	€ 32 miljoen

Over 2014 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 126 miljoen (2013: € 283 miljoen). De forse daling van de nettowinst is mede veroorzaakt door een meer structurele daling van het renteresultaat vooral als gevolg van de aanhoudende daling van de marktrente. De daling van de nettowinst is hoofdzakelijk het gevolg van, deels incidentele, grote negatieve ongerealiseerde marktwaardeveranderingen in het resultaat financiële transacties. Het overgrote deel van de negatieve herwaarderingen heeft betrekking op een beperkt aantal gestructureerde rentedragende waardepapieren, inclusief bijbehorende derivaten ten behoeve van het afdekken van de rente-, valuta en inflatierisico's.

Het renteresultaat over 2015 zal naar verwachting lager uitkomen dan over 2014. De aanhoudend lage marktrente veroorzaakt een dalende trend van de renteopbrengst uit de eigen middelen van de bank. De terugkeer van vertrouwen op de internationale geldmarkten zorgt daarnaast voor een normalisatie van de marge in de kortlopende portefeuille. De grote inkoopvoordelen die BNG Bank als veilige haven in de afgelopen crisisjaren heeft kunnen realiseren bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn naar verwachting verleden tijd. Het resultaat financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor de politieke en economische ontwikkelingen binnen de Europese Unie. Gezien aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2015.

2. Vereniging Nederlandse Gemeenten

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden. 2de Kamer, Kabinet en maatschappelijke organisaties zijn belangrijke gesprekspartners.

Dienstverlening: advisering aan de leden over actuele zaken (pro actief) en advisering aan individuele leden (op verzoek). De platformfunctie wordt uitgeoefend via de VNG-commissies, Provinciale afdelingen, congressen, studiedagen en ledenraadplegingen.

Vanuit de VNG, vestigingsplaats Den Haag, wordt regelmatig overlegd met besluitvoorbereiders van departementen en provincies. Zo vindt in een vroeg stadium beïnvloeding, in voor gemeenten gunstige zin, van wet- en regelgeving plaats. Deze belangenbehartiging zet zich voort in het gehele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies. De VNG initieert bestuurlijk overleg waarbij een delegatie van VNG-bestuurders en directieleden onderhandelt namens de gemeenten met ministers en staatssecretarissen. De VNG-belangenbehartiging richt zich ook op Tweede en Eerste Kamer en belangrijke maatschappelijke organisaties. De soms tegenstrijdige belangen van grote en kleine gemeenten en de rol van de VNG daarbij is regelmatig punt van aandacht binnen de VNG.

Het financiële belang

De bijdrage van Brummen was in 2015 € 28.299,- met daarnaast een bijdrage aan de VNG, afdeling Gelderland ad € 1.050. De definitieve hoogte van de financiële bijdrage (contributie) wordt in de Buitengewone Algemene Leden Vergadering door de leden van de VNG bepaald.

Geconsolideerde balans van de VNG per ultimo

	2014	2013
Groepsvermogen	€ 64.382	€ 59.745
Voorzieningen	€ 2.111	€ 2.625

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifiek beleidsvoornemen. Met de decentralisatie van taken binnen het sociaal domein is het belang van ondersteuning vanuit VNG toegenomen.

Ontwikkelingen

Per 1 januari 2013 is Coöperatie VNG Diensten U.A. enig lid van Coöperatie Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) U.A. Om die reden is KING per dezelfde datum in de consolidatie betrokken. Qua financieel risico is er geen direct risico.

3. Circulus-Berkel B.V.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Circulus-Berkel B.V. verzorgt de inzameling van al het huishoudelijk afval voor o.a. de gemeente Brummen. Niet alleen de lediging van groene en grijze containers, maar ook de inzameling van onder meer papier, glas, chemisch afval, snoeiafval, kunststoffen en grof huishoudelijk afval. Verder houdt Circulus-Berkel zich ook actief bezig met ongediertebestrijding en beheert de afvalbrenpunten in o.a. Brummen.

Circulus-Berkel B.V. is op 1 december 2014 ontstaan uit een fusie tussen Circulus B.V. en Berkel Milieu N.V. Omdat beide bedrijven bestuurlijk en operationeel al één waren, heeft de fusie alleen nog een effect op de financiële administraties die nu als laatste samengevoegd kunnen worden.

Het financiële belang

De gemeente is aandeelhouder van Circulus Berkel B.V. De deelname van de gemeente in de vennootschap is gebaseerd op het aantal particuliere huisaansluitingen in onze gemeente. Dat zijn de aansluitingen waar Circulus Berkel B.V. huishoudelijk afval inzamelt. Per 100 huisaansluitingen heeft de gemeente recht op 1 aandeel. De gemeente heeft per eind 2014 82 aandelen in bezit met een tegenwaarde van rond € 37.210.

Op basis van een jaarlijkse resultaatovereenkomst (RO) wordt de hoogte van de bijdrage van onze gemeente bepaald. In 2015 ging het daarbij om een bedrag van afgerond € 1.293.000.

Financiële kengetallen (x miljoen euro)		2014		2013
Netto omzet	€	42.067	€	38.130
Bedrijfsresultaat	€	2.580	€	2.581
Balanstotaal Eigen Vermogen	€	9.5	€	9.1
Balanstotaal Voorzieningen	€	2.4	€	2.1
Balanstotaal	€	35.6	€	31.2
Kostprijs van de omzet	€	27.551	€	23.744
Gemiddeld debiteurensaldo (01-01 / 31-12)	€	1.190	€	1.081
Gemiddeld crediteurensaldo (01-01 / 31-12)	€	4.399	€	3.876

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

In 2015 heeft de gemeenteraad besloten de verordening Afvalstoffen aan te passen aan de gewijzigde inzamelingsmethode van huishoudelijk afval. Inwoners hebben op vrijwillige basis een mini-container voor kunststof. Verder wijzigt de ophaalfrequentie voor restafval van 1x per 2 weken in 1x per 4 weken.

Ontwikkelingen

Na de fusie per 1 december 2014 met terugwerkende kracht per 1 januari 2014 geen specifieke ontwikkelingen.

4. Waterbedrijf Vitens

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De vennootschap, vestigingsplaats Utrecht, heeft ten doel de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, daaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en het verrichten van alles wat met de publieke waterwinning verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn in de ruimste zin van het woord.

Het financiële belang

Tot en met 2005 was de gemeente aandeelhouder via het in bezit hebben van zowel gewone- als preferente aandelen. Op 26 januari 2006 besloot de gemeenteraad de preferente aandelen aan het waterbedrijf te verkopen voor een bedrag van € 1.432.200. Om de aankoop te financieren heeft Vitens op het-

zelfde moment een zogenaamde “achtergestelde” lening van de gemeente ontvangen. Deze lening, die in een tijdsbestek van 15 jaar wordt afgelost, leverde in 2015 een geraamde rentebaten op van € 25.760,-.

Elke daadwerkelijke aflossing met € 95.480 per jaar verkleint het risico dat aan een achtergestelde lening zit. Bij een faillissement zal de uitbetaling van het dan nog uitstaande bedrag aan lening de minste kans van slagen op verhaal hebben.

Het jaarlijkse rendement op de 21.364 “gewone” aandelen was in 2015 € 52.844,-.

Balansgegevens.

1. Eigen Vermogen:

Het eigen vermogen per 31 december 2015 zal naar verwachting € 464,2 miljoen bedragen. En per 31 december 2016 € 488,3 miljoen. Per 31 december 2014 was dit € 421,2 miljoen;

2. Vreemd Vermogen:

Het vreemd vermogen per 31 december 2015 bedraagt naar verwachting € 1.263,3 miljoen en per 31 december 2016 1.258,5 miljoen. Per 31 december 2014 was dit € 1.292,5 miljoen;

3. Overig 2016:

- Het verwachte resultaat 2016 bedraagt € 31,5 miljoen;
- Het verwachte dividend over boekjaar 2016 (uitbetaald in 2017) bedraagt € 12,6 miljoen;
- Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2016 bedraagt € 2,18
- Solvabiliteit per 31 december 2016 bedraagt 28,0% (per 31 december 2015: 26,9%);
- Solvabiliteit (inclusief achtergestelde geldleningen) per 31 december 2016 bedraagt 31,6% (per 31 december 2015: 31,2%).

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen.

5. NUON/Vattenfall

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Nuon draagt bij aan het verduurzamen van de energievoorziening en werkt aan een betrouwbare, betaalbare en zo duurzaam mogelijke energielevering.

Het financiële belang

De verbondenheid met de NUON beperkt zich tot een achtergestelde lening ad € 846.660,-. Door het vaste percentage van 10% over de uitstaande belegging bedraagt de renteopbrengst per jaar € 84.666,-.

Equity attributable to Nuon shareholders:

	2013	2014
Share capital	684	684
Share premium	2,797	2,797
Reserve for cash flow hedge	-33	-107
Currency translation reserve	1	3
Other reserves	-110	-531
Result for the year	<u>-419</u>	<u>-191</u>
Total equity attributable to Nuon shareholders	2,920	2,655

Uit deze gegevens blijkt dat NUON in 2014 een verlies geleden heeft van €191 miljoen. In vergelijking met 2013 (€ 419 miljoen verlies en 2012, € 716 miljoen verlies) is dit verlies kleiner geworden.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifiek beleid geformuleerd.

Ontwikkelingen

Vattenfall is voor 100% eigendom van de Zweedse staat. Vattenfall is eind 2014 voor 79% eigenaar van NUON. Uit de nog niet beschikbare balans per 31 december 2015 zal moeten blijken of de voorgenomen overname van de resterende 21% is geëffectueerd. Overname van de huidige andere eigenaren (provincies en enkele steden) tegen al eerder vastgestelde prijzen. Eerdere geluiden dat Vattenfalls voornemens is om het niet Scandinavië-deel voor een gedeelte te verkopen, staat niet als ontwikkeling binnen het jaarverslag van NUON opgenomen.

Risico op het (deels) niet uitbetalen van rente wordt als klein beschouwd. Het rentepercentage van 10% kan als ongekend hoog worden beschouwd. Het feit dat er van aflossing op de uitstaande lening geen sprake is, betekent bij een faillissement wel dat terugbetaling een geringe kans van slagen heeft. Ook zal er dan geen sprake meer zijn van rentebetalingen.

6. VAM/ESSENT/RWE**Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd**

De gemeenten in de Regio Stedendriehoek hebben in het verleden bijgedragen aan het kapitaalfonds, waaruit de VAMIJ C.V. gefinancierd is. DE VAMIJ is later opgegaan in ESSENT. De afspraak is gemaakt dat de gemeenten de bijdragen in 2016 terugkrijgen, waarbij rekening is gehouden met compensatie voor geleden renteverlies. Het aan Brummen uit te betalen bedrag komt daarmee op € 172.938. Per 1 december 2009 is Essent onderdeel van RWE.

Het financiële belang

Het financiële belang van Brummen is eenmalig en stopt conform afspraak in 2016 door de terugbetaling van de eerder genoemde € 172.938. Dit bedrag zal, via de jaarrekening 2016, gebruikt worden om de boekwaarde van de vordering af te boeken. De aard van de verbondenheid brengt met zich mee dat informatie over de hoogte van het Eigen Vermogen van RWE/Essent niet hier hoeft te worden vermeld.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Ontwikkelingen

Geen. Risico op het (deels) niet uitbetalen van genoemd bedrag wordt als zeer klein beschouwd.

7. Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)**Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd**

Op grond van de bepalingen in de Wet Veiligheidsregio's 2010 is deze gemeenschappelijke regeling belast met de regionale (verlengd lokale) brandweertaken.

Hieraan wordt invulling gegeven door de samenwerking van verschillende diensten en besturen. Er wordt samengewerkt op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio, inclusief de GHOR, is afhankelijk van het aantal inwoners. De bijdrage 2015 bedroeg € 907.804.

Bedragen x € 1.000	eind 2013	Eind 2014	eind 2015	eind 2016
Bestemmingsreserves	3.669	4.572	n.n.b.	n.n.b.
Nog te bestemmen resultaat	2.824	1.648	nihil	nihil
Totaal eigen vermogen	6.493	6.220	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	36.723	32.576	33.000.	33.000
Verwacht resultaat 2015/2016			nihil	nihil

Het resultaat 2014 wordt gedeeltelijk aan de gemeenten terugbetaald. Een ander deel wordt aan de reserves toegevoegd. Over hoe binnen de VNOG met de bestemmingsreserves wordt omgegaan moet nog een bestuurlijk besluit genomen worden.

Ontwikkelingen

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio heeft in 2015 opdracht gegeven om een nieuw financieel verdeelmodel te ontwikkelen waarin de gemeenten een bijdrage betalen op basis van de risico's in het gebied. Via een wijziging van de gemeenschappelijke regeling zal in 2016 besluitvorming plaatsvinden over het nieuwe verdeelmodel. Met daarbij afspraken over een overgangstermijn en ingroeimodel om daarmee herverdeeleeffecten voor de deelnemende gemeenten in de tijd te spreiden.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De gemeente is alleen verantwoordelijk voor de huisvesting. Mocht in de toekomst ook overdracht van de huisvesting naar de VNOG gaan, dan zal dit met de groots mogelijke zorgvuldigheid gebeuren.

8. Regio Stedendriehoek

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Het bureau van de Stedendriehoek coördineert, faciliteert en communiceert de samenwerking tussen de gemeenten binnen de Stedendriehoek. Daarnaast biedt ze ambtelijke ondersteuning aan de Regioraad en Dagelijks Bestuur van de regio. Het bureau heeft tevens communicatielijnen op alle niveaus tussen bestuurders, uitvoerders en bevolking. Vanuit deze taken is Bureau Stedendriehoek verantwoordelijk voor diverse publicaties zoals het Jaarverslag Stedendriehoek en de Agenda Stedendriehoek.

Het bureau van de Stedendriehoek heeft een beperkt aantal vaste formatieplaatsen voor communicatie, lobby, Europese subsidies en bestuur ondersteuning. Andere inhoudelijke activiteiten ten behoeve van de Stedendriehoek worden verricht door gedetacheerde medewerkers uit de deelnemende gemeenten.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. In 2015 bedroeg de bijdrage € 52.776,- Daarnaast is er voor 'Stedendriehoek onderneemt' en voor de Strategische Board een totaalbedrag van € 21.177,- geraamd.

Eigen vermogen.	2014	2013
Algemene reserve	€ 0	€ 0
Bestemmingsreserve	€ 223.000	€ 251.000
Nog te bestemmen resultaat dienstjaar	€ 22.000	€ 44.000
Totaal Eigen vermogen	€ 245.000	€ 294.000

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De Stedendriehoek gaat voor maximale effecten van het benutten van efficiency door samenwerking binnen de regio.

Ontwikkelingen

Met de voorstellen vanuit de nieuwe agenda is ook de rol van de Stedendriehoek veranderd, met meer focus op minder thema's. Verder meer samenwerking met ondernemers en onderwijsinstellingen via het strategisch board. Verdubbeling van het budget voor strategisch board is binnen de regio in bespreking.

9. Gemeenschappelijke Regeling Delta**Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd**

De gemeenschappelijke regeling Delta, vestigingsplaats Zutphen, geeft uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening in opdracht van de gemeenten Bronckhorst, Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen. Er wordt werk geboden aan ongeveer 1.000 medewerkers met een arbeidsbeperking van verstandelijke, lichamelijke of psychische aard. Er wordt gezorgd voor werk, arbeidsontwikkeling van het individu en de bevordering van de geschiktheid van mensen voor de reguliere arbeidsmarkt.

Het financiële belang

Het financieel beleid van Delta is gericht op een sluitende exploitatie zonder een bijdrage van de deelnemende gemeenten. Bedrijfseconomische risico's moeten afgedekt zijn door adequate reserves en voorzieningen. In de praktijk draait Delta als geheel sinds enige jaren met verlies, wat nog opgevangen kan worden uit gevormd Eigen Vermogen door positieve resultaten in de jaren ervoor.

De bijdrage van de deelnemende gemeenten bestaat nu nog uit een bijdrage in de bestuurskosten. Het aandeel van Brummen voor 2015 hierin bedraagt € 10.020,-. Daarnaast sluisen de gemeenten sinds 2008 de ontvangen rijksbijdrage voor de werkvoorziening volledig door naar Delta. Ook in 2015 is dit het geval, waardoor een beoogde korting ad € 50.000, als aandeel in het structureel op orde brengen van de begroting van Brummen, niet gerealiseerd is. Principiëler voor het toekomstige financiële belang zijn de gevolgen van de decentralisatie participatiebeleid per 2015. Zie ook het onderdeel ontwikkelingen.

Eigen vermogen		2014		2013		2012
Totaal eigen vermogen	€	3.724.000	€	4.181.000	€	4.812.000
Algemene reserve	€	2.579.000	€	3.273.000	€	3.591.000
Bestemmingsreserve	€	1.349.000	€	1.602.000	€	1.539.000
Resultaat na bestemming	€	- 196.000	€	- 694.000	€	- 318.000
Vlottende schuld	€	3.244.000	€	2.425.000		
Overlopende passiva	€	247.000	€	379.000		

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Brummen werkt mee aan het gezamenlijke besluit tot opheffing van de WGR per 1 januari 2017. Daarbij is Brummen bereid om een dienstverlening overeenkomst aan te gaan met Het Plein, de WGR van Zutphen en Lochem. Voor beschut werken wordt in de loop van 2016 aansluiting gezocht bij de eigen gemeentelijke buitendienst.

Ontwikkelingen

De opheffing van de WGR zal gepaard gaan met een financiële afwikkeling, waarbij maximaal gestreefd gaat worden om dit binnen het beschikbare eigen vermogen van Delta op te vangen. Het risico dat dit niet geheel zal lukken is voor Brummen in te schatten op maximaal € 200.000 eenmalig.

10. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord en Oost Gelderland.

Noord- en Oost-Gelderland

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. De GGD biedt actief 'Een gezond houvast' en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners binnen de regio, met speciale aandacht voor jeugd en risicogroepen. De GGD voert de Wet Publieke Gezondheid (WPG)

uit. Zij wil zich profileren als een herkenbare en laagdrempelige organisatie en als een leverancier van betrouwbare en vakkundige zorg aan haar klanten.

Het financiële belang

De bijdrage van Brummen, gebaseerd op een bijdrage per inwoner, was in 2015 € 123.070 voor de Algemene Gezondheidszorg en € 290.121,- voor de Jeugdgezondheidszorg. Daarnaast heeft de GGD nog producten die op basis van afname met de vragende gemeenten worden afgerekend. Voor Brummen betreft dit laatste vooral de kosten voor toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelwerk. Vanaf 1 juli 2015 bestaat de nieuwe taak "toezichhoudende rol op de WMO", waarvan de uitvoering is toebedeeld aan de GGD. Verder heeft Brummen in 2015 € 6.668 terug ontvangen over het jaar 2014. De verwachting is dat ook 2015 positief wordt afgesloten. Mogelijk komt er een verzoek aan de gemeenten om dit voordeel binnen de GGD te houden om dat er eenmalig extra kosten moeten worden gemaakt (zie bij "ontwikkelingen") en omdat er meer kosten met betrekking voor nieuwkomers moeten worden gemaakt.

Balans (in €1.000)

		2015		2014		2013
Algemene reserve	€	1.474	€	1.474	€	1.474
Bestemmingsreserve	€	1.250	€	1.433	€	1.642
Winst	€	224	€	238	€	391
Voorzieningen	€	355	€	487	€	488
Crediteuren	€	725	€	1.632	€	1.233
Overlopende passiva	€	1.962	€	2.175	€	1.746

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Buiten blijvende kostenbewustheid geen specifieke. De gemeente ziet de GGD wel als een belangrijke partner in het totale takenpakket van het Sociale Domein, waarbij preventie een steeds grotere rol krijgt om curatieve kosten te kunnen beperken.

Ontwikkelingen

De GGD is volop bezig om de bedrijfsvoering zo flexibel mogelijk vorm te geven. Dit mede met oogmerk om gemeenten maximaal hun eigen beleid te laten voeren op de diverse taken, ook als dit zou leiden tot het weghalen (uitnemen) van niet wettelijk bij de GGD neergelegde taken. Bij uitnemen krijgen de uitnemende gemeenten dan wel dezelfde rekening van frictiekosten voorgelegd als dat ook bij uittreden al het geval zou zijn. De gemeente Apeldoorn heeft al te kennen gegeven de taken van de Jeugdgezondheidszorg bij de GGD weg te willen halen om deze dan aan te haken bij de plaatselijke Centrum voor Jeugd en Gezien (CJG)-kantoren. Als dit doorgaat verkleint dit de omzet van de GGD met circa 20% (aandeel Apeldoorn) van 40% (aandeel JGZ in totale begroting GGD). Bij teveel uitnames komt de discussie over de minimale schaalgrootte van de GGD aan de orde.

Qua jaarlijkse indexering van de begroting gaat de GGD afstemming zoeken met de VNOG, die voor dezelfde 22 gemeenten werkzaam is.

De GGD moet aan dezelfde BBV-eisen voldoen als de gemeenten. Dit betekent o.a. dat ook de GGD vanaf 2017 de overheadkosten niet meer aan de directe producten mag koppelen. Onderzocht wordt nog hoe hiermee moet worden omgegaan.

11. Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ).

Omgevingsdienst
Veluwe IJssel

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Binnen de oprichting van de regionale uitvoeringsdienst maakt Brummen deel uit van de omgevingsdienst Veluwe/IJssel (OVIJ), vestigingsplaats Apeldoorn. De OVIJ bestaat uit Apeldoorn, Brummen, Epe en Voorst en de provincie Gelderland. De OVIJ is ingesteld voor de behartiging van de belangen van de deelnemers op het punt van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht ten aanzien van milieu. Onder de belangen van de deelnemers wordt ook verstaan, het belang van een goede samenwerking tussen de Gelderse Omgevingsdiensten (GO).

Het financiële belang

In 2015 is een bedrag ad € 311.911,- betaald als bijdrage voor de OVIJ.

Balansgegevens

	2014	2013
Algemene Reserve	€ 150.000	€ 150.000
Bestemmingsreserve	€ 120.000	€ 143.738
Winst	€ 100.527	€ 704.371

De winst 2014 ad € 100.527,- is aan de deelnemende partijen terugbetaald (Brummen: € 5.859). De winst 2013 is destijds ook aan de deelnemers uitgekeerd (Brummen € 34.934).

	2014	2013
Voorzieningen	€ 137.068	€ 30.000
Kortlopende schulden	€ 342.242	€ 293.364

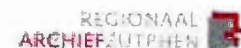
Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De OVIJ is gericht op de uitvoering van taken op het gebied van milieu. Overige taken welke onder de omgevingsvergunning vallen onderbrengen bij OVIJ is voor de toekomst wel een optie.

Ontwikkelingen

In de wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving worden eisen gesteld ten aanzien van de kwaliteit en kwantiteit van de uit te voeren werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook OVIJ moet hieraan voldoen. Gewerkt wordt aan de hand van het in 2014 opgestelde verbeterplan. Daarbij wordt ook gekeken naar verschillende vormen van regionale samenwerking. Qua risico's beperken die zich bij de OVIJ tot de normale bedrijfsvoering risico's.

12. Regionaal Archief Zutphen.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Het Regionaal Archief Zutphen, vestigingsplaats Zutphen is een openbare archiefdienst met enkele wettelijke taken. Voor de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen bewaart het RAZ historische informatie en stelt deze beschikbaar.

Het financiële belang

Sinds de verzelfstandiging tot Regionaal Archief Zutphen heeft de relatie de vorm van een inkooprelatie, waarbij vanuit inkoopcriteria er zich geen alternatief voordoet. In 2015 is € 49.768,- besteed. De aard van de verbondenheid brengt met zich mee dat informatie over de hoogte van het Eigen Vermogen van Regionaal Archief Zutphen per eind 2014 niet hier hoeft te worden vermeld.

Beleidsvoornemens/ontwikkelingen:

Geen.

13. Regiotaxi Gelderland in ombouw.**Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.**

De provincie, vestigingsplaats Arnhem, coördineert in samenwerking met de deelnemende gemeenten, waaronder Brummen, het openbaar vervoer van deur tot deur. Het is bedoeld voor mensen die, om welke reden dan ook, geen gebruik kunnen maken van het reguliere openbaar vervoer. Het vervoer is per 1 januari 2013 opnieuw aanbesteed t/m 2016. Ook het noodzakelijke callcenter (telefonisch meldpunt) is voor die periode aanbesteed. Intussen is een proces op gang gekomen waarbij de provincie zich terugtrekt bij het organiseren van het vraagafhankelijke en collectieve vervoer. 9 gemeenten, waaronder Brummen, hebben het voornemen uitgesproken om gezamenlijk deze taak via een BedrijfsVoeringsOvereenkomst (BVO) op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen op te pakken. Beoogd wordt om op deze wijze per 1 januari 2017 een regionale structuur te hebben, die solide, efficiënt, klantvriendelijk en beter afgestemd op de mogelijkheden van inwoners vervoerstromen over de gemeentegrenzen organiseert. Uiterlijk per 1 januari 2018 hebben alle 9 gemeenten alle vervoersstromen bij de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling ondergebracht. De formele juridische start van de BVO is 1 maart 2016.

Het financiële belang

Bij de regiotaxi gaat het nog alleen om het collectieve vervoer op basis van de WMO. In 2015 is hiervoor € 233.236 besteed. Bij de BVO gaat het ook om het leerlingenvervoer. Daarnaast gaat de BVO ook de nieuwe vervoerstaken vanaf 2015 in het kader van de WMO verzorgen, wat vooral vervoer naar dagbesteding behelst.

De aard van de verbondenheid bij Regiotaxi brengt met zich mee dat er hier geen sprake is van een Eigen Vermogen.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Zie tekst bij openbaar belang

Ontwikkelingen

Zie tekst bij openbaar belang.

14. Stichting Archipel.**Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd**

Stichting Archipel, vestigingsplaats Zutphen, behartigt vanaf 1 januari 2006 de belangen van het openbaar onderwijs in de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen.

Het financiële belang

De stichting voert de taak van bevoegd gezag uit en ontvangt hiervoor doeluitkeringen van het rijk. Binnen deze doeluitkeringen moeten alle kosten worden opgevangen. Er is geen aanspraak op een (jaarlijkse) bijdrage van Brummen. De gemeente blijft financieel wel eindverantwoordelijk.

Balansgegevens

	2014	2013
Algemene reserve	€ 3.203.000	€ 3.154.000
Bestemmingsreserves	€ 1.105.000	€ 1.573.000
Verlies/winst	€ 418.396V	€ 416.233W

Het verlies 2014 is ten laste van de bestemmingsreserves gekomen. Zie de achteruitgang van het volume van bestemmingsreserves. Per saldo kon nog iets aan de Algemene reserve worden toegevoegd.

Voorzieningen	€ 147.000	€ 153.000
Kortlopende schulden	€ 1.633.000	€ 1.508.000
Overlopende passiva	€ 649.000	€ 764.000

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Archipel is betrokken bij de bouw van 1 van de 2 nieuwe scholenclusters te Eerbeek. In Brummen is De Krullebaar bij De Dobbelsteen ingetrokken. Sinds deze fusie heet de school "Het P@rk".

Ontwikkelingen

De afname van het aantal leerlingen zet zich door. Dit heeft bij Archipel al geleid tot het verminderen van het aantal medewerkers en tot minder locaties. Archipel is waakzaam ten aanzien van het sluitend houden van de begroting en doet dit in goed overleg met de gemeenten. Hiermee wordt het risico op alsnog bijdragen in negatieve exploitaties maximaal beperkt. Het verder beperken van het aantal scholen binnen het gehele gebied van Archipel is denkbaar. In de gemeente Brummen zijn er 2 scholen die al 3 jaar onder de opheffingsnorm zitten.

15. PPS constructie Lombok II Eerbeek.***Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.***

De gemeente, vestigingsplaats Brummen, heeft de uitvoering van het complex Lombok in de bouwgrond-exploitatie uitgewerkt via een PPS-constructie, dus samen met een marktpartij. Hierbij gaat het om Rotij Grondontwikkeling Oost BV. Het aandeel van de gemeente in het exploitatieresultaat is 36%.

Het financiële belang

De verwachting is dat de constructie een financiële omvang heeft van € 11,7 miljoen. De administratie van de PPS wordt door de gemeente gevoerd. De PPS is onderdeel van de gemeentelijke balans.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De verdere ontwikkeling van Lombok II moet passen binnen de totale afweging binnen de gemeente waar welke woningen gebouwd kunnen worden. Het moet ook passen binnen het in 2013 door de raad vastgestelde bestemmingsplan Lombok.

Ontwikkelingen

Zie beleidsvoornemens. Het risico voor de gemeente op negatieve afwikkeling van de PPS is onderdeel van de "voorziening risico's bouwgrond" zoals die op de balans van de gemeente is opgenomen.

16. RGV holding B.V. (Leisure Lands)***Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.***

Deze holding, vestigingsplaats Arnhem, behartigt de privaatrechtelijke belangen van de deelnemende gemeenten, waaronder Brummen, voor de recreatieve en toeristische ontwikkelingen binnen het betreffende gebied. De publieke taken zijn vanaf 2010 terug naar de gemeenten.

Sinds 4 maart 2015 is Leisure Lands de statutaire naam van de voormalige RGV. Holding BV.

Op 2 december 2013 zijn middels een aandelenruil tussen RGV Holding B.V. en de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Achterhoek Liemers alle aandelen verkregen van RAL Recreatiegebieden.

Het financiële belang

Als aandeelhouder van de holding heeft Brummen een beperkt belang van 4.305 aandelen met een nominale waarde van € 1. De aandelen kunnen verhandeld worden. Gezien de beperkingen die hieraan gesteld worden is dit nauwelijks mogelijk tegen gunstige condities. De aandelen staan voor nul euro op de balans van de gemeente.

Het **Eigen Vermogen** van de holding bedraagt per 31 december 2014 € 52.383.000,- (2013: € 49.903.000).

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens richting de Holding.

Ontwikkelingen

Geen. Risico's zijn hier niet aanwezig. De overname van RAL kende een waarde van € 124,- per aandeel RGV Holding. Dit bedrag als uitgangspunt nemend zou de waarde van de aandelen van Brummen theoretisch op € 533.820,- te berekenen zijn. Volgens de jaarrekening 2014 van RGV holding B.V. komt de (intrinsieke) waarde van het aandelenkapitaal van Brummen uit op een bedrag van € 1.168.305.

17. Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in kader centrumplan Eerbeek.**Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.**

De gemeenteraad Brummen, vestigingsplaats Brummen, heeft bepaald dat de gemeente een maatschappelijk belang heeft bij het aanpakken van het centrum Eerbeek. Dit vertaalt zich financieel in een eenmalige bijdrage van € 4,7 miljoen aan de 3 deelnemende partijen, zijnde Rotij, Bouwfonds en Sprengenland. Op 6 juli 2011 is de samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend. De administratie van het bouwcomplex centrumplan Eerbeek wordt door de gemeente verzorgd. Dit betekent ook dat de gronden formeel in eigendom zijn van de gemeente.

Het financiële belang

De € 4,7 miljoen bijdrage is in de administratie verwerkt. De provincie wil 50% hiervan afdekken. Daarvoor moet de uitvoering wel voldoen aan de eisen van de provincie. Het is in het financiële belang van de gemeente dat de uitvoerende partijen met deze eisen rekening houden. Verder brengt de gemeente bezit in. De SOK is onderdeel van de gemeentelijke balans. Van een zelfstandig Eigen Vermogen is daarmee geen sprake. Gezien de huidige ontwikkelingen zijn er bij dit project aanzienlijke risico's. Het gemeentelijk risico is onderdeel van de gemeentelijke weerstandreserve.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Onderdeel van het centrumplan zal het realiseren van woonruimten zijn. Naast de eenmalige bijdrage betaalt de gemeente ook de aanpassingen aan de infrastructuur.

Ontwikkelingen

Zie voorgaande teksten.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting

Het grondbeleid van de gemeente is vastgelegd in de nota Grondbeleid. Op 15 december 2011 is deze nota door de gemeenteraad vastgesteld. De hoofdlijnen van deze nota zijn:

- Het grondbeleid is dienend aan het ruimtelijk beleid voor wonen, werken en recreëren;
- Er wordt een regisserend grondbeleid gevoerd;
- Er worden marktconforme prijzen gehanteerd.

Bij de besluitvorming over de Kadernota 2013, op 28 juni 2012 (maatregel nr. 13), is besloten om te stoppen met de rol van "projectontwikkelaar" en te komen tot een heroverweging van het grondbeleid.

Door de invoering van de Wet ruimtelijke ordening zijn de mogelijkheden om ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren, zonder een actief grondbeleid te voeren, vergroot. De mogelijkheden die de Wet ruimtelijke ordening hiervoor biedt, worden dan ook benut.

Aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) biedt gemeenten verschillende mogelijkheden om invloed uit te oefenen op gebiedsontwikkelingen. De Wro kent hiervoor een privaatrechtelijk spoor (de anterieure overeenkomst) en een publiekrechtelijk spoor (het exploitatieplan). In beide sporen kan de gemeente naast de eisen in het bestemmingsplan, ook kwaliteitseisen stellen ten aanzien van de woningcategorieën (sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en particulier opdrachtgeverschap) en eisen stellen ten aanzien van de uitvoering. Binnen de gemeente Brummen wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van anterieure overeenkomsten waarin de afspraken met initiatiefnemers worden vastgelegd. Waar dat nodig is, wordt ook het exploitatieplan ingezet om invloed uit te kunnen oefenen op de gebiedsontwikkeling.

Woningbouw

In 2013 heeft de gemeenteraad besloten (d.d. 30 mei 2013, RB13.0005) om de bestemmingsplannen Elzenbos en Lombok te herzien. De gevolgen hiervan voor de complexen Elzenbos, Centrumplan Eerbeek en Lombok zijn echter nog niet bekend. De gemeenteraad heeft op 17 december 2015 de uitgangspunten grondexploitatie vastgesteld voor deze complexen. Hierin is de herziening van de bestemmingsplannen nog niet meegenomen. De actualisatie heeft wel tot een herberekening van de noodzakelijk te achten voorziening risico's bouwgrond geleid. Vooral door het deels afsluiten van het complex Elzenbos (deelgebied I) treedt er in 2015 een financieel positief effect op van afgerond netto 1.4 miljoen. Dit voordeel komt ten gunste van de algemene reserve van de gemeente. De actualisatie is inclusief de bereidheid om onderhavige bestemmingsplannen aan te passen.

Bedrijventerrein

In 2013 is door de gemeenteraad de grondexploitatie voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Hazenberg vastgesteld. Het complex is "in exploitatie".

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Voor de complexen Lombok, Koppenburg Zuid en de Hazenberg worden vooralsnog lichte positieve resultaten verwacht. Voor het complex Elzenbos wordt een negatief resultaat verwacht. Bij vaststelling van de jaarrekening over het verslagjaar 2011 is een voorziening getroffen voor de afdekking van de risico's binnen alle grondexploitaties. Zoals onder het kopje "Woningbouw" staat aangegeven kan in 2015 deze voorziening positief worden bijgesteld.

Vennootschapsbelasting (VpB).

Per 1 januari 2016 wordt de belastingplicht voor ondernemingen van overheden voor de vennootschapsbelasting ingevoerd. Dit betekent dat de gemeente in principe vennootschapsbelasting zal moeten betalen over winst op werken en diensten die zij uitvoert als ondernemer. Op basis van de laatste informatie wordt de taak van grondexploitaties bij gemeenten als Brummen als 1 geheel beschouwd. Winst is hierbij niet aan de orde en van daar uit dan ook geen vennootschapsbelasting.

Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten (BBV)

In juli 2015 is er door de commissie BBV de herziening van de verslagleggingsregels voor de grondexploitaties gepresenteerd. Hierin staan een aantal regels welke van belang zijn voor de berekening van de grondexploitaties in de gemeente Brummen namelijk:

- Een maximale duur van 10 jaar voor grondexploitaties (afwijkingen toegestaan mits geautoriseerd door de raad en verantwoord in de jaarstukken).
- Geen indexering voor opbrengsten later dan 10 jaar.
- De rente in de grondexploitaties moet gebaseerd zijn op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.

Aanpassing van de regels omtrent de NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Gronden) is voor de gemeente Brummen niet meer van toepassing omdat deze gronden eind 2014 zijn over gegaan naar de post "Gronden en Landerijen".

Onderbouwing van de geraamde winstneming

Er is in 2015 geen winst genomen.

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

Per 31-12-2015 is een voorziening gevormd van in totaal € 4.892.013. Deze voorziening is getroffen in verband met de te verwachten negatieve resultaten op grondexploitaties als gevolg van de verslechterde omstandigheden op de woningmarkt en veranderende woningbouwprognoses alsmede de woonvisie.

Jaarrekening 2015

Balans per 31 december 2015

Balans en toelichting

Activa	(Bedragen * € 1.000)	
Omschrijving	31 december 2015	31 december 2014
VASTE ACTIVA		
<i>Materiële vaste activa</i>	44.108	42.946
Investeringen economisch nut grondslag heffingen	12.556	12.253
Investeringen met een economisch nut overig:	27.219	27.086
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.333	3.607
<i>Financiële vaste activa</i>	2.587	3.765
Kapitaalverstrekingen aan :		
- deelnemingen	763	738
Leningen aan :		
- woningbouwcorporaties	0	1.094
- overige verbonden partijen	403	416
Overige langlopende leningen w/g	1.421	1.517
TOTAAL VASTE ACTIVA	46.695	46.711
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorraden</i>	16.423	12.351
Grond- en hulpstoffen :		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	10.246	9.872
- voorraden gronden vrije bouwkavels Elzenbos	1.125	
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitat	5.044	2.474
Vooruitbetalingen	7	5
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	4.249	4.073
Vorderingen op openbare lichamen	2.897	2.580
Overige vorderingen en uitzettingen	1.352	1.493
<i>Liquide middelen</i>	10	10
Kassaldi	3	5
Bank- en girosaldi	7	5
<i>Overlopende activa</i>	1.322	833
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	22.004	17.266
TOTAAL GENERAAL	68.699	63.977

Passiva	(Bedragen * € 1.000)	
Omschrijving	31 december 2015	31 december 2014
VASTE PASSIVA		
<i>Eigen vermogen</i>	7.951	5.055
Algemene reserves	177	-1.118
Bestemmingsreserves :		
- overige bestemmingsreserves	6.253	4.877
Nog te bestemmen resultaat	1.520	1.296
<i>Voorzieningen</i>	5.134	5.216
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico	2.269	2.024
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.865	3.192
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.</i>	29.242	37.099
Onderhandse leningen van :		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsi	0	0
- binnenlandse banken / ov. financiële instellingen	29.242	37.099
- binnenlandse bedrijven	0	0
TOTAAL VASTE PASSIVA	42.327	47.370
VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar</i>	20.653	13.534
Bank- en girosaldi	3.903	1.682
Overige schulden	1.751	1.852
Kasgeldlening	15.000	10.000
<i>Overlopende passiva</i>	5.719	3.073
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	26.372	16.607
TOTAAL GENERAAL	68.699	63.977
Gewaarborgde Geldleningen	57.172	57.195
Garantstellingen	0	0

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening 2015 is opgesteld aan de hand van het Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies (BBV). Ten opzichte van 2014 hebben zich geen wijzigingen in de presentatie voorgedaan.

In de financiële verordening Art. 212 Gemeentewet zijn enkele artikelen opgenomen met betrekking tot waardering en resultaatbepaling. De bepalingen uit deze verordening zijn opgenomen in onderstaande grondslagen.

Afschrijvingstermijnen

Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de nota investering- en afschrijvingsbeleid van 2014, welke in de raadsvergadering van 19 december 2013 is vastgesteld. Samengevat komen de termijnen op het volgende neer:

- Gronden en terreinen: tussen 0 en 15 jaar
- Gebouwen: tussen 20 en 40 jaar
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken: tussen de 5 en 60 jaar
- Vervoermiddelen: tussen de 6 en 15 jaar
- Machines, apparaten en installaties: tussen 3 en 25 jaar
- Overig: tussen 3 en 30 jaar.

Materiële vaste activa: investeringen met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen.

Rente op investeringen

In de jaarrekening 2015 is bij de nieuwe investeringen rekening gehouden met een rentepercentage 1,16%

Materiële vaste activa: investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen.

Financiële vaste activa

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Vorraden

De voorraad grond wordt gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, vermeerderd met toe te rekenen kosten en verminderd met verantwoorde inkomsten. Indien de marktwaarde lager ligt wordt een voorziening gevormd, dan wel wordt de boekwaarde afgewaardeerd naar marktwaarde niveau. Er wordt geen tussentijdse winstneming toegepast. Bij beëindiging van complexen wordt de winst genomen.

Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jaar

De waardering vindt plaats tegen de nominale waarde, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Vorzieningen

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde. De voorziening pensioenaanspraken wethouders is gewaardeerd op basis van actuariële waarde.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen geleverd zijn. De baten en lasten waartussen een causaal verband bestaat zijn in hetzelfde jaar verantwoord. De verliezen en in redelijkheid te berekenen risico's, die hun oorsprong vinden in of vóór het verslagjaar, zijn verwerkt in de nu voorliggende jaarrekening.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Onderstaand worden eerst de activa met economisch nut toegelicht. Daarna volgt de toelichting van de maatschappelijke activa.

Materiële vaste activa (TOTAAL)	€ 44.107.850
--	---------------------

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. *	€ 12.556.258
--	---------------------

Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)

	Gecorrigeerde boekwaarde 31-12-2014	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Overdracht uit exploitatie	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2015
Gebouwen	27.129			2.279	0	0	24.850
Grond-, weg- en waterbouwkundige werke	12.219.506	617.531		307.459	0	0	12.529.578
Machines, apparaten en installaties	3.108			3.108	0	0	0
Overige materiële vaste activa	3.568			1.740	0	0	1.828
Totaal :	12.253.311	617.531	0	314.586	0	0	12.556.256

Rioleringswerken (economisch nut)	Toegekend krediet	Besteed in 2015	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
GRP verbetermaatregelen	258.599	11.638	264.237	0
GRP afkoppelmaatregelen	310.000	97.307	361.724	0
GRP vervanging gemalen, bouwkundig	42.949	28.067	29.305	0
GRP vervanging gemalen, Veldweide	47.911	37.957	48.612	0
GRP milieumaatregelen 2015	116.634	97.091	97.091	19.543
GRP afkoppelmaatregelen 2015	310.000	116.427	116.427	75.111
GRP vervanging mini-gemalen	359.818	229.043	229.043	0
Totaal	1.445.911	617.530	1.146.439	94.654

Toelichting

GRP verbetermaatregelen 2014

Dit project aan de wijk de Pothof is gereed. Met uiteindelijk een overschrijding van ruim € 5.600.

GRP afkoppelmaatregelen 2013, 2014 en 2015

Het project afkoppelmaatregelen betreft een periode van 10 jaar is nog volop in uitvoering. Elk jaar wordt een krediet beschikbaar gesteld van € 310.000. Het restantbudget van enig jaar moet beschikbaar blijven binnen het totaalproject en dus worden overgeheveld naar het eerstvolgende jaar.

Het krediet wordt besteed aan het afkoppelen van 1,51 ha verhard oppervlak in de Eerbeekse Enk. In 2015 zijn er infiltratie riolen aangelegd in een deel van Ruijgenbosweg, Zonnebloem-, Rozen-, Dahlia- en Nobelstraat.

Het restant van de 3 jaarschijven bedraagt in totaal € 385.111. Hiervan wordt nu € 75.111 doorgeschoven naar 2016 en € 310.000 doorgeschoven naar jaarschijf 2021.

GRP vervanging gemalen, bouwkundig 2014

Dit project is gereed. Ruim € 13.500 binnen raming gebleven.

GRP vervanging gemalen, Veldweide 2014

Dit project is gereed.

GRP milieu maatregelen 2015

Bij het bestaande infiltratieriool in de Eerbeekse Enk zijn op vijf locaties DSI filters aangebracht. Deze diep-infiltratie zorgt voor een snellere ledigingstijd van het infiltratieriool waardoor deze weer sneller beschikbaar is. Restant van € 19.500 beschikbaar houden ter afronding in 2016.

GRP minigemalen 2015

Dit project is gereed. Vervanging minigemalen tweede fase; van 112 minigemalen uit 1995 is het elektrisch- en mechanische gedeelte gerenoveerd. Hierbij zijn ook de minigemalen in het buitendijkse deel van Cortenoever gerenoveerd.

Investerings met economisch nut, overig							€ 27.218.863
Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)							
	Gecorrigeerde boekwaarde 31-12-2014	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Overdracht uit exploitatie	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2015
Gronden en terreinen	1.174.804	7.800	147.967			352.161	682.476
Gebouwen	22.303.081	2.714.581		1.777.409			23.240.253
Vervoermiddelen	175.721			65.953			109.768
Machines, apparaten en installaties	2.320.584	437.627		594.711			2.163.500
Overige materiële vaste activa	1.111.748	24.809		113.690			1.022.867
Totaal:	27.085.938	3.184.816	147.967	2.551.763	0	0	27.218.863

In onderstaande toelichtingen per soort activa is er geen onderscheid gemaakt tussen wel of niet grondslag voor heffingen.

Gronden en terreinen	Stand 31/12/2014	Besteed in 2015	Stand 31/12/2015
Hungeling	58.645		58.645
Oordweg	15.322		15.322
Wilhelminapark	36.893		36.893
Knoevenoordstraat	74.000		74.000
Weverweg Zuid	38.400		38.400
Pastorieuin Brummen	26.000	7.800	33.800
Totaal:	249.260	7.800	257.060

Toelichting:

De investeringen in gronden en terreinen betreft een overheveling vanuit de balanspost "voorraden", niet in exploitatie genomen gronden", omdat deze gronden niet meer worden ontwikkeld.

Gebouwen	Toegekend krediet	Besteed in 2015	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Bouw Scholencluster C.Jetses/Triangel	2.350.000	1.994.013	2.108.963	241.037
Bouw Scholencluster Wilhelmina/Oecumenisch	2.400.000	0	217.800	2.182.200
Bouw Scholencluster de Enk/van Leeuwen	2.700.000	0	302.500	2.397.500
Scholencluster Park, speelterrein	75.000	69.394	69.394	5.606
Nieuwbouw gymzaal Eerbeek	950.000	0	207	949.793
JOC Eerbeek	200.000	306	31.670	0
aankoop De Bengelenburg (Troelstralaan 49A)		602.104	602.104	0
Verbouw gemeentehuis	5.406.900	33.971	5.186.741	0
Verbouw tbv gemeentewinkel en sociale wijkteams	24.900	14.793	37.075	0
Totaal:	14.106.800	2.714.581	8.556.454	5.776.136

Toelichting*Scholencluster C.Jetses/Triangel*

De cluster is in november 2015 opgeleverd. Financieel vindt afwikkeling in 2016 plaats. Kosten zullen naar verwachting zeker € 100.000 binnen de raming blijven. Via het raadsvoorstel bij de jaarstukken 2015 zal worden voorgesteld om deze € 100.000 op de investering van de cluster in mindering te brengen en dit geld vervolgens beschikbaar te stellen voor het uitvoeringsbudget IHP, waar de werkelijke kosten boven de raming uitkomen.

Scholencluster Wilhelmina/Oecumenisch

De planning is nu dat deze cluster in 2016 gerealiseerd wordt, waarbij (financiële) afwikkeling mogelijk in 2017 plaatsvindt. Restant krediet blijft tot die tijd nodig.

Scholencluster de Enk/van Leeuwenschool

Deze investering is dusdanig vertraagd dat oplevering op z'n vroegst in 2017 maar mogelijk pas in 2018 zal kunnen plaatsvinden. Restant krediet blijft tot die tijd nodig.

Scholencoluster Park, speelsterrein

Dit krediet is in 2015 in behandeling genomen, waarbij de afrekening in 2016 volgt.

Nieuwbouw Gymzaal Eerbeek

Uitvoering van dit project is gekoppeld aan realisering van scholencoluster Enk/van Leeuwenschool en kent om die reden dezelfde vertraging. Restant krediet blijft tot afronding nodig.

JOC

In 2015 zijn de laatste kosten gemaakt. Er zullen geen kosten meer volgen, waarmee het restant vrijvalt. Wel zal in 2016, los van deze investering, een Cruyff court nabij sporthal de Bhoel gerealiseerd worden.

Aankoop de Bengelenburg, Troelstraalaan 49a

Op 25 juni 2015 heeft de Raad besloten het pand aan te kopen. Totale investering is op € 602.104 uitgekomen.

Verbouw gemeentehuis

Het restant per eind 2015 is € 220.248. Middels een separaat advies wil het college nog een deel van het restant inzetten voor een aantal verbeteringen. Bij de 1^e bestuursrapportage 2016 zal het bedrag worden aangevraagd.

Verbouw Gemeente winkel en sociale wijkteams

Verbouw is afgerond Krediet uiteindelijk met € 12.174 overschreden.

<u>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch nut)</u>	Toegekend krediet	Besteed in 2015	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Infrastructuur centrumplan Eerbeek	1.912.530	601.511	601.511	1.311.019
Investering project Hofjes Brummen	25.000	26.002	26.002	0
Infrastructuur scholencoluster C.Jetses/Triangel	150.000	64.085	64.085	85.915
Infrastructuur scholencoluster Wilhelmina/Oecumenisch	150.000	0	0	150.000
Infrastructuur scholencoluster de Enk/van Leeuwen	150.000	0	0	150.000
Vervangingsinvestering 2015 openb verlichting masten	63.000	75.132	75.132	21.300
Vervangingsinvestering 2015 openb verlichting armaturen	62.598	14.959	14.959	14.200
Totaal:	2.513.128	781.689	781.689	1.732.434

Toelichting*Infrastructuur centrumplan Eerbeek 2014/2015*

Dit project is in 2015 gestart. Een deel van de Stuijvenburchstraat en Coldenhovenseweg is vlak voor de Kerst gereed. In het voorjaar van 2016 wordt het deel Stuijvenburchplein opgepakt.

Project hofjes Brummen

Is gereed.

Infrastructuur scholencoluster C.Jetses/Triangel 2014

Dit project is in 2015 gestart, gekoppeld aan de bouw van de scholencoluster zelf. Restant krediet blijft nodig, waarbij de verwachting is dat afronding binnen het budget kan plaatsvinden.

Infrastructuur scholencoluster Wilhelmina/oecumenisch 2014

Dit project wordt in 2016 gestart, gekoppeld aan de bouw van de scholencoluster zelf. Restant krediet blijft nodig.

Infrastructuur scholencoluster De Enk/van Leeuwen 2014

Dit project wordt in 2017 gestart, gekoppeld aan de bouw van de scholencoluster zelf. Afronding wordt mogelijk 2018. Restant krediet blijft nodig.

Vervanging masten straatverlichting 2015 en vervanging armaturen straatverlichting 2015

Samen laten deze kredieten nog een restant zien van € 35.506. Ter overbrugging van uitvoering van het nieuwe beleids- en beheersplan wordt dit restant in 2016 gebruikt voor de meest noodzakelijke werkzaamheden.

<u>Machines, apparaten en installaties</u>	Toegekend krediet	Besteed in 2015	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Ondergrondse containers aanpassingen 2015		45.860	45.860	0
Wettelijke verplichting software BGT 2013	100.000	41.506	93.418	0
Ontwikkeling mid-office/zaaksysteem 2013	150.000	36.144	155.909	0
mGBA	25.000	0	0	25.000
Vervanging ICT infrastructuur	125.000	35.402	95.058	29.942
Vervanging mobiele telefoons	50.000	22.207	49.504	0
Doorontwikkelen PIMS	25.000	9.784	14.463	0
Aanschaf rapportagetool Key2fin	25.000	0	0	25.000
Meldingsysteem BOR en KCC	20.000	0	0	20.000
Papierloos vergaderen college en gemeenteraad	0	806	806	0
Vervangen serverapparatuur&sys.programmatuur 2015	30.000	22.007	22.007	0
Vervangen backupserver en programmatuur 2015	21.000	0	0	21.000
Vervangen Oracle en SAN 2015	100.000	0	0	100.000
Investering INUP verplichtingen 2015	100.000	98.653	99.996	0
Doorontwikkeling KCC/telefonie 2015	100.000	5.611	5.611	94.388
Doorontwikkeling website typ3 2015	25.000	11.587	25.000	0
3D ICT decentralisaties 2015	150.000	108.056	137.951	12.048
Totaal:	1.046.000	437.623	745.584	327.378

Toelichting*Ondergrondse containers, aanpassingen 2015*

Als gevolg van het nieuwe plan rond inzameling afval heeft de Raad in september de verordening aangepast. De aanpassingen zijn gereed en de kosten zijn op € 45.850 uitgekomen.

Wettelijke verplichting software BGT 2013

Oorspronkelijk budget van € 100.000 uit 2013. Het bedrag is dus al twee keer doorgeschoven. Het restant van € 6.583 kan daarom nu vervallen.

Ontwikkeling mid-office/zaaksysteem 2013

Budget € 150.000 uit 2013. Nu overschrijding met € 5.909. Investering is afgesloten.

MGBA

Dit project is uitgesteld. Het restantbudget van € 25.000 moet beschikbaar blijven voor uitvoering in 2016.

Vervanging ICT infrastructuur

Project is gestart in 2014 en wordt restant € 29.942 in 2016 afgerond.

Vervanging mobiele telefoons

Project is gestart in 2014 en in 2015 afgerond.

Doorontwikkeling PIMS

PIMS word vervangen door YouForce in samenwerking met Gemeente Voorst. In 2015 afgerond.

Aanschaf rapportage tool K2F

Project is uitgesteld. Met de uitvoering zal in 2016 worden begonnen..

Meldingen systeem BOR en KCC

Project loopt in 2016.

Papierloos vergaderen college en gemeenteraad

Project gereed.

Vervangen serverapparatuur&systeemprogrammatuur 2015
Budget 2015 € 30.000. Vervanging gereed, restant € 7.993 valt vrij

Vervangen backupserver en programmatuur 2015
Budget 2015 € 21.000. Niets besteed. Wordt vervolgd in 2016.

Vervangen Oracle en SAN 2015
Budget 2015 € 100.000. Niets besteed. Wordt vervolgd in 2016.

Investerings INUP verplichtingen 2015
Resteert € 1.343. In 2016 is er weer € 100.000 beschikbaar. Jaarschijf 2015 afsluiten.

Doorontwikkeling KCC/telefonie 2015
Budget 2015 € 100.000. Resteert € 94.388. Wordt vervolgd in 2016.

Doorontwikkeling website typo3 2015
Krediet € 25.000. Resteert € 13.413. Investering kan worden afgesloten.

3D ICT decentralisaties 2015
Krediet € 150.000 in 2015. Over € 12.049. Door naar 2016.

<u>Overige materiele vaste activa (economisch nut)</u>	Toegekend krediet	Besteed in 2015	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Vervanging meubilair	161.495	10.197	161.509	0
Vervanging facilitaire ruimtes 2013	40.000	10.244	38.705	0
Inrichting nieuwe trouwzaal/raadzaal 2013	45.000	1.927	44.984	0
Aanleggen audiovisuele middelen 2013	40.000	2.441	40.232	0
Totaal:	286.495	24.809	285.429	0

Toelichting

Vervanging meubilair 2012
Project gereed, krediet afsluiten.

Vervanging facilitaire ruimtes 2013
Project gereed, krediet afsluiten.

Inrichting nieuwe trouwzaal/raadzaal 2013
Project gereed, krediet afsluiten.

Aanleggen audiovisuele middelen 2013
Project gereed, krediet afsluiten.

	Gecorrigeerde boekwaarde 31-12-2014	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2014
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.236.371	781.689		86.213			2.931.847
Overige materiële vaste activa	1.370.779	49.552		19.447			1.400.884
Totaal :	3.607.150	831.241	-	105.660	-	-	4.332.731

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Toegekend krediet	Besteed in 2015	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Maatregelen Brummen centrum	71.098		8.838	0
Totaal:	71.098	0	8.838	0

Toelichting*Maatregelen Brummen centrum Besluit 2014.*

Geen uitgaven geweest in 2015. Restant van ruim € 62.000 laten vervallen.

Overige materiële vaste activa maatschappelijk nut	Toegekend krediet	Besteed in 2015	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Projectkosten IHP	840.000	49.552	876.000	0
Totaal:	840.000	49.552	876.000	0

Toelichting*Projectkosten IHP*

De raming is in 2015 uiteindelijk overschreden met € 36.000. Met het raadsvoorstel bij de jaarstukken 2015 zal aan de gemeenteraad gevraagd worden om nog € 100.000 extra ter beschikbaar te stellen. Dit gezien de extra kosten als gevolg van de diverse vertragingen die het IHP heeft opgelopen op te kunnen vangen.

Specificatie verloop (Bedragen * € 1,-):

	Boekwaarde 31-12-2014	Investerings	Desinvesterings	Aflossingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2015
Kapitaalverstrekkingen aan :							
- deelnemingen	738.142	24.580					762.722
Leningen aan :							
- woningbouwcorporaties	1.094.004			1.094.004			0
- overige verbonden partijen	415.536			12.588			402.948
Overige langlopende leningen u/g	1.516.839			95.480			1.421.359
Totaal :	3.764.521	24.580	0	1.202.072	0	0	2.587.029

Deelnemingen	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Aandelen Bank Ned Gemeenten	1.755	1.755
Inschrijving 3% Grootboek Nat Schuld	2.269	2.269
Kapitaal Vitens	454	454
Aandelen Berkel Milieu	37.210	37.210
Commanditair kapitaal Essent/VAM	172.938	172.938
Storting in Stimuleringsfonds	548.096	523.516
Totaal :	762.722	738.142

Toelichting:*Leningen aan Woningcorporaties.*

Het betreft hier leningen welke in het verleden door de gemeente zijn aangetrokken en tegen gelijke voorwaarden zijn doorgeleend aan de woningstichtingen Eerbeek en Brummen ter financiering van sociale woningbouw. Momenteel worden geen leningen meer verstrekt aan de woningstichtingen.

Lening aan overige verbonden partijen.

Het betreft hier een lening aan de Stichting Welzijn Brummen.

Overige langlopende leningen u/g.

Dit betreft de uitstaande lening aan Vitens, waarop jaarlijks wordt afgelost.

Aandelen Berkel Milieu

Het betreft de nominale waarde van de aandelen in Berkel Milieu/Circulus N.V. Via een indicatieve waardebepaling is op basis van de intrinsieke waarde methode de werkelijke waarde voor de gemeente Brummen bepaald op circa € 600.000 per 31-12-2014. De eerder aangekondigde fusie tussen Berkel Milieu NV en Circulus BV heeft per 1 januari 2014 zijn beslag gekregen.

Commanditair kapitaal Essent/VAM

De gemeenten in de Regio Stedendriehoek hebben in het verleden bijgedragen aan het kapitaalfonds, waaruit de VAMIJ C.V. gefinancierd is. De VAMIJ is opgegaan in ESSENT. De afspraak is gemaakt dat de gemeenten de bijdragen in 2016 terug krijgen, waarbij rekening is gehouden met een jaarlijkse rente vergoeding. Het aandeel van Brummen bedraagt € 172.938.

Storting in Stimuleringsfonds

De gemeente Brummen neemt vanaf 2007 deel in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Dit is een z.g. Revolving Fund. De gestorte gelden blijven eigendom van de gemeente. De gelden worden door het SVn beheerd op een gemeenterekening, waarover rente wordt vergoed. Als aanvulling verdubbelt het SVn het door de gemeente gestorte bedrag. Dit bedrag wordt beheerd op een zogenoemde bouwfondsrekening. De gemeente kan zowel uit de gemeenterekening als de bouwfondsrekening stimuleringsleningen (startersleningen) verstrekken aan derden. Ultimo 2015 zijn leningen verstrekt tot een bedrag van € 411.260 waarin de gemeente voor 50% bijdraagt.

Flottende activa

Voorraden		€ 16.422.667	
		Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Grond- en hulpstoffen: niet in exploitatie genomen gronden		10.246.356	9.872.404
Grond- en hulpstoffen: vrije bouw kavels Elzenbos		1.125.240	0
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie		11.371.596	9.872.404
Voorziening risico's bouwgrondexploitatie		9.936.476	18.212.809
Vooruitbetalingen op inkoop voorraden		-4.892.013	-15.739.226
		6.608	5.180
	Totaal:	16.422.667	12.351.167

Specificatie verloop (bedragen * € 1,0)

Niet in exploitatie genomen gronden	Boekwaarde 31-12-2014	Investering 2015	Desinvestering 2015	Afwaardering/ Herwaardering	Naar gronden in expl. 2015	Boekwaarde 31-12-2015
Eertbeek	9.872.404	373.952				10.246.356
Totaal:	9.872.404	373.952	0	0	0	10.246.356

Toelichting*Eertbeek*

De boekwaarde is hoger dan de huidige marktwaarde. Na het realiseren van de bestemmingsplanwijziging zal de boekwaarde ook hoger liggen dan de huidige marktwaarde. Het project heeft vertraging opgelopen. Met de ontwikkelaar is contractueel afgesproken dat een mogelijk tekort op deze grondexploitatie voor rekening van de ontwikkelaar is. Uit vorenstaande vloeien risico's voort als gevolg van een eventuele insolventie van de ontwikkelaar. De boekwaarde per 31-12-2015 is inclusief de toegezegde bijdrage vanuit de Provincie ad € 2.389.240.

In exploitatie genomen gronden	Boekwaarde 31-12-2014	Voorziening verlieslatend complex 2014	Balanswaarde 31-12-2014	Herallocatie boekwaarde 1-1-2015	Investerings	Desinvestering	Van/naar voorraad gronden	Afwaardering	Winst-neming	Boekwaarde 31-12-2015	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2015
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			= kol 2+3							=kol 2+5+6-7-8-9-10		=kol 11-12
Elzenbos II	15.634.717	-4.553.198	11.081.519	-15.634.717						0		0
Elzenbos Deelgebied 1			0	3.481.366	816.347		1.243.927	3.053.786		0		0
Elzenbos Deelgebied 2			0	2.557.640	198.149			912.946		1.842.843	-1.450.720	392.123
Elzenbos Deelgebied 3			0	9.595.711	424.071			4.337.053		5.682.729	-2.439.859	3.242.870
Koppelenburg Zuid	174.799		174.799		9.674	168.419				16.054		16.054
Lombok gemeente	-626.118		-626.118	627.076	108.624	109.582				0		0
Lombok PPS	2.780.569		2.780.569	-2.763.131	194.577	212.015				0		0
Lombok			0	2.136.055						2.136.055		2.136.055
Industrieterrein Hazenberg	248.842		248.842		9.954					258.796		258.796
Totaal :	18.212.809	-4.553.198	13.659.611	0	1.761.396	490.016	1.243.927	8.303.785	0	9.936.477	-3.890.579	6.045.898
Voorziening risico's bouwgrondexploitaties										Vrijval voorziening		
Elzenbos II		-10.177.632	-10.177.632	-662.619				-8.303.785	-2.536.465		0	0
Lombok		-1.008.396	-1.008.396						-6.963		-1.001.433	-1.001.433
Totaal :	0	-11.186.028	-11.186.028	-662.619	0	0	0	-8.303.785	-2.543.428	0	-1.001.433	-1.001.433
Totaal :	18.212.809	-15.739.226	2.473.583	-662.619	1.761.396	490.016	1.243.927	0	-2.543.428	9.936.477	-4.892.012	5.044.465

Toelichting*Elzenbos*

In 2015 is het oorspronkelijk exploitatieplan tot een einde gekomen. Daarbij is de oude exploitatie opgedeeld in 3 nieuwe exploitaties, waarbij deel 1 vervolgens in 2015 definitief kon worden afgewikkeld. Deze afwikkeling is onder andere gepaard gegaan met het definitief afboeken van boekwaarden. Dit nadeel is opgevangen binnen de bestaande voorziening. Alles bij elkaar heeft de vernieuwing van de situatie Elzenbos bijgedragen aan een gedeeltelijke vrijval van de voorziening aan de algemene middelen met bijna 2 miljoen. Ook kon € 665.000 aan de reserve Ligt op Groen worden toegevoegd.

Koppelenburg Zuid

In het tweede jaar van dit complex zijn de kosten beperkt gebleven tot € 9.674. Door een opbrengst ad € 168.419 is de restant boekwaarde per 31.12.2015 beperkt tot € 16.054.

Lombok gemeente

In 2015 is er een bedrag van € 109.582 aan opbrengsten uit verkoop van grond gerealiseerd. De in 2015 gemaakte kosten bedroegen € 108.624, waardoor het positieve saldo per 31.12.2015 iets is toegenomen.

Lombok PPS

In 2015 zijn er financieringskosten, de financiële afwikkeling van de kosten voor het bouwrijp maken van de grond en plankosten gemaakt. Daarnaast zijn er opbrengsten gerealiseerd uit de verkoop van grond.

Industrieterrein Hazenberg

Er zijn in 2015 bijna uitsluitend financieringslasten gemaakt.

Voorziening risico's bouwgrondexploitatie

Als gevolg van de economische crisis en inschattingen over toekomstige woningbouwbehoeften is een voorziening getroffen. Duidelijk op basis van de huidige gegevens is, dat er minder gebouwd gaat worden dan is voorzien. Hierbij wordt er nu nog van uitgegaan dat er 510 woningen gebouwd worden in de periode 2010 tot en met 2019. Oorspronkelijk was er uitgegaan van een aantal van ruim 1.800 woningen.

Met betrekking tot het bouwcomplex Elzenbos zijn er in 2015 nieuwe afspraken gemaakt. Financieel betekende dit o.a. dat de voorziening herijkt is. Bij deze herijking kon bijna € 2 miljoen ten gunste van de algemene middelen vrijvallen.

Eventuele schadeclaims die ontstaan doordat particuliere ontwikkelaars minder woningen kunnen bouwen zijn niet in de voorziening meegenomen. De hoogte van de claims is afhankelijk van de planstatus, de onderhandelingsresultaten, uitkomsten van juridische procedures en mogelijke compensatie door ho-

gere overheden. Deze claims vormen een risico. Daarnaast bestaat het risico dat - als de woningmarkt aantrekt - door particuliere ontwikkelaars meer woningen worden gebouwd dan volgens de visie van de gemeente wenselijk is. De gemeente zal dan moeten heroverwegen welke gevolgen dit heeft voor gemeentelijke woningbouwplannen. Minimaal jaarlijks zullen alle bekende woningbouwplannen en de gemeentelijke exploitaties daarom op elkaar moeten worden afgestemd.

Vooruitbetalingen op inkoop voorraden	31-12-2014	Toename	Afname	31-12-2015
Voorraad "eigen verklaringen".	5.180	8.340	6.912	6.608
Totaal :	5.180	8.340	6.912	6.608

Toelichting

De voorraad eigen verklaringen per 31 december 2015 bedraagt 242.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar € 1.502.093

Vorderingen op openbare lichamen	Boekwaarde	Boekwaarde
	31-12-2015	31-12-2014
BTW compensatie fonds	2.530.265	2.249.122
BTW	0	148.453
Overige vorderingen op openbare lichamen		
- provincie Gelderland: BDU 2015	150.000	0
- Ministerie van Sociale Zaken: inc aanv uitk 2014	216.991	0
- provincie Gelderland: plattelandsontwikkeling	0	175.750
- provincie Gelderland: openbare verlichting	0	6.383
Totaal :	2.897.256	2.579.708

Overige vorderingen en uitzettingen	Boekwaarde	Boekwaarde
	31-12-2015	31-12-2014
Sociale Zaken, debiteuren	982.681	811.590
Voorziening oninbaar dub. debiteuren sociale zaken	-410.710	-272.010
Debiteuren belastingen	172.686	115.401
Overige debiteuren	750.905	913.166
Voorziening dubieuze debiteuren	-143.470	-75.329
Totaal :	1.352.093	1.492.818

Toelichting

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor het risico van oninbaarheid van de vorderingen van sociale zaken is een voorziening getroffen die jaarlijks wordt geactualiseerd, op basis waarvan de voorziening per 31-12-2015 moest worden verhoogd. Voor de overige debiteuren is eveneens een voorziening opgenomen die in 2015 is verhoogd.

<u>Nadere toelichting debiteuren</u>			
<i>Overige Debiteuren / vorderingen op openbare lichamen</i>			
Het gezamenlijk saldo van deze vorderingen bedraagt per balansdatum :			1.117.896
Hiervan is t/m 3-3-2016 afgewikkeld			594.138
Stand per 3-3-2016			523.758
De opbouw van dit saldo is als volgt :			
- debiteuren 2007	5.772		
- debiteuren 2008	16.804		
- debiteuren 2010	165		
- debiteuren 2011	6.505		
- debiteuren 2012	751		
- debiteuren 2013	7.248		
- debiteuren 2014	87.037		
- debiteuren 2015	399.478		
	523.758		

Liquide middelen € **10.147**

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Kassaldi	2.814	4.950
ABN- AMRO	7.333	4.943
Totaal :	10.147	9.893

Onderstaand staat het overzicht per kwartaal van de toets met betrekking tot de voorschriften rondom schatkistbankieren.

Toets schatkistbankieren (bedragen in €)	2015 Q1	2015 Q2	2015 Q3	2015 Q4
Grondslag begroting	48.146.000	48.146.000	48.146.000	48.146.000
Drempelbedrag	361.095	361.095	361.095	361.095
Gemiddelde omvang bankrekeningen	-902.557	-1.042.667	-667.834	-1.165.713
Ruimte (+) Overschrijding (-)	361.095	361.095	361.095	361.095

Overlopende activa € 1.322.270

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Nog te ontvangen bedragen	969.943	787.614
Vooruitbetaalde bedragen	151.891	34.907
Verrekende posten Sociale Dienst	197.992	3.159
Overige overlopende activa	2.444	7.220
Totaal :	1.322.270	832.899

De belangrijkste posten onder de overlopende activa zijn:

<i>Nog te ontvangen bedragen</i>	
Toeristenbelasting	405.024
Diversen nota's opgeboekt in 2016 betrekking op 2015	150.335
Stedendriehoek subsidie sociale kracht	90.400
Apeldoorn JOGG	90.000
leges omgevingvergunning	46.769
Veilig verkeer nederland verkeersplannen bijdrage	35.836
Regiocontract inzet M Swaters	35.000
Cluster ijsselstreek veiligheidsregio	27.940
Rente lening vitens	18.432
COA	16.000
Regio bijdrage st. brummen bronckhorst	12.000
Provincie subsidie landgoederen	3.313
Gemeente Epe de Kanteling	2.121
St Brummen Krotoszyn doorschuif 2012	2.000
SVB sociaal domein	34.772
Totaal :	969.943

<i>Vooruitbetaalde bedragen</i>	
Circulus voorschot RO 2016	107.764
VNG vereniging van nederlandse gemeenten contributie	35.618
StRTV Veluwezoom instandhoudings subsidie 2016	5.320
Centraalbeheer diverse verzekeringen	2.732
ASR Transportverzek 2016 kunstgras	457
Totaal :	151.891

Vaste passiva

Eigen vermogen		€ 7.951.042	
	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014	
Algemene reserves	177.485	-1.118.498	
Bestemmingsreserves	6.253.170	4.877.247	
Nog te bestemmen resultaat	1.520.387	1.295.983	
Totaal:	7.951.042	5.054.732	

Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)

	Saldo per 31-12-2014	Toevoeging 2015	Onttrekking 2015	Bestemming resultaat 2014	verminderingen ter dekking van afschrijvingen	Saldo per 31-12-2015
Algemene reserves						
Weerstandreserve	3.097.000		1.009.107			2.087.893
Vrije reserve	-4.215.498	1.009.107		1.295.983		-1.910.408
Totaal algemene reserves :	-1.118.498	1.009.107	1.009.107	1.295.983	0	177.485
Bestemmingsreserves						
Gemeentedeel VVE/GOA	152.447		2.447			150.000
Duurzaamheidsprojecten	151.128	4.356	44.521			110.963
Ligt op Groen	214.683	669.820	45.328			839.175
Bovenwijkse voorzieningen	13.572					13.572
IHP	1.696.294		1.399.963			296.331
Uitvoering WMO-taken vanaf 2007	750.000	343.747	343.747			750.000
Egalisatiereserve CJG	160.223		160.223			0
Toerisme	135.038	270.126	97.535			307.628
3D	0	2.275.315	472			2.274.843
Afvalstoffenheffing	1.418.670	77.145				1.495.815
Voorzieningen voor de Jeugd.	14.842					14.842
Invoering 3D	5.065		5.065			0
Participatiebeleid	141.745		141.745			0
Onderhoud schoolgebouwen	23.540		23.540			0
Totaal bestemmingsreserves :	4.877.247	3.640.509	2.264.586	0	0	6.253.170
Nog te bestemmen resultaat	1.295.983			-1.295.983	0	1.520.387
Totaal eigen vermogen	5.054.732	4.649.616	3.273.693	0	0	7.951.042

Weerstandreserve

De omvang van de weerstandreserve is, op basis van de inventarisatie van risico's zoals vastgesteld door de raad op 29 oktober 2015 (RB15.0076), verlaagd naar € 2.087.893. Het verschil ad € 1.009.107 is toegevoegd aan de algemene vrije reserve.

Vrije reserve

De vrije reserve bedraagt per 31 december 2015 € 1.910.515 negatief. Dit is exclusief het rekeningresultaat van 2015 ad € 2.409.784. De toevoeging aan de AVR ad € 1.009.107 betreft de verlaging van de weerstandreserve.

De conclusie is dat de vrije reserve voor het eerst sinds jaren weer positief is met een bedrag van bijna € 200.000. Dit beeld zal betrokken worden bij de in 2016 op te stellen perspectiefnota 2017-2020.

Gemeentedeel VVE/GOA

De werkelijke kosten zijn weliswaar ruim € 26.000 hoger dan de werkelijke baten, maar deze kunnen worden opgevangen binnen de begroting zelf. Om deze reden is er geen onttrekking aan de reserve in 2015 nodig. Wel komt de hoogte van de reserve € 2.447 boven het plafond uit. Dit plafond ad € 150.000 is in de in 2015 vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen herbevestigd.

Duurzaamheidsprojecten

In 2015 zijn de eerste lasten (€ 4.626) en baten (€ 4.356) van het project Energiecoach zichtbaar. Dit loopt via de reserve duurzaamheid. Daarnaast is aan deze reserve € 38.951 onttrokken ter dekking van de lasten binnen het taakveld Milieu en € 944 binnen het taakveld Plattelandsbeleid.

Ligt op Groen

De toevoeging komt voor € 4.820 uit bijdrage in ontwikkeling ruimtelijke ordening in het algemeen en voor € 665.000 vanuit het bouwcomplex Elzenbos. De onttrekking ad € 45.328 betreft het gemeentelijk aandeel in het Project Landgoederen. Voor het niet gemeentelijk deel van dit project zie bekleemde middel "Landgoederen".

Bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen

In 2015 heeft zich binnen deze reserve geen ontwikkeling voor gedaan.

IHP

In 2015 heeft de incidentele afboeking plaatsgevonden van boekwaarde, exclusief grond, van scholen die in het kader van de Integrale Huisvesting Plan onderwijs (IHP) buiten gebruik zijn of binnenkort worden gesteld. Daarnaast zijn er sloopkosten gemaakt voor de voormalige Jetsesschool. De reserve IHP is precies ter dekking van deze eenmalige kosten gevormd. De noodzaak van het restant van de reserve zal naar huidig inzicht tot maximaal 2018 aan de orde zijn.

Uitvoering WMO-taken vanaf 2007

Van het Rijk wordt sinds 2007, via een integratie uitkering bij het gemeentefonds, geld ontvangen voor het uitvoeren van taken in het kader van de WMO. Het gaat hier vooral om de huishoudelijke hulp. De afgelopen jaren bleven de werkelijke lasten ruim binnen de ontvangen baten. Dit is aan deze reserve toegevoegd. Sinds de kadernota 2012 geldt voor deze reserve een verlaagd plafond ad € 750.000. Dit is in de vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen 2015 herbevestigd. In 2015 is er voor € 343.747 onttrokken aan de reserve. De toevoeging kon hoger zijn, maar door het plafond is de toevoeging beperkt gebleven tot € 343.747. Doordat de rijksbijdrage fors verlaagd is, is het overschot in 2015 wel beduidend lager dan in 2014. In 2016 vindt er nog een verdere korting op de rijksbijdrage plaats.

Egalisatiereserve CJG

Conform de vastgestelde Nota Reserves en Voorzieningen 2015 is deze reserve per 1.1.2015 opgeheven, waarbij het saldo is toegevoegd aan de nieuwe reserve 3D.

Toerisme

De toevoeging betreft enerzijds € 58.428 inkomsten met betrekking tot het project Brummen-Bronkhorst (veeromgeving) en anderzijds € 211.698 toevoeging vanuit de opbrengst toeristenbelasting. Vanaf 2012 wordt een deel van de opbrengst toeristenbelasting aan deze reserve toegevoegd. De onttrekkingen ad € 96.353 betreffen de structurele subsidie en projectkosten, de (definitieve) afrekeningen van het project veeromgeving en het landschapscontract.

3D

De vorming van deze reserve is bevestigd in de in 2015 vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen. Het wordt gevoed uit het positieve resultaat uit de uitvoering van de WMO-taken vanaf 2015 (€ 845.895) en van de Jeugdhulp (€ 1.127.442). Daarnaast kan de reserve ook betrokken worden bij financiering van participatie beleid. De start van de reserve is in 2015. Daarbij wordt de reserve in eerste instantie gevoed vanuit de opgeheven reserve CJG (€ 160.233). Verder wordt de reserve Participatiebeleid aan deze reserve toegevoegd (€ 141.745). Dit nu al omdat de relatie tussen participatie en 3D in de praktijk al zo groot is dat de behoefte om de reserve tot 2018 nog open te houden is komen te vervallen.

Afvalstoffenheffing

In 2015 is er een voordeel zichtbaar van € 77.145 dat aan de reserve is toegevoegd. Met het positieve saldo van deze reserve per 31-12-2015 zal bij de tariefvaststelling voor 2017 rekening worden gehouden.

Voorzieningen voor de Jeugd

In de vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen 2015 is bepaald dat deze reserve blijft bestaan tot moment van uitputting. In 2015 zijn geen kosten gemaakt, dus nu over € 14.842. In 2016 wordt Cruyff-court te Eerbeek gerealiseerd.

Invoering 3D

Van alle ontvangen rijks gelden vanaf 2012 ten behoeve van de invoering 3D was per eind 2014 nog € 5.065 onbesteed over. Dit wordt nu in 2015 ingezet, waarbij de werkelijke kosten in 2015 hoger zijn. De reserve houdt per 31.12.2015 op te bestaan.

Participatiebeleid

Zoals toegelicht bij de reserve 3D komt de reserve Participatiebeleid te vervallen en wordt het saldo aan de reserve 3D toegevoegd, conform de vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen 2015.

Onderhoud schoolgebouwen.

Deze reserve wordt conform de vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen per eind 2015 opgeheven. De vrijval wordt voor € 3.361,31 gebruikt ter afdekking van na-ijende kosten van voor 2015.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's

Voorzieningen						€ 5.133.995
<i>Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)</i>						
	Saldo per 31-12-2014	Toevoeging 2015	Vrijval 2015	Verminderen door aanwending	Saldo per 31-12-2015	
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's						
Pensioenaanspraken wethouders	1.923.119	212.660		320.431	1.815.348	
Ecawal Kollergang	8.988			8.988	-	
Individuele Loopbaanbudget	92.195			92.195	-	
Kosten afloop complex Elzenbos	0	453.194			453.194	
Subtotaal :	2.024.302	665.854	-	421.614	2.268.542	
Onderhoudsegalisatie voorzieningen						
Onderhoud gemeentelijke onr.goed	613.699	143.952		311.709	445.942	
Onderhoud wegen	586.140	344.296		423.347	507.089	
Rioolrechten (art 44 lid 2)	586.917			151.401	435.516	
Rioolrechten renovaties	1.381.950	950.000		890.294	1.441.656	
Onderhoud lantaarnpalen	23.500	11.750			35.250	
Subtotaal :	3.192.206	1.449.998	0	1.776.751	2.865.453	
Totaal voorzieningen	5.216.508	2.115.852	-	2.198.365	5.133.995	

Toelichting**Pensioenaanspraken wethouders.**

Deze voorziening is getroffen om aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen voor de pensioengerechtigden die op 31-12-2009 nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Uit de jaarlijkse doorrekening is gebleken dat de voorziening in 2015 met € 212.660 verhoogd moet worden. De onttrekking bedroeg in 2015 € 320.431. In dit bedrag zit de waardeoverdracht van 1 voormalig wethouder. Voor de wethouders die in 2010 zijn aangetreden zijn de pensioenverplichtingen in 2010 ondergebracht bij een pensioenverzekeraar. Voor de pensioengerechtigden die op 31-12-2009 65 jaar of ouder waren wordt jaarlijks de last in de exploitatie verantwoord.

Ecawal Kollergang

Uit deze voorziening zijn in 2015 de extra kosten bestrijden van planten ad € 6.800 gedekt. Het restant kan vrijvallen. Hiermee kan de voorziening nu definitief afgewikkeld worden.

Individuele Loopbaanbudget

Conform de bedoeling van de CAO-gemeenten is een jaarlijks loopbaanbudget per persoon afgesproken via art 17 lid 3 voor de jaren 2013 t/m 2015. Niet besteed budget t/m 2014 is in deze voorziening opgenomen. Per eind 2015 stopt deze regeling, waarmee de voorziening nu tot beëindiging komt.

Kosten afloop complex Elzenbos

Betreft geschatte kosten ten behoeve van de nog te verkopen gronden van afgesloten deel grondexploitatie Elzenbos.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen***Onderhoud gemeentelijk onroerend goed***

Deze voorziening wordt jaarlijks gevoed ten laste van de exploitatie, in 2015 met € 143.952. Aan de voorziening is in 2015 € 311.709 onttrokken. Daarmee is de voorziening opnieuw gedaald. In 2016 zal de structurele toevoeging opnieuw geïjkt moeten worden op basis van de laatste inzichten.

Onderhoud wegen

Alle werkelijke lasten worden aan de voorziening onttrokken. In 2015 bedroegen deze € 423.347. De voeding bedraagt conform de raming € 344.296. Hiermee daalt ook deze voorziening opnieuw. Een herijking richting de toekomst zal nodig zijn.

Rioolrechten, art. 44 lid 2

Zie ook toelichting bij rioolrenovaties. Op basis van dezelfde methode als toen deze voorziening nog een reserve was is de onttrekking in 2015 € 151.401.

Rioolrenovaties

In 2014 is nieuwe regelgeving ingevoerd die noodzaakt om naast de voorziening rioolrenovaties ook de reserve rioolrechten onder voorzieningen onder te brengen en deze samen met rioolrenovaties als 1 voorziening te beschouwen. Dit omdat er op dit moment niet tot een voldoende uitsplitsing in reserve- en voorzieningendeel gekomen kan worden, die voldoet aan de nieuwe regelgeving. De toevoeging aan het onderdeel Renovaties ad € 950.000 is conform raming. De werkelijke lasten 2015 hebben geleid tot een onttrekking aan de voorziening ad € 890.294. Herijking van de omvang van deze voorziening zou tot een lagere structurele toevoeging kunnen leiden. Als dit zo gaat worden zal dat positief werken op het tarief voor de rioolrechten.

Onderhoud lantaarnpalen

Besloten is om voor de kosten van het schilderen van lantaarnpalen, wat eens in de zeven jaar plaatsvindt, vanaf 2013 jaarlijks te gaan sparen. In 2015 is er alleen sprake van sparen ad € 11.750 en zijn er geen werkelijke laten gemaakt.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	€ 29.241.880
---	---------------------

Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)

	Saldo per 31-12-2014	Vermeerdering 2015	Aflossing 2015	Saldo per 31-12-2015
Onderhandse leningen				
Bank Nederlandse gemeenten	29.812.130		7.857.167	21.954.963
Nederlandse Waterschapsbank	7.286.667			7.286.667
Totaal onderhandse leningen :	37.098.797	-	7.857.167	29.241.630
Waarborgsommen	250			250
Totaal	37.099.047	-	7.857.167	29.241.880

Toelichting vaste schulden

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
De schulden zijn aangegaan ter financiering van de activiteiten en bezittingen van :		
Gemeente Brummen	28.837.772	36.546.216
Stichting Welzijn Brummen	403.856	416.444
Woningstichting Eerbeek	0	136.134
Totaal :	29.241.628	37.098.794

Toelichting

Onderhandse leningen

De rentelast 2015 op de onderhandse leningen is € 1.057.936.

Waarborgsommen

Het gaat hier onveranderd om 5 ontvangen waarborgsommen voor een sleutel t.b.v. een standplaats voor marktkooplieden. Dit betreft de markt te Eerbeek. Deze markt wordt per 1.1.2016 geprivatiseerd. In 2016 zal afwikkeling plaatsvinden.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar			€ 20.653.400
	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014	
Kasgeldlening	15.000.000	10.000.000	
Bank Nederlands Gemeenten	3.902.785	1.681.571	
Overige schulden	1.750.615	1.852.455	
Totaal	20.653.400	13.534.026	

Toelichting

Om op korte termijn te kunnen beschikken over voldoende liquide middelen is met de BNG een overeenkomst gesloten inzake de omvang en voorwaarden voor kredietfaciliteiten.

Overige schulden		
	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Crediteuren gemeente Brummen algemeen	1.461.350	1.563.067
Crediteuren Sociale Zaken	289.266	289.389
Totaal	1.750.615	1.852.455

Overlopende passiva € 5.719.018

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Nog te betalen aan de belasting dienst BTW	87.390	18.245
Voorlopige ontvangsten	146.963	32.087
Nog te betalen bedragen	4.191.545	1.355.350
Af te wikkelen kosten Sociaal Domein 2015	240.342	0
Nog te betalen premies gemeentepersoneel	95.208	102.533
Nog te betalen loonheffing	423.177	314.559
Nog te betalen loonheffing Sociale dienst	63.517	127.906
Nog te betalen Voorlopige uitgaven/inkomsten soc.dienst	24.580	
Van derden ontvangen middelen die specifiek moeten worden besteed. (Bbv art.44,2 wijz.)	445.458	1.121.589
Overige overlopende passiva	838	818
Totaal	5.719.018	3.073.087

<u>Voorlopige ontvangsten</u>	
vooruitgefactureerde kermis vergunning	20.380
diverse ontvangsten	126.583
	146.963
<u>Nog te betalen bedragen</u>	
Sociale kracht en deelprojecten	927.154
Jeugdzorg diversen instellingen	1.485.353
WMO diverse leveranciers periode december	426.503
WMO nieuw	320.934
Rente lening oa Vitens	283.998
Werk kosten regeling restant vrije ruimte verlofuren	98.141
WMO 2007 Welzorg december	90.000
Gemeente Apeldoorn Participatiebeleid c.a.	48.809
Vitens verminderingen rioolrecht	45.592
Accountantskosten Baker Tilly Berk	15.000
Gemeente Rheden bijdrage wachtgeld	13.216
MER cortenover/Voorsterklei	11.500
Green choice	21.500
Ebola b.v., bermen en sloten	34.395
Parego 2e helft 2015 TvE	38.000
Wethouderspensioen Loyalis	60.343
Diversen 107 NTB posten < € 10.000	271.106
	4.191.545

ToelichtingNog af te wikkelen kosten Sociaal Domein 2015

Voor het jaar 2015 zijn voor de Jeugdzorg en WMO-nieuw tot in een zeer laat stadium onzekerheden en onduidelijkheden geweest. Ook zijn hierdoor late aanleveringen geweest vanuit de zorgaanbieders inzake de kosten die zij bij de gemeente Brummen in rekening hebben gebracht.

Dit heeft ertoe geleid dat deze kosten voor het jaar 2015 en hierbij behorende nog te betalen post extra comptabel zijn bepaald. Hierdoor zijn verschillen ontstaan voor een totaalbedrag van € 240.352. Dit bedrag bestaat voor € 6.768 uit de jeugdzorg en voor € 233.584 voor de WMO-nieuw. Deze bedragen zullen in 2016 worden uitgezocht en afgewikkeld.

Beklemde middelen

	Saldo per 31-12-2014	Toevoeging 2015	Vrijval 2015	Verminderings door aanwending	Saldo per 31-12-2015
Prov. Deel Wijs met Groen en Grijs	62.504				62.504
Schuldhelpverlening	10.185			10.185	-
Woning isolering	6.169	47.893		54.063	0-
Plankosten Fietspad Oude Bandijk CoVo	28.362			20.035	8.327
Compensatie kap APV	160.000				160.000
IJsselsprong 2013-2015	8.130			8.130	-
Regioproject Sociale Kracht	506.300			506.300	-
Clientondersteuning	8.752			8.752	-
NUP e-overheid	135.880			135.880	-
Combinatiefunctionarissen	18.000		18.000		-
Leefbaarheid in de wijken	61.216			61.216	-
Landgoederen	81.972	3.313		85.285	0
Landschapscontract	30.000	60.000		7.800	82.200
GOA/ VVE	689			689	-
Kwaliteitsimpuls Brummen - Bronckhorst	3.430	50.000		53.430	0
Uitvoering fietspad Oude Bandijk	-	100.000			100.000
Jongeren op Gezond Gewicht JOGG	-	90.000		57.573	32.427
Subtotaal :	1.121.589	351.206	18.000	1.009.337	445.458

Toelichting:

Provincie deel Wijs met Groen en Grijs (WGG)

Het betreft de 3^e subsidiestroom van de provincie in het kader van het ouderenbeleid. Net als in 2014 zijn er ook in 2015 geen kosten gemaakt. De kans op terugbetaling aan de provincie wordt hiermee groter. In 2016 moet dit duidelijk worden. Daarbij is de kans groot dat minimaal € 13.050 ten gunste van de gemeente blijft omdat dit bedrag een positieve afwikkeling betreft van een eerdere subsidiestroom, zoals in de jaarstukken 2013 staat beschreven.

Tijdelijke Regeling Schuldhelpverlening

In het kader van de stimuleringsregeling schuldhelpverlening zijn gelden beschikbaar gesteld. Brummen heeft daartoe een schuldhelpverleningsloket ingericht. In 2015 is er sprake van een financieel nadeel op de uitvoering van de schuldhelpverlening ad € 10.840,40 Ter gedeeltelijke dekking hiervan wordt nu het restant van deze beklemd middelen ingezet.

Woning isolering

Van de provincie is geld ontvangen ten behoeve van klimaatmaatregelen bij eigen woningen. Deze subsidie wordt verleend voor het verstrekken van subsidie aan woningeigenaren voor het uitvoeren van isolatiewerkzaamheden aan woningen, die gebouwd zijn voor 1980 en een WOZ-waarde hebben van minder dan € 350.000. In 2015 is het laatste bedrag aan inkomsten verwerkt. Vervolgens zijn in 2015 alle beschikbare middelen ingezet. Hiermee is dit beklemd middel per eind 2015 afgewikkeld.

Plankosten Fietspad Oude Bandijk CoVo

In 2015 is nog € 20.035 aan kosten gemaakt voor het fietspad. In 2016 volgt de afwikkeling, waarbij het restant van het beklemd middel ingezet zal worden.

Compensatie kap APV

In het kader van "Ruimte voor de rivier" heeft Brummen in 2013 € 160.000 ontvangen om hiervoor compenserende bomen voor te planten. De uitvoering is tot op heden nog niet opgestart.

Ijsselsprong 2013 – 2015

Van het in 2013 ontvangen bedrag ad € 214.380 is in 2014 € 89.745 uitgegeven. In 2015 is het restant ingezet, waarmee dit beklemd middel per eind 2015 geheel is afgewikkeld.

Regioproject Sociale Kracht

Brummen is trekker namens de regio van het regionale project "Sociale Kracht". Dit project wordt per 31.12.2015 afgesloten, inclusief een specifieke accountantsverklaring op het project. Financieel betekent het dat de gevormde beklemd middel in 2015 volledig ingezet wordt.

Clïëntondersteuning (was deelproject Sociale Kracht)

Brummen is trekker van dit deelproject binnen het grote project Sociale Kracht. Ook dit project moet per 31.12.2015 worden afgewikkeld, waarbij het beklemd middel volledig wordt ingezet.

NUP (Nationale uitvoeringprogamma) e-overheid

In 2011 t/m 2014 hebben gemeenten geld ontvangen ter financiering van de door de gemeenten te maken kosten NUP. Deze voorfinanciering wordt nu in 2015 aan het rijk terugbetaald, waarmee dit beklemd middel ophoudt te bestaan.

Combinatie functionarissen

Met cofinanciering vanuit het rijk is er een meerjarenplan in uitvoering onder de noemer combinatiefunctie, waar sport een belangrijk aspect bij is. Er was een theoretisch risico dat het rijk achteraf vindt dat de uitvoering in Brummen niet aan de subsidie eisen van het rijk voldoet. Dit risico is nu niet meer aanwezig, waarmee het beklemd middel vrij kan vallen.

Leefbaarheid in de wijken

Brummen is trekker van dit deelproject binnen het grote project Sociale Kracht. Ook dit project moet per 31.12.2015 worden afgewikkeld, waarbij het beklemd middel volledig wordt ingezet.

Landgoederen

Het betreft een meerjarig project tot en met 2016, mede gefinancierd door de Provincie en landgoedeigenaren. De financiële gemeentelijke bijdragen wordt gedekt uit de reserve Ligt Op Groen. Dit project kent verschillende deelprojecten zoals o.a. Vrijwilligersgroep, Tuinmuur, Hekwerk, Kunst dode beuk, Historische kas, Toegangspoort en Beschoeiing eiland. Van de provincie is in totaliteit in 2014 een bedrag van € 318.583 ontvangen. Voor Landgoed zonder grenzen is dit een bedrag van € 142.833 en voor de Visie landgoederen een bedrag van € 175.750. De uitgaven in 2014 waren € 236.611. In 2015 waren de kosten € 85.285. Hiermee zou het beklemd middel negatief worden. Om dit te voorkomen is er vanuit gemeente geld € 3.313 toegevoegd aan het beklemd middel. Het beklemd middel blijft in 2016 in gebruik.

Landschapscontract

In 2015 is € 60.000 van de provincie ontvangen en is er voor € 7.800 kosten gemaakt.

GOA/VVE

Uit de definitieve beschikking van het rijk blijkt dat het rijk uit gaat van een saldo op de regeling van € 0,0. De op de balans van Brummen gemelde € 689 is daarmee onterecht en komt dan ook nu te vervallen. Omdat in 2015 de werkelijke kosten VVE/GOA hoger zijn dan de rijksbijdrage is er in 2015 geen sprake van een toevoeging aan de beklemd middelen.

Kwaliteitsimpuls Brummen - Bronckhorst

Dit project vanuit de Regio Stedendriehoek voor de ontwikkeling van de veeromgeving Brummen – Bronckhorst is in 2015 tot afwikkeling gekomen, waarbij er een apart accountantsverklaring op het project van toepassing is. Door de afwikkeling houdt het beklemd middel op te bestaan. Het aandeel van de kosten voor Brummen zelf is gedekt uit de reserve Toerisme.

Fietspad Oude Bandijk

In 2015 is van de provincie een bedrag ontvangen ad € 100.000 ten behoeve van de aanleg van een fietspad op de Oude Bandijk in het kader van plattelandsbeleid. In 2015 zijn nog geen kosten gemaakt.

JOGG

Via centrumgemeente Apeldoorn is aan Brummen € 90.000 toegekend voor het project Jongeren Op Gezond Gewicht. In 2015 zijn hiervoor al € 57.573 kosten gemaakt.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen.

De gemeente Brummen heeft in het verleden voor uiteenlopende zaken waarborgen en garanties afgegeven. Het gaat daarbij om onder andere hypotheekgaranties, garanties voor verstrekte leningen aan stichtingen en andere instellingen. De hypotheekgaranties zijn ondergebracht bij de Nationale Hypotheek Garantie. Op dit moment staat de gemeente nog garant voor de volgende leningen (in euro's):

Waarborgen en garanties						€ 57.172.128
Verstrekte Waarborgen naar aard van de geldlening:						
Categorie lening / geldnemer	Aard / omschrijving	Oorspronkelijk bedrag lening	Percentage borgstelling	Saldo per 31-12-2014	Saldo per 31-12-2015	Garantie
St Kinderopvang	Geldleningen	726.048	100%	481.532	459.149	100%
Woningstichting Sprengenland	Geldleningen	26.593.319	50%	21.878.979	21.878.979	50%
Woningstichting Brummen	Geldleningen	36.550.000	50%	34.700.000	34.700.000	50%
HVO leningen	Geldleningen	619.436	100%	134.000	134.000	100%
Totaal borgstellingen :		64.488.803		57.194.511	57.172.128	

In 2002 is door de raad het principebesluit genomen om als gemeente garant te staan voor hypothecaire leningen van personeelsleden. Onder welke condities de gemeente borg staat voor de aflossing- en renteverplichtingen is vastgelegd in de overeenkomst met de HVO (Hypotheekvormen voor Overheidspersoneel). De risico's zijn door middel van de voorwaarden ingeperkt. De restantschuld van de leningen per 31-12-2015 bedragen onveranderd € 134.000. Omdat de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) is aangepast mogen gemeenten vanaf 1-1-2009 geen nieuwe borgstellingen meer aangaan. De restantschuld zal dus alleen nog maar kunnen afnemen.

De gemeente heeft geen bedrag meer uitstaan aan leningen verstrekt aan de woningstichtingen in Brummen en Eerbeek. Daarnaast staan wij garant voor een groot aantal leningen die de woningstichtingen zelf hebben afgesloten. Hierover loopt de gemeente Brummen een zeker risico. Begin 2002 is de achtervang-overeenkomst met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) getekend. De gemeente vervult een zogenaamde "achtervangfunctie". Nieuwe leningen worden niet meer via de gemeente Brummen afgesloten. Daarnaast staat de gemeente Brummen nog garant voor een lening afgesloten door het Waterbedrijf Vitens voor een bedrag groot € 179.460.

Uit hoofde van garantie- en waarborgstellingen zijn tot en met 2015 geen uitbetalingen verricht.

Het project Eertbeek, dit betreft de (her)ontwikkeling van het centrum van Eerbeek, is verantwoord onder de post voorraden niet in exploitatie genomen gronden. Deze exploitatie wordt gevoerd door de gemeente Brummen. Met de ontwikkelaar zijn contractueel afspraken gemaakt om de grond aan de ontwikkelaar te leveren met als laatste levering uiterlijk 15 juli 2021. Tevens is contractueel afgesproken dat een tekort op deze grondexploitatie voor rekening van de ontwikkelaar is.

Onder de balanspost voorzieningen is een voorziening voor pensioenen wethouders opgenomen voor de personen die op 31-12-2009 nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hadden bereikt. Voor de overige personen zijn de pensioenverplichtingen ondergebracht bij Loyalis. Voor de pensioengerechtigden per 31-12-2009 wordt jaarlijks de last in de exploitatie verantwoord en is dus niet opgenomen onder de voorzieningen. De actuariële waarde van de verplichting voor de pensioengerechtigden is ruim € 1.000.000.

Navolgend is een overzicht opgenomen van meerjarige contracten waaruit verplichtingen op balansdatum voortvloeien (> € 100.000).

Nr.	Inhoud.	Einddatum contract/ overeenkomst	Financiële omvang totale looptijd contract	Looptijd
1	leveringsovereenkomst elektriciteit (is 1 ^e optiejaar)	31-12-2016	€ 372.000	3 jaar + optie van 2 jaar
2	leveringsovereenkomst gas (is 1 ^e optiejaar)	31-12-2016	€ 180.000	3 jaar + optie van 2 jaar
3	Raamovereenkomst Welzorg Nederland BV	31-12-2017	€ 1.120.000	4 jaar
4	Raamovereenkomst maatwerkvoorzieningen WMO	31-12-2016	€ 7.300.000	2 jaar + optie van 6 keer 1 jaar
5	Raamovereenkomst individuele voorzieningen jeugd	31-12-2016	€ 9.200.000	2 jaar + optie van 6 keer 1 jaar
6	Raamovereenkomst dienstverlening Wmo huishoudelijke verzorging HV1 en HV2 in het kader van Europese Aanbesteding met 5 zorgaanbieders	31-12-2020	€ 16.000.000	8 jaar
7	overeenkomst leerlingenvervoer	1-8-2016	€ 1.120.000	2 jaar + optie van 2 keer 1 jaar

NB: raamovereenkomsten kenmerken zich door het feit dat alleen voor feitelijke verrichtingen wordt betaald en dat bovengenoemde bedragen hoger of lager kunnen uitvallen. Hierbij zijn de begrotingsbedragen 2015 als uitgangspunt genomen.

Gebeurtenissen na balansdatum.

Er zijn geen relevante gebeurtenissen te melden.

Overzicht van baten en lasten

Totaaloverzicht baten en lasten

Recapitulatie baten en lasten (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2015 vóór wijziging			Begroting 2015 ná wijziging			Realisatie 2015			Verschillen realisatie - begroting ná wijziging		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma's												
1 Bestuur en veiligheid	5.424	491	4.933	5.547	491	5.056	7.061	1.941	5.120	1.514	1.450	64
2 Ruimtelijke ontwikkeling	3.980	2.550	1.430	4.406	2.654	1.752	3.447	4.432	-985	-959	1.778	-2.737
3 Ruimtelijk beheer	8.619	5.074	3.545	8.730	5.356	3.374	8.552	5.462	3.090	-178	106	-284
4 Sociaal domein	22.335	18.123	4.212	22.825	18.166	4.659	20.185	18.262	1.923	-2.640	96	-2.736
5 Samenleving	5.862	839	5.023	6.017	802	5.215	5.979	807	5.172	-38	5	-43
Totaal programma's	46.220	27.077	19.143	47.525	27.469	20.056	45.224	30.904	14.320	-2.301	3.435	-5.736
6 Financiering	920	18.522	-17.602	896	18.816	-17.920	4.379	21.594	-17.215	3.483	2.778	705
Onvoorzien	20		20	20		20			0	-20	0	-20
Gerealiseerd totaal van saldo van baten €	47.161	45.600	1.561	48.442	46.284	2.158	49.602	52.499	-2.897	1.162	6.213	-5.051
Toevoegingen / onttrekkingen aan reserves												
1 Bestuur en veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Ruimtelijke ontwikkeling	0	238	-238	0	227	-227	733	148	585	733	-79	812
3 Ruimtelijk beheer	0	340	-340	0	76	-76	77	40	37	77	-36	113
4 Sociaal domein	246	487	-241	267	488	-221	2.317	318	1.999	2.050	-170	2.220
5 Samenleving	0	1.268	-1.268	0	1.268	-1.268	0	1.426	-1.426	0	158	-158
6 Financiering	168	31	137	168	31	137	212	31	181	44	0	44
Subtotaal mutaties reserves	414	2.363	-1.949	435	2.090	-1.655	3.339	1.963	1.376	2.904	-127	3.031
Gerealiseerd resultaat	47.575	47.963	-388	48.877	48.374	503	52.941	54.462	-1.521	4.066	6.086	-2.020

Het jaar 2015 sluit af met een positief resultaat van € 1.520.389. Dit is het resultaat *na* verrekening met de bestemmingsreserves. Hoe dit resultaat terug te vertalen is naar resultaat *voor* bestemming en rekening houdend met bijzondere baten en lasten wordt in navolgende presentatie op de volgende bladzijde zichtbaar gemaakt.

Overzicht overschrijding werkelijke lasten ten opzichte van geraamde lasten per programma, conform artikel 28 BBV.

Onderstaand overzicht heeft als functie een overzicht te geven *per programma* van de achtergronden van overschrijdingen *van de lasten* ten opzichte van de raming. Dit met als gedachte dat elke euro die meer is uitgegeven dan waar autorisatie voor was in principe leidt tot begrotingsonrechtmatigheid. Deze onrechtmatigheid wordt opgeheven als aangetoond kan worden dat de overschrijdingen of tussentijds gemeld zijn of gecompenseerd worden door hogere baten, of dat de overschrijdingen passen binnen het beleid van de gemeenteraad.

Als basis geldt het totaaloverzicht van baten en lasten als onderdeel van de jaarrekening en dan het deel voor bestemming. Uit dit overzicht blijkt dat de programma's 1 en 6 de situatie kennen waarbij de *werkelijke lasten* de *geraamde lasten* overschrijden.

Programma 1

Hier is een overschrijding zichtbaar van € 1.514.000. Omdat de ureninzet binnen dit programma € 30.000 hoger is dan geraamd, is de overschrijding op de kosten van derden te berekenen op € 1.484.000. Hier staat een hogere inkomst ad € 1.450.000 tegenover. De oorzaak in de afwijking van zowel de lasten als de baten zit in de afwikkeling van het regionale project "Sociale Kracht".

Programma 6

Hier is een overschrijding zichtbaar van € 3.463.000. Omdat de kosten van ambtelijke ureninzet € 176.000 hoger is dan geraamd, is de overschrijding op de kosten van derden te berekenen op € 3.287.000. Hier staat een hogere bate van € 2.778.000 tegenover. Het uiteindelijke nadeel op dit programma is € 509.000 N op kosten van derden. De specificatie van dit nadeel is als volgt:

1. Lagere rentelasten door lage rente incl.correctie Svn	€ 455.000 V
2. Hogere belasting bate, vooral toeristenbelasting	€ 137.000 V
3. Lagere bijdrage algemeen deel gemeentefonds	€ 319.000 N
4. Hogere accountantskosten	€ 5.000 N
5. Meerkosten drukwerk en archief	€ 3.000 N
6. Verhoging voorziening dubieuze debiteuren	€ 62.000 N
7. Niet gerealiseerde taakstelling personeel	€ 256.000 N
8. Positieve afrekening BTW oude jaren	€ 132.000 V
9. Nadeel kostenplaatsen en afdelingskosten, o.a. door inhuur	€ 608.000 N
10. Niet ingezette begrotingspost "Onvoorzien".	€ 20.000 V
Totaal	€ 509.000 N

Presentatie jaarrekening per programma.

Vanaf de jaarstukken 2015 is de verandering doorgevoerd om voor de presentatie van de jaarcijfers geen onderscheid meer te maken tussen het jaarverslagdeel van de jaarstukken en het jaarrekening deel. Voor informatie per programma wordt dan ook verwezen naar het jaarverslagdeel van de jaarstukken. De financiële opbouw binnen het jaarverslagdeel is aangepast aan de eisen die voor de accountant van belang zijn om te komen tot een verklaring.

Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publiek en semipublieke sector (WNT)

De WNT is per 1 januari 2013 in werking getreden. De informatie in het kader van de WNT is als volgt voor het jaar 2015.

gegevens	persoon		persoon	persoon
naam	Drs. E.V. Schmitz		M. Klos	Mr. A.P. Leenstra
Gewezen topfunctionaris	nee	ja	nee	nee
functie	gemeente- secretaris	-	gemeente- secretaris	griffier
periode	1-1 t/m 30-9-2015	1-10 t/m 31-12-2015	1-10 t/m 31-12-2015	1-1 t/m 31-12-2015
beloning	€ 71.130	€ 27.136	€ 29.006	€ 63.419
belastbare en vaste en variabele onkostenvergoe- dingen (o.a. reiskosten)	€ 120	€ 201	€ 39	€ 221
voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn (pensioen)	€ 10.369	€ 3.394	€ 2.738	€ 7.665
Totaal beloningen, vergoe- dingen en voorzieningen 2015	€ 81.619	€ 30.731	€ 31.783	€ 71.305
in dienst vanaf	1-6-2008	1-6-2008	1-2-2008	2-7-1986
omvang dienstverband	1.0 fte	1.0 fte	1,0 fte	0,8 fte
Totaal beloningen, vergoe- dingen en voorzieningen 2014	€ 120.544	n.v.t.	€ 0	€ 85.126

Voor gemeenten geeft de wet specifiek aan dat de gemeentesecretaris en griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Ook de gewezen functionaris dient hier te worden opgenomen. Deze functionarissen worden uitbetaald conform de salarisschaal voor hun vastgestelde functie.

In het jaar 2015 heeft er een wisseling in de functie van gemeentesecretaris plaatsgevonden. Omdat per jaar inzicht dient te worden gegeven zijn beide personen genoemd die in het jaar 2015 gemeentesecretaris zijn geweest. Hierbij zijn de bedragen toegerekend aan de periode dat deze zijn uitgekeerd.

Voor het overige zijn er geen topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen, toezichthouders of overige functionarissen aanwezig die hier gemeld moeten worden.

Bijlagen

Het saldo van de Jaarrekening wordt mede beïnvloed door een aantal (exploitatie)budgetten dat dit jaar niet is besteed. Via de 1° Bestuursrapportage 2016 zal worden beoordeeld of en voor welke bedragen deze onderwerpen in 2016 nog tot besteding zullen leiden.

Nr.	Product	Activiteit	Lasten	Baten
1	6101	Actualisatieplan Eerbeek Zuid	22.000	
2	6106	Plankosten centrumplan Eerbeek	184.098	20.439
3	6110	Woonvisie	10.400	
4	6162	Bijdrage in VRI	125.000	
5	6224	Opbrengst groenstroken		8.000
6	6700	Nieuwe speelvoorziening t Goor	11.300	
7	6720	Onderhoud begraafplaats hall	10.000	
8	6720	Ruimingswerkzaamheden begraafplaatsen	37.700	
		Totaal	400.498	28.439
		Saldo tgv 2015 en tiv 2016	372.059	

Sinds het begrotingsjaar 2012 wordt in deze bijlage het subsidieplafond per beleidsterrein als bedoeld in artikel 3, lid 1, van de Algemene Subsidieverordening Gemeente Brummen (vastgesteld op 17 december 2009, RB09.038) beschreven. Conform het bepaalde in artikel 5, lid 1 van diezelfde subsidieverordening worden de subsidieplafonds vastgesteld bij de vaststelling van de programmabegroting van de gemeente Brummen. In het onderstaande overzicht staat hoe het jaar 2015 zich daadwerkelijk verhoudt ten opzichte van de raming per beleidsveld en met een recapitulatie van de totaalbedragen naar de 6 programma's van de begroting.

Overschrijding bij punt 11 betreft na vaststelling van de begroting 2015 toegekende extra subsidie voor de MAR ad € 1.500, structureel.

De overschrijding bij punt 12 betreft de extra toekenning ad € 110.000 eenmalig voor nieuwe initiatieven in het kader van het WMO-beleid. Dekking van deze extra subsidie is binnen het WMO 2015 budget.

De overschrijding bij punt 13 betreft eenmalige hogere kosten afwikkeling situatie kinderopvang. Dekking hiervoor kon binnen het totaalbudget kinderopvang gevonden worden, omdat het budget voor kwaliteits-toetsing kinderopvang door de GGD binnen de raming bleef.

Beleidssterrein	Begroting	Werkelijk	Prog.
1. Veiligheidsbeleid			
NOG Veiligerhuis	€ 9.000	€ 9.000	1
Stg. Halt Nederland	€ 5.576	€ 5.576	1
Plafond Veiligheidsbeleid	€ 14.576	€ 14.576	
2. Ruimtelijk economisch beleid			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Ruimtelijk economisch beleid	€ 0	€ 0	
3. Technologie			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Technologie	€ 0	€ 0	
4. Midden- en kleinbedrijf			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Midden- en kleinbedrijf	€ 0	€ 0	
6. Natuur- en landschapsbeleid			
Landschapscontract	€ 90.000	€ 11.577	2
Projecten plattelandsontwikkeling (tlv reserve Ligt op Groen)	€ 100.000	€ 128.725	2
Plafond Natuur- en landschapsbeleid	€ 190.000	€ 140.302	
7. (Openlucht)recreatie en toerisme			
Toerisme Veluwe (tlv reserve Toerisme)	€ 40.000	€ 68.992	2
Projecten toerisme (tlv reserve Toerisme)	€ 20.000	€ 22.549	2
Project Brummen - Bronkhorst	€ 80.000	€ 5.148	2
Gastvrije Gemeente (tlv reserve Toerisme)	€ 7.750	€ 0	2
Plafond (Openlucht)recreatie en toerisme	€ 147.750	€ 96.689	
8. Cultuurhistorie			
Open monumentendag	€ 2.400	€ 2.400	3
Plafond Cultuurhistorie	€ 2.400	€ 2.400	

Beleidssterrein	Plafond		Prog.
10. Arbeidsverhoudingenbeleid			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Arbeidsverhoudingenbeleid	€ 0	€ 0	
11. Maatschappelijk beleid			
Maatschappelijke adviesraad	€ 10.048	€ 11.548	4
Plafond Wmo-beleid	€ 10.048	€ 11.548	
12. Sociale cohesie			
Buurtbus	€ 773	€ 773	3
Stg. Vrijwillige Hulpdienst Handsaam	€ 2.547	€ 2.547	4
Wijk- en dorpsraden	€ 26.015	€ 23.354	4
Projecten sociale veiligheid	€ 1.490	€ 0	4
MD Veluwe	€ 7.851	€ 8.203	4
Stichting Welzijn Brummen Structureel contract	€ 927.020	€ 1.037.235	4
Stg. J.O.C. Eerbeek	€ 2.773	€ 2.773	5
Plafond Sociale cohesie	€ 968.469	€ 1.074.885	
13. Lokaal onderwijsbeleid			
Schoolbegeleiding via schoolbesturen	€ 11.667	€ 13.753	5
Idem	€ 2.412	€ 1.862	5
Stg. Peuterspeelzalen Gemeente Brummen, incl. kwaliteitsimpuls	€ 33.289	€ 37.446	5
Plafond Lokaal onderwijsbeleid	€ 47.368	€ 53.061	
14. Emancipatiebeleid			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Emancipatiebeleid	€ 0	€ 0	
15. Sport- en cultuurbeleid			
Stg. Rhienderoord Zwem & Sportplezier	€ 550.486	€ 550.486	5
Schoolsportdagen	€ 1.000	€ 550	5
Stg. Bibliotheek gemeenten Brummen en Voorst	€ 375.213	€ 375.213	5
Kosten Lokale omroep	€ 11.571	€ 11.571	5
Culturele Stichting gemeente Brummen	€ 27.602	€ 27.602	5
Muziekverenigingen	€ 16.055	€ 15.782	5
Plafond Sport- en cultuurbeleid	€ 981.927	€ 981.204	
16. Gezondheidsbevordering			
Preventie middelengebruik	€ 14.550	€ 3.500	4
Stg. Slachtofferhulp Nederland Regio Oost	€ 5.571	€ 5.525	4
Plafond Gezondheidsbevordering	€ 20.121	€ 9.025	
Totaal generaal plafonds	€ 2.382.659	€ 2.383.690	
Totaal generaal toegedeeld naar programma's in de begroting			
Programma 1	€ 14.576	€ 14.576	
Programma 2	€ 337.750	€ 236.991	
Programma 3	€ 3.173	€ 3.173	
Programma 4	€ 995.092	€ 1.091.912	
Programma 5	€ 1.032.068	€ 1.037.038	
Programma 6	€ 0	€ 0	
Totaal generaal alle programma	€ 2.382.659	€ 2.383.690	

Bijlage 3: Overzicht bestemmingsreserves per programma

2015

In deze bijlage wordt inzichtelijk gemaakt hoe enerzijds de toevoeging aan bestemmingsreserves per programma is verdeeld en anderzijds hoe de onttrekking per programma is verdeeld.

Omschrijving	Programma	Programma						Totaal
		1	2	3	4	5	6	
GOA/VVE								€ 0
Duurzaamheid			€ 4.356					€ 4.356
Ligt op groen			€ 669.820					€ 669.820
Bovenwijkse voorzieningen								€ 0
IHP								€ 0
WMO-taken vanaf 2007					€ 343.747			€ 343.747
CJG								€ 0
Toerisme en Recreatie			€ 58.428				€ 211.698	€ 270.126
Afvalstoffenheffing				€ 77.145				€ 77.145
Voorzieningen voor de Jeugd								€ 0
Invoering 3D								€ 0
3D					€ 1.973.337			€ 1.973.337
Participatiebeleid								€ 0
Onderhoud schoolgebouwen								€ 0
Totaal		€ 0	€ 732.604	€ 77.145	€ 2.317.084	€ 0	€ 211.698	€ 3.338.531

Omschrijving	Programma	Programma						Totaal
		1	2	3	4	5	6	
GOA/VVE						€ 2.447		€ 2.447
Duurzaamheid			€ 4.570	€ 39.951				€ 44.521
Ligt op groen			€ 45.328					€ 45.328
Bovenwijkse voorzieningen								€ 0
IHP						€ 1.399.963		€ 1.399.963
WMO-taken vanaf 2007					€ 313.053		€ 30.694	€ 343.747
CJG								€ 0
Toerisme en Recreatie			€ 97.535					€ 97.535
Afvalstoffenheffing								€ 0
Voorzieningen voor de Jeugd								€ 0
Invoering 3D					€ 5.065			€ 5.065
3D			€ 472					€ 472
Participatiebeleid								€ 0
Onderhoud schoolgebouwen						€ 23.540		€ 23.540
Totaal		€ 0	€ 147.905	€ 39.951	€ 318.118	€ 1.425.950	€ 30.694	€ 1.962.618

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieoverstrekking SISA - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF								
BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SISA tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen daarnaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting afwijking
			Aard controle n.v.l. Indicatornummer: C7C / 01	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 02	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 03	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: C7C / 04	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: C7C / 05	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: C7C / 06
1		2009-011975 Centrumplan Eerbeek	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2 350 000		
2		Kopie beschikingsnummer	Endverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)	Activiteiten stedelijke vernieuwing	Toelichting afwijking	
			Aard controle n.v.l. Indicatornummer: C7C / 07	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: C7C / 08	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 09	Aard controle D1 Indicatornummer: C7C / 10	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: C7C / 11	
1		2009-011975 Centrumplan Eerbeek	Nee					
2								
OCW	D8	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2016 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwalificaties (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bovengenoemde gezagsorganen van scholen, houders van kindcrèche en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgabouwe reserve ultimo (jaar T-1)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
1		€ 171 290	€ 2 872	€ 8 220	€ 0			
2								
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SISA tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen daarnaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	
			Aard controle n.v.l. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05	
1		2015-002852	€ 198 100	€ 0				
2		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Endverantwoording Ja/Nee		
			Aard controle n.v.l. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: E27B / 10	
1		2015-002852	€ 198 100	€ 0		Nee		
2								
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G1B + deel ...)	Hieronder per regel één gemeente/code uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen daarnaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	Het totaal aantal gerealiseerde begeleide werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;			
			Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G1A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03			
1		60213 Bunneman	90,14	6,77				
2								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 3 752 182	€ 219 240	€ 208 299	€ 62 750	€ 56 346	€ 3 167
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWVK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWVK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente 1.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl Rijk) Gemeente 1.7 Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 84 870	€ 21 315	€ 0	€ 12 756	€ 0	€ 0
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2016	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 16 568	€ 25 500	€ 1 442	€ 36 219	€ 7 159	€ 0

SISa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SISa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF			
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Rbz) 2004	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 58 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/nee
	Aard controle R Indicelnummer: G3/07	Aard controle R Indicelnummer: G3/08	Aard controle n.v.t. Indicelnummer: G3/09
	€ 0	€ 0	Ja

